

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของจังหวัดลำพูน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของจังหวัดลำพูน บทที่ 3 โดยส่วนรวม(Global) ในระดับมหภาค ทำให้ทราบถึงสภาพของจังหวัดจากสภาพภายนอก สำหรับการศึกษาในบทนี้เป็น การศึกษาวิเคราะห์ในรายละเอียดของจังหวัดด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากรเพิ่มเติมจากข้อมูลสถิติภูมิ ซึ่งจะมีพื้นที่ศึกษาบางด้านที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาในบทนี้ต้องการศึกษา เพื่อหาสภาพปัจจุบันของจังหวัดลำพูนและความสามารถในการจะนำไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนา

ลักษณะทางกายภาพ

ก. ด้านภูมิศาสตร์

1. ที่ตั้ง

จังหวัดลำพูนตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบน ระหว่างเส้นรุ้งที่ 17 องศา 29 ลิบดา ถึง 18 องศา 42 ลิบดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 20 ลิบดาตะวันออกถึง 98 องศา 39 ลิบดาตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ (อำเภอสารภี อำเภอสันกำแพง)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดลำปาง (อำเภอห้างฉัตร อำเภอเกาะคา)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ (อำเภอฮอด อำเภอจอมทอง อำเภอ สันป่าตอง และอำเภอหางดง)

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดลำปางและจังหวัดตาก(อำเภอเถิน อำเภอสามเงา)

มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 4,505.9 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,816,176 ไร่ นับเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่น้อยที่สุดของภาคเหนือ บริเวณที่กว้างที่สุดจากตะวันตกถึงตะวันออก กว้างประมาณ 83 กิโลเมตร และบริเวณที่ยาวที่สุดจากเหนือถึงใต้ ยาวประมาณ 136 กิโลเมตร (กรมพัฒนาที่ดิน 2527: 2)

2. เขตการปกครอง

จังหวัดลำพูนประกอบด้วยเขตการปกครอง 2 ส่วน คือการปกครองส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย 5 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 48 ตำบล และ 422 หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง และ 7 สุขาภิบาล (ตารางที่ 4.1 และแผนที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ขนาดพื้นที่และเขตการปกครองรายอำเภอ จังหวัดลำพูน

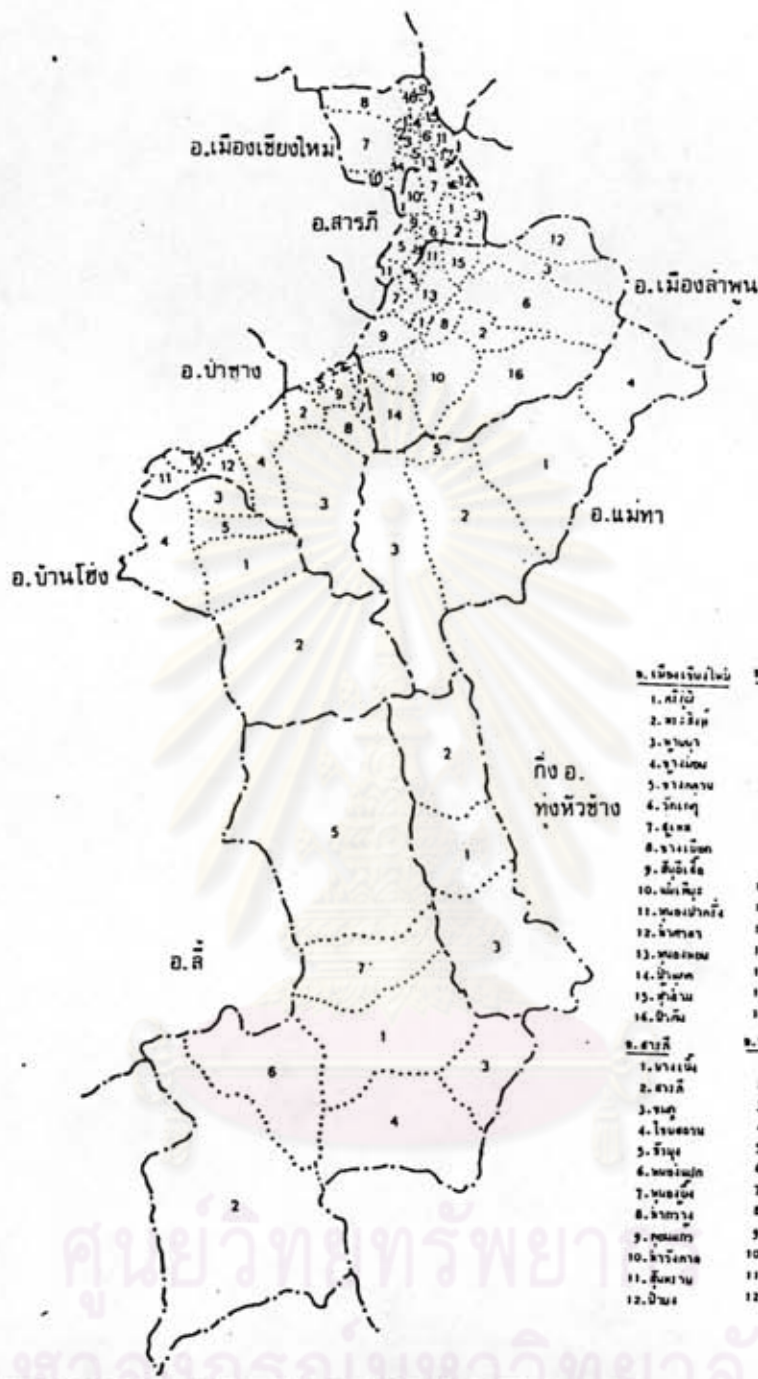
อำเภอ	พื้นที่		เขตการปกครอง				หมายเหตุ
			ส่วนภูมิภาค		ส่วนท้องถิ่น		
	ตร.กม.	ร้อยละ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	สุขาภิบาล	
เมืองลำพูน	578.69	12.84	16	154	1	2	สุขาภิบาลอุโมงค์(11) สุขาภิบาลบ้านแบ้น(8)
ป่าซาง	266.85	5.92	12	82		2	สุขาภิบาลป่าซาง(6) สุขาภิบาลม่วงน้อย(5)
บ้านโฮ่ง	565.42	12.56	5	48		1	สุขาภิบาลบ้านโฮ่ง(8)
แม่ทา	707.52	15.70	5	52		1	สุขาภิบาลทาสบเส้า(13)
สังขะ	1,416.07	31.42	7	58		1	สุขาภิบาลวังดิน(2)
กิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง	971.32	21.56	3	28			
รวม	4,505.6	100.0	48	422	1	7	

ที่มา : กรมการปกครองท้องถิ่น

3. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะโดยทั่วไปของจังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่ภูเขา ร้อยละ 43 และพื้นที่ราบ ร้อยละ 55 มีทิวเขาล้อมรอบทั้ง 3 ด้านคือทางด้านตะวันออก ด้านตะวันตกและทางด้านใต้พื้นที่ของจังหวัดมี 3 ลักษณะ

ก) ที่ราบลุ่ม อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นที่ตั้งของอำเภอเมือง อำเภอป่าซางและตอนเหนือของอำเภอบ้านโฮ่ง มีระดับความสูงจากน้ำทะเล 350-450 เมตร รวมพื้นที่ประมาณ 2 ใน 5 ของพื้นที่จังหวัด

อ.เมืองเชียงใหม่	อ.เมืองลำพูน	อ.บ้านโฮ้ง
1. ศรีภูมิ	1. ไผ่แดง	1. บ้านโฮ้ง
2. พระสิงห์	2. บ้านกลาง	2. บ้าน
3. บ้านนา	3. บ้านขี้	3. ศรีภูมิ
4. ขางใหม่	4. ขางใหม่	4. หมู่ป่าทราย
5. ขางกลาง	5. แม่จ๋าน	5. ลำพูน
6. โทกเยว่	6. แม่จ๋าน	
7. โทกเยว่	7. โทกเยว่	อ.แม่ทา
8. ขางใหม่	8. เวียงใหม่	1. บ้านเก่า
9. สันทราย	9. สันทราย	2. บ้าน
10. บ้านขี้	10. สันทราย	3. บ้าน
11. หมู่ป่าทราย	11. หมู่ป่าทราย	4. บ้าน
12. บ้าน	12. บ้าน	5. บ้าน
13. บ้าน	13. บ้าน	
14. บ้าน	14. บ้าน	อ.สัน
15. บ้าน	15. บ้าน	1. บ้าน
16. บ้าน	16. บ้าน	2. บ้าน
		3. บ้าน
อ.สารภี	อ.ป่าซาง	อ.สันทราย
1. บ้าน	1. บ้าน	1. บ้าน
2. สารภี	2. สารภี	2. บ้าน
3. บ้าน	3. บ้าน	3. บ้าน
4. บ้าน	4. บ้าน	4. บ้าน
5. บ้าน	5. บ้าน	5. บ้าน
6. บ้าน	6. บ้าน	6. บ้าน
7. บ้าน	7. บ้าน	7. บ้าน
8. บ้าน	8. บ้าน	
9. บ้าน	9. บ้าน	อ.สันทราย
10. บ้าน	10. บ้าน	1. บ้าน
11. บ้าน	11. บ้าน	2. บ้าน
12. บ้าน	12. บ้าน	3. บ้าน

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองเด็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.1

แสดง เขตการปกครองจังหวัดลำพูน

ที่มา :

บริเวณนี้เป็นพื้นที่เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง-กวาง ตั้งอยู่ระหว่างหุบเขาถนนธงชัยกลางและทิวเขาผีปันน้ำตะวันตก จัดว่าเป็นพื้นที่ราบลุ่มหุบเขาที่สำคัญ และมีขนาดใหญ่ทางภาคเหนือตอนบน ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของชุมชนเมืองเชียงใหม่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิงและชุมชนเมืองลำพูนทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง มีศูนย์กลางห่างกันประมาณ 30 กิโลเมตร

ข) ที่ราบสูง ภูเขาสูง อยู่ตอนใต้ของอำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทาอำเภอสีและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง มีระดับความสูงจากน้ำทะเล 450-1,000 เมตร รวมพื้นที่ประมาณ 3 ใน 5 ของพื้นที่จังหวัด

ค) อื่น ๆ พื้นที่ราบสูงเล็กน้อย อยู่ทางทิศตะวันตก และทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดได้แก่พื้นที่บางส่วนของอำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทาและทางทิศตะวันออกมีเทือกเขาขุนตาลกั้นระหว่างอำเภอแม่ทาและจังหวัดลำปาง (สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2525: 2.1-2.3)

4. ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศจังหวัดลำพูนในช่วง 10 ปีพ.ศ.2518-2527 อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีสูงสุดในเดือนเมษายน-เดือนพฤษภาคม ประมาณ 29.6 °ซ และอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคม ประมาณ 22.1 °ซ ระหว่างปลายเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมีนาคมเป็นช่วงฤดูหนาว พื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดมีโอกาสได้รับน้ำฝนน้อยที่สุดถึงไม่ได้รับเลย ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีของจังหวัดประมาณ 1,015.1 มม. ปริมาณน้ำฝนสูงสุด 187.9 มม. และมีจำนวนวันฝนตกเฉลี่ยสูงสุด 13 วันในเดือน กันยายน สำหรับเดือนมีนาคมมีปริมาณฝนตกเฉลี่ยต่ำสุด 2.7 มม. และเฉลี่ยไม่มีฝนตกตลอดเดือน ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดในเดือนตุลาคม 84% และความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดในเดือน มีนาคม 48.6%

ข. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

1. ดิน

การใช้ที่ดินและความเหมาะสมของดินในจังหวัดลำพูน (แผนที่ 4.2-4.4)

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่ประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตรมีความต้องการใช้พื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น จากการสำรวจการใช้ที่ดินด้วยภาพถ่ายดาวเทียมของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ.2523 พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดร้อยละ 57.21 เป็นที่พื้นที่ป่า พื้นที่ที่ไม่ได้

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

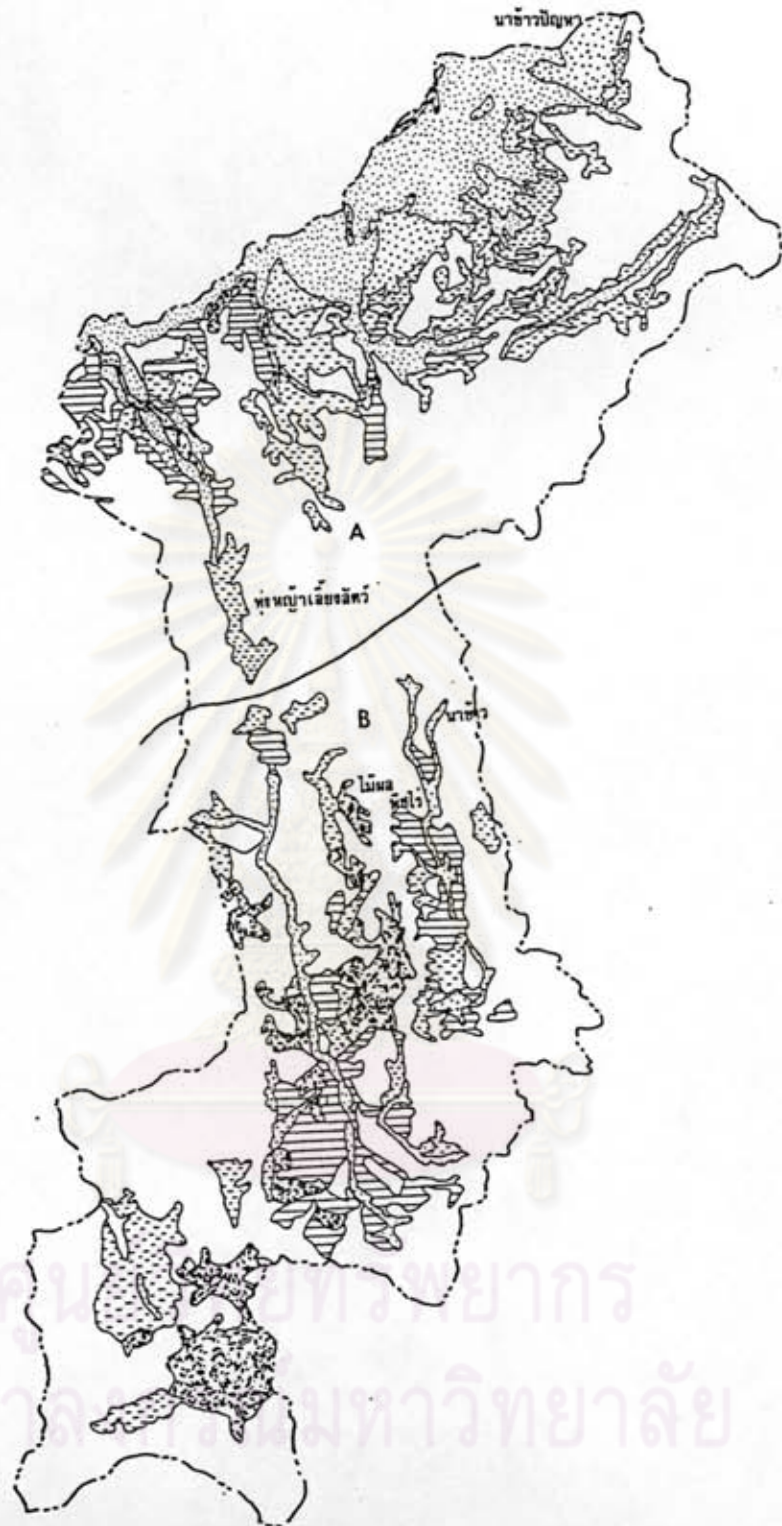
แผนที่ที่ 4.2

10 5 0 10 กม.

แสดง การใช้ที่ดินและความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชต่าง ๆ จังหวัดลำพูน

- ไร่ที่ใช้กับประเภทต่าง ๆ
- ทุ่งที่ไม่ใช่ไร่
- พื้นที่บุกรุกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.3

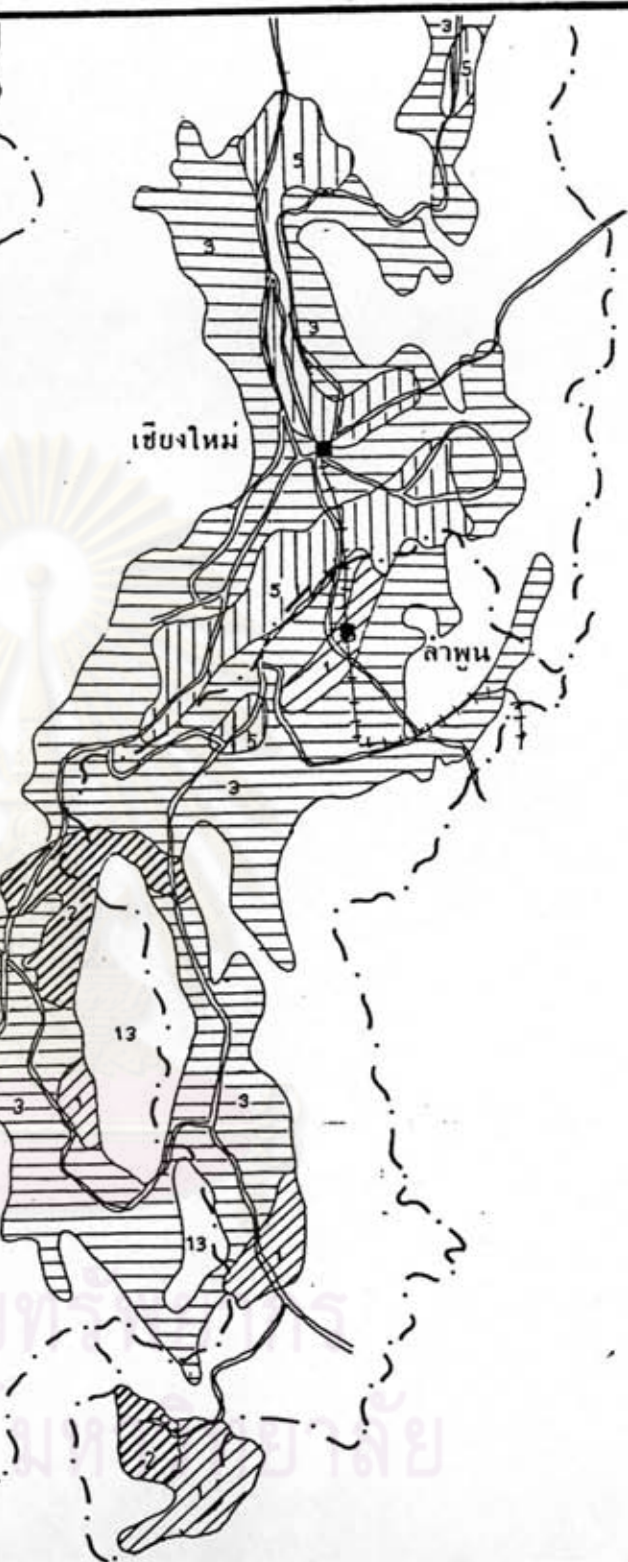

10 5 0 10
กม.

แสดง ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชต่าง ๆ จังหวัดลำพูน

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

หมายเลข	ชื่อพื้นที่ศึกษา	ลักษณะพื้นที่ศึกษา	ปัญหา/ข้อสังเกต
1	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	พื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	การพัฒนาพื้นที่พิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษที่มีศักยภาพสูงในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการ และการท่องเที่ยว
2	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	พื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	การพัฒนาพื้นที่พิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษที่มีศักยภาพสูงในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการ และการท่องเที่ยว
3	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	พื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	การพัฒนาพื้นที่พิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษที่มีศักยภาพสูงในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการ และการท่องเที่ยว
4	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	พื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	การพัฒนาพื้นที่พิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษที่มีศักยภาพสูงในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการ และการท่องเที่ยว
5	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	พื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	การพัฒนาพื้นที่พิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษที่มีศักยภาพสูงในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการ และการท่องเที่ยว

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา 'เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่' : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.4

0 1 2 กิโลเมตร

แสดง ตักยภาพของต้นทางการเกษตร เขตลำพูน-เชียงใหม่.

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

ใช้ประโยชน์ ร้อยละ 21.51 สำหรับพื้นที่ทำนาส่วนใหญ่จะอยู่ทางด้านเหนือบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ อำเภอมือง อำเภอบำซาง อำเภอบ้านโฮ่งและอำเภอแม่ทา ร้อยละ 11.44 อำเภออื่น ร้อยละ 3.29 พื้นที่สำหรับไม้ผลอยู่ทางด้านเหนือบริเวณอำเภอมือง ร้อยละ 0.98 และพื้นที่ปลูกพืชไร่ร้อยละ 2.13 พบทางด้านเหนือบริเวณอำเภอบ้านโฮ่งร้อยละ 0.47 และทางด้านใต้บริเวณกิ่งอำเภอกู่หัวช้างและบางส่วนของอำเภอลี้ร้อยละ 1.65

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้ที่ดินและความเหมาะสมของดิน (ตารางที่ 4.2) พบว่าจังหวัดลำพูนมีการใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับคุณลักษณะของการปลูกพืชแต่ละชนิดโดยเฉพาะการทำนาข้าว มีปัญหาในการขาดพื้นที่ที่เหมาะสมกับความต้องการปลูกพืชและมีการบุกรุกพื้นที่ป่ามาทำประโยชน์มาก แม้ว่าพื้นที่ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ทั้งหมดของจังหวัดทางด้านเหนือเหลือร้อยละ 8.02 และทางด้านใต้เหลือ ร้อยละ 13.49 แต่สำหรับการทำนาข้าวพบว่ายังขาดพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 104,180 ไร่ ร้อยละ 3.71 ทางด้านเหนือขาดพื้นที่ร้อยละ 3.71 และทางด้านใต้ขาดพื้นที่ร้อยละ 1.00

ถ้าประมาณการใช้ประโยชน์ของพื้นที่จังหวัดลำพูน (ตารางที่ 4.3) จะสามารถเพิ่มมูลค่าจากพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์รวมประมาณ 914.16 ล้านบาท และพื้นที่ปลูกไม้ผลทางตอนใต้ยังมีพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ร้อยละ 4.35 ประมาณมูลค่า 453.25 ล้านบาท นอกจากนี้พื้นที่ที่เหลือปลูกพืชประเภทพืชไร่พบว่ามีมากทางตอนเหนือร้อยละ 1.72 ประมาณมูลค่า 137.37 ล้านบาท

2. น้ำ

ก) แหล่งน้ำธรรมชาติ (แผนที่ 4.5)

แม่น้ำสายสำคัญที่อำนวยประโยชน์แก่เกษตรกรจังหวัดลำพูนมีดังนี้

1) แม่น้ำปิง เกิดจากคอก้อม เทือกเขาแดนลาว อำเภอยางตลาด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ไหลจากจังหวัดเชียงใหม่ ผ่านอำเภอมืองลำพูน อำเภอบำซาง อำเภอบ้านโฮ่งแล้วไหลกลับเข้าไปในเขตอำเภอบ่อจังหวัดเชียงใหม่แล้ววกเข้าเขตอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน รวมความยาวประมาณ 70 กิโลเมตร อำนวยประโยชน์แก่พื้นที่เกษตรประมาณ 61,108 ไร่ ปริมาณน้ำเฉลี่ยสูงสุด 1,500 ลบ.ชม/วันและต่ำสุด 10 ลบ.ชม/วัน

ตารางที่ 4.2 การใช้ดินและความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกพืชต่าง ๆ จังหวัดลำพูน ปี 2523

หน่วย : ตารางกิโลเมตร

ประเภทการใช้ที่ดิน ความเหมาะสมในการปลูก		ข้าวเจ้า		ข้าวมีปี๋		มัน		พืชไร่		ทุ่งหญ้า		ป่า		รวมสภาพการใช้ที่ดิน		
		พื้นที่	ร้อยละ	พื้นที่	ร้อยละ	พื้นที่	ร้อยละ	พื้นที่	ร้อยละ	พื้นที่	ร้อยละ	พื้นที่	ร้อยละ	พื้นที่	ร้อยละ	
ข้าวเจ้า	ทั้งหมด	311.50	6.91	100.50	2.23	26.00	0.58	89.75	1.93	40.00	1.07	68.00	1.95	603.75	14.73	
	พื้นที่ A	291.50	6.47	100.50	2.23	20.00	0.44	9.00	0.19	30.50	0.86	56.00	1.24	515.50	11.44	
	พื้นที่ B	20.00	0.44	-	-	6.00	0.14	80.75	1.80	9.50	0.21	32.00	0.71	148.25	3.29	
ข้าวมีปี๋	ทั้งหมด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	พื้นที่ A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	พื้นที่ B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
มัน	ทั้งหมด	35.34	0.78	-	-	8.75	0.19	-	-	-	-	-	-	41.09	0.98	
	พื้นที่ A	35.34	0.78	-	-	8.75	0.19	-	-	-	-	-	-	44.09	0.98	
	พื้นที่ B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
พืชไร่	ทั้งหมด	11.00	0.24	-	-	4.00	0.09	24.83	0.55	-	-	56.00	1.24	95.83	2.13	
	พื้นที่ A	0.00	0.00	-	-	4.00	0.09	11.33	0.25	-	-	6.00	0.13	21.33	0.47	
	พื้นที่ B	11.00	0.24	-	-	-	-	13.50	0.30	-	-	50.00	1.11	74.50	1.65	
ทุ่งหญ้า	ทั้งหมด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	พื้นที่ A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	พื้นที่ B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ป่า	ทั้งหมด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,578.01	57.21	2,578.01	57.21	
	พื้นที่ A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	996.01	22.01	996.01	22.10	
	พื้นที่ B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,582.00	35.11	1,582.00	35.11	
รวมพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	ทั้งหมด	69.61	1.54	43.73	0.97	230.77	5.12	177.66	3.94	447.64	9.93	-	-	909.41	21.51	
	พื้นที่ A	33.26	0.74	39.73	0.88	34.77	0.77	88.50	1.94	165.14	3.66	-	-	361.40	8.02	
	พื้นที่ B	36.35	0.80	4.00	0.09	196.00	4.35	89.16	2.00	282.50	6.27	-	-	608.01	13.49	
รวมพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูก	ทั้งหมด	427.45	9.50	144.23	3.20	269.52	5.98	292.24	6.49	495.64	11.00	2,722.01	60.41	4,351.09	96.56	
	พื้นที่ A	360.10	7.99	140.23	3.11	67.52	1.50	108.83	2.42	203.64	4.53	1,058.01	23.40	1,938.31	43.02	
	พื้นที่ B	67.35	1.49	4.00	0.09	202.00	4.48	183.41	4.07	292.00	6.48	1,664.00	36.93	2,412.76	53.54	
หมายเหตุ : 1) ค่ารวมแผนที่ 1 : 500,000 (สำรวจด้วยดาวเทียม) กรมแผนที่ดิน														ข้อมูลอ้างอิง	31.46	0.70
2) ความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกพืช กรมแผนที่ดิน														พื้นที่น้ำ	123.33	2.74
1 ตารางกิโลเมตร = 625 ไร่														รวมพื้นที่จังหวัด	4,505.88	100.00

ตารางที่ 4.3 การประมาณการการใช้พื้นที่ ผลผลิต มูลค่าในการปลูกข้าว ไม้ผล พืชไร่ของจังหวัดลำพูน ปี25๖๓

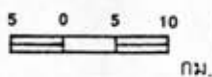
ข้าว	พื้นที่ (ไร่)			ร้อยละ			ผลผลิต (ตัน/ไร่)			มูลค่า (ล้านบาท)		
	ทั้งหมด	A	B	ทั้งหมด	A	B	ทั้งหมด	A	B	ทั้งหมด	A	B
พื้นที่ปลูกทั้งหมด	414,843	322,187	92,656	14.73	11.44	3.29	193,316	150,139	43,177	663.75	515.50	148.25
พื้นที่ปลูกเหมาะสม	194,687	182,187	12,500	6.91	6.47	0.44	90,724	84,899	5,825	311.50	291.50	20
พื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม	220,156	140,000	80,156	7.82	4.97	2.85	102,592	65,240	37,352	352.25	224.00	128.25
พื้นที่ไม่ได้ใช้	43,506	20,787	22,719	1.54	0.74	0.80	20,273	9,686	10,587	69.61	33.26	36.35
ขาดพื้นที่ปลูก	104,180	76,337	27,843	3.71	2.71	1.00	48,347	35,373	12,974	166.69	122.14	44.55
เหลือพื้นที่ปลูก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมพื้นที่ที่เหมาะสม	267,156	225,062	42,094	9.48	7.93	1.49	124,493	104,878	19,615	427.45	360.10	67.35
ไม้ผล												
พื้นที่ปลูกทั้งหมด	27,556	27,556	-	0.98	0.98	-	11,242	11,242	-	101.96	101.96	-
พื้นที่ปลูกเหมาะสม	5,468	5,468	-	0.19	0.19	-	2,230	2,230	-	20.23	20.23	-
พื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม	22,087	22,087	-	0.79	0.79	-	9,011	9,011	-	81.72	81.72	-
พื้นที่ไม่ได้ใช้	144,231	21,731	122,500	5.12	0.77	4.35	58,846	8,866	49,980	533.65	80.40	453.25
ขาดพื้นที่ปลูก	356	356	-	0.2	0.20	-	145	145	-	1.32	1.32	-
เหลือพื้นที่ปลูก	122,144	-	122,500	4.33	-	4.35	49,834	-	49,960	451.93	-	453.25
รวมพื้นที่ที่เหมาะสม	168,450	42,200	126,250	5.98	1.50	4.48	68,727	17,217	51,510	623.27	156.14	467.13
พืชไร่												
พื้นที่ปลูกทั้งหมด	59,893	13,331	46,562	2.12	0.47	1.65	48,872	10,870	37,994	167.70	37.33	130.37
พื้นที่ปลูกเหมาะสม	15,518	7,081	8,437	0.55	0.25	0.30	12,662	5,778	6,884	43.45	19.83	23.62
พื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม	44,375	6,250	38,125	1.57	0.22	1.35	36,210	5,100	31,110	124.25	17.50	106.75
พื้นที่ไม่ได้ใช้	111,037	55,312	55,725	3.94	1.94	2.00	90,605	45,134	45,471	310.90	154.87	156.03
ขาดพื้นที่ปลูก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เหลือพื้นที่ปลูก	66,662	49,062	17,600	2.37	1.72	0.65	54,395	40,034	14,361	166.65	137.37	49.28
รวมพื้นที่ที่เหมาะสม	182,649	68,018	114,631	6.49	2.42	4.07	931,040	55,502	935,538	511.42	190.45	320.97

หมายเหตุ : ข้าว ผลิตเฉลี่ยต่อไร่ .466 ตัน
 มูลค่าเฉลี่ยต่อไร่ .0016 ล้านบาท
 ไม้ผล ผลิตเฉลี่ยต่อไร่ .408 ตัน
 มูลค่าเฉลี่ยต่อไร่ .0037 ล้านบาท
 พืชไร่ ผลิตเฉลี่ยต่อไร่ .816 ตัน
 มูลค่าเฉลี่ยต่อไร่ .0028 ล้านบาท

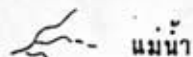

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนา 'เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่':
กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน - เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.5

แสดง แหล่งน้ำตามธรรมชาติ

แม่น้ำ

ที่มา:

2) แม่น้ำกวัง เกิดจากทิวเขาผิบน้ำ อำเภอดอยสะเก็ดจังหวัดเชียงใหม่ ไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ผ่านอำเภอเมืองลำพูน ไหลลงสู่แม่น้ำปิงฝั่งซ้ายตำบลบางบ่อ อำเภอป่าซาง รวมความยาวประมาณ 105 กิโลเมตร อำนาจประโยชน์แก่พื้นที่เกษตรประมาณ 5,700 ไร่

3) แม่น้ำลี่ เกิดจากดอยผาใจ เทือกเขาผิบน้ำ ต้นน้ำอยู่บริเวณอำเภอลี่ ไหลขึ้นไปทางเหนือผ่านอำเภอบ้านโฮ่ง แล้ววกไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือเข้าเขตอำเภอป่าซาง ไหลไปรวมแม่น้ำปิงฝั่งซ้าย รวมความยาวประมาณ 130 กิโลเมตร อำนาจประโยชน์แก่พื้นที่เกษตรประมาณ 9,236 ไร่

4) แม่น้ำทา เกิดจากเทือกเขาขุนตาล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ไหลลงมาจากใต้ผ่านอำเภอแม่ทาแล้ววกมาทางเหนือผ่านอำเภอป่าซาง ไหลไปรวมกับแม่น้ำกวังที่บ้านสบทา อำเภอป่าซาง รวมความยาวประมาณ 90 กิโลเมตร อำนาจประโยชน์แก่พื้นที่เกษตรประมาณ 9.200 ไร่

นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำสายสั้น ๆ แม่น้ำลอย แม่น้ำธิ แม่น้ำก่อ และธารน้ำ ลำห้วยอีกหลายสาย น้ำที่สำคัญที่พัฒนาธาตุอาหารของดินไปทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำลงของจังหวัดลำพูนคือ น้ำป่า ปริมาณน้ำป่าเฉลี่ยตลอดปี 600.47 มิลลิเมตร และเดือนที่มีน้ำป่าเฉลี่ยมากที่สุดในเดือนกันยายน เดือนที่น้ำป่าน้อยที่สุด เดือนมีนาคมตรงกับฤดูแล้ง (กรมพัฒนาที่ดิน 2527: 32-33)

ข) แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดลำพูนมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ต่อการเกษตรกรรม โดยเฉพาะฤดูแล้งราวเดือนมีนาคม-เมษายน ซึ่งจะ เป็นช่วงที่ไม่มีฝนและปริมาณน้ำในแม่น้ำมีต่ำที่สุด ในสมัยก่อนเกษตรกรรู้จักการสร้าง เหมือง ฝาย และหลุกเพื่อช่วยในการ ทดน้ำปัจจุบันมีการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่และกลาง เพื่อช่วยเก็บกักน้ำและประโยชน์อื่น

1) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ได้แก่

(ก) โครงการชลประทานแม่ปิงเก่า สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ.2484 สร้างปิดกั้นลำน้ำปิงทางด้านท้ายของโครงการชลประทานแม่แฝกตั้งอยู่เขตอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อำนาจประโยชน์แก่พื้นที่เกษตรประมาณ 44,900 ไร่

(ข) โครงการอ่างเก็บน้ำแม่จดสมบูรณ์ชล โครงการนี้ตั้งอยู่เขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่เป็นโครงการเขื่อนอเนกประสงค์ขนาดใหญ่ในด้านการชลประทานสามารถช่วยโครงการชลประทานแม่แฝกและโครงการชลประทานแม่ปิงเก่า รวมพื้นที่ประมาณ188,000 ไร่

(ค) โครงการแม่กวัง โครงการนี้เป็นโครงการขนาดใหญ่ที่เริ่มดำเนินการเมื่อปีพ.ศ.2529 และปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างดำเนินการตามโครงการ โครงการนี้ตั้งอยู่เขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ สามารถเก็บกักน้ำได้ประมาณ 263 ล้านลูกบาศก์เซนติเมตร และอำนวยการประโชยน์แก่พื้นที่เกษตรกรรมจังหวัดลำพูน ประมาณ 40,000 ไร่

นอกจากนี้ยังมีโครงการชลประทานขนาดกลางอีกหลายแห่ง เช่น โครงการแม่สาน และโครงการแม่ริ

2) ฝ่ายที่สำคัญ ได้แก่

(ก) ฝ่ายวังตอง เป็นฝ่ายเพื่อการเกษตร ตั้งอยู่ตำบลเหมืองง่าอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน อำนวยการประโชยน์แก่พื้นที่เกษตรประมาณ 5,700 ไร่

(ข) ฝ่ายมหาโชค ตั้งอยู่ตำบลป่าสักอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อำนวยการประโชยน์แก่พื้นที่เกษตรประมาณ 8,300 ไร่

นอกจากนี้ยังมีฝ่ายอื่นอีกเช่นฝ่ายบึงใจอำเภอบ้านโฮ่ง ฝ่ายท่ากอม่วง อำเภอป่าซาง ฝ่ายแม่เนาแวน ฝ่ายห้วยแม่ปู้ ฝ่ายแม่หาด อำเภอลี้ ฝ่ายสายหินอำเภอแม่ทา เป็นต้น รวมโครงการชลประทาน ฝ่าย อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 25 แห่ง

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการบริโภคของจังหวัดพบว่า อำเภอเมืองจะได้รับมากที่สุดแต่ก็เป็นแหล่งน้ำที่ไม่ถาวรจะใช้ประโยชน์ได้ดีในช่วงฤดูฝน แหล่งน้ำทั้งหมดอำนวยการประโชยน์แก่พื้นที่เกษตรประมาณ 36,000 ไร่ (ตารางที่ 4.4)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.4 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและบริโภคตามโครงการ กสช.

อำเภอ	เพื่อการเกษตร							เพื่อการบริโภค			
	ลำ เหมือง	พ้าง ฝาย	อ่าง กั้นน้ำ	สระ เก็บน้ำ	หนอง รพช. น้ำ	บ่อน้ำ บาดาล	บ่อน้ำ ตื้น	ถังเก็บ สระ	ประปา น้ำฝน	ประปา หมู่บ้าน	
เมืองลำพูน	183	23	8			4,663	6,818	25	311	207	
ป่าซาง	127	20	8		1	3,304	5,697	11	57	160	
บ้านโฮ้ง	80	8	4			2,066	1,832	9	124	86	
แม่ทา	42	19		1		1,083	1,830	17	80	67	
ลี้	34	54	6	5	1	331	1,452	23	154	81	
กิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง	55	36		4	1	17	292	3	37	22	
รวม	521	160	26	10	2	3	11,464	17,921	88	763	623

ที่มา : แผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดลำพูน ปี2530

3. ป่าไม้

ป่าไม้ของจังหวัดลำพูนส่วนใหญ่จะเป็นป่าไม้สัก ไม้กระยาเลย ปีพ.ศ.2504 พื้นที่ป่าทั้งหมดประมาณ 3,466 ตารางกิโลเมตรคือเป็นร้อยละ 76.92 ของพื้นที่จังหวัดและปี พ.ศ.2528 จากการสำรวจจากดาวเทียมพบว่า ลำพูนมีพื้นที่ป่าเหลือประมาณ 2,662 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 59.08 ของพื้นที่จังหวัด ลดลงคิดเป็นร้อยละ 23.20(ตารางที่ 307) สาเหตุของการทำลายป่าก็เนื่องมาจากความต้องการพื้นที่ป่าและต้องการไม้เพื่อมาใช้ประโยชน์ ในด้านความต้องการไม้รัฐเคยอนุญาตทำป่าสัมปทานในพื้นที่ป่า 4 แห่ง คือ

1. ป่าขุนแม่ลี้ฝั่งซ้าย เป็นป่าไม้สัก และไม้กระยาเลย
2. ป่าลุ่มแม่น้ำลอบ เป็นป่าไม้กระยาเลย
3. ป่าแม่หาด แม่ก่อ เป็นป่าไม้สัก
4. ป่าแม่ลี้ฝั่งซ้ายและฝั่งขวา เป็นป่าไม้สักและไม้กระยาเลย

และในปี 2522 ได้มีมติ ครม.ประกาศปิดป่าเนื่องจากต้องการรักษาพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเพื่อต้องการให้ลดทำไม้และเพื่อความมั่นคง และได้มีการส่งเสริมให้เอกชนปลูกป่าเพื่อการค้าและอนุรักษ์ป่าแทน ทำให้ป่าไม้หลังการปิดป่า ไม่ได้ให้คุณค่าในทางเศรษฐกิจดังแต่ก่อน เอกชนไม่สามารถนำไม้มาทำเพื่อการค้าและรัฐก็ไม่ได้รับค่าภาคหลวงจากการสัมปทานป่า

ป่าสงวนแห่งชาติ (แผนที่ 4.6)

จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติรวม 9 ป่า ดังนี้

1. ป่าแม่ธิ-แม่ต๊อบและแม่สาร เขตตำบลบ้านธิ บ้านกลางและมะเขือแจ้ อำเภอเมือง รวมพื้นที่ 191 ตารางกิโลเมตรหรือ 119,375 ไร่
2. ป่าแม่อาว เขตตำบลนครเจดีย์ มะกอก และน้ำดิบ อำเภอป่าซาง รวมพื้นที่ 85.77 ตารางกิโลเมตร หรือ 53,606.25 ไร่
3. ป่าบ้านโอง เขตตำบลปาลู บ้านโอง เหล่ายาว ศรีเตี้ย และหนองปลา สวาย อำเภอบ้านโอง รวมพื้นที่ 324.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 202,812.5 ไร่
4. ป่าแม่ตืน-แม่แต เขตตำบลแม่ตืน อำเภอลี้ รวมพื้นที่ 470.96 ตารางกิโลเมตร หรือ 294,350 ไร่
5. ป่าแม่ลี้ เขตตำบลลี้ และนาทราย อำเภอลี้ รวมพื้นที่ 286 ตารางกิโลเมตร หรือ 167,500 ไร่
6. ป่าขุนแม่ลี้ เขตตำบลลี้ อำเภอลี้ และเขตตำบลบ้านเปวง ตะเคียนปมและทุ่งหัวช้าง กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง รวมพื้นที่ 438 ตารางกิโลเมตร หรือ 273,750 ไร่
7. ป่าแม่ทา เขตตำบลทาปลาดุก ทาสบเส้า ทากาศ และทาชุ่มเงิน อำเภอแม่ทา รวมพื้นที่ 627.6 ตารางกิโลเมตร หรือ 392,260 ไร่
8. ป่าเหมืองจี้-สันป่าสัก เขตตำบลสันป่าสัก บ้านแบ่น เหมืองจี้ อำเภอเมือง รวมพื้นที่ 20.25 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,656 ไร่
9. ป่าแม่หาด-แม่ก่อ เขตตำบลก่อ นาทรายและลี้ อำเภอลี้ รวมพื้นที่ 440 ตารางกิโลเมตร หรือ 275,000 ไร่

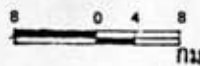
อุทยานแห่งชาติ

1. อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล เขตตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ตำบลเวียงตาล ตำบลลาวแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง รวมพื้นที่ 255.3 ตารางกิโลเมตร หรือ 159,556.25 ไร่ อยู่ในเขตลำพูน 62.73 ตารางกิโลเมตรหรือ 39,206.25 ไร่

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.6

แสดง

เขตป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดลำพูน

ป่าสงวนแห่งชาติ

พื้นที่นอกเขตป่า

ที่มา: แผนที่ทำบกฏกระทรวง.

2. อุทยานแห่งชาติแม่ปิง เขตตำบลดอยเต่า โป่งทุ่ง อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลแม่ลาน ก้อ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และตำบลบ้านนายกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก รวมพื้นที่ 1,003 ไร่ หรือ 6266,875 ไร่

และมีเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง คือเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง ตำบลทา สบเส้า ทาซุมเงิน อำเภอแม่ทา ตำบลตะเคียนปม กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูนและตำบลแม่สัน เมืองยาวอำเภอห้างฉัตรจังหวัดลำปาง รวมพื้นที่ 583.6 ตารางกิโลเมตร หรือ 364,750 ไร่

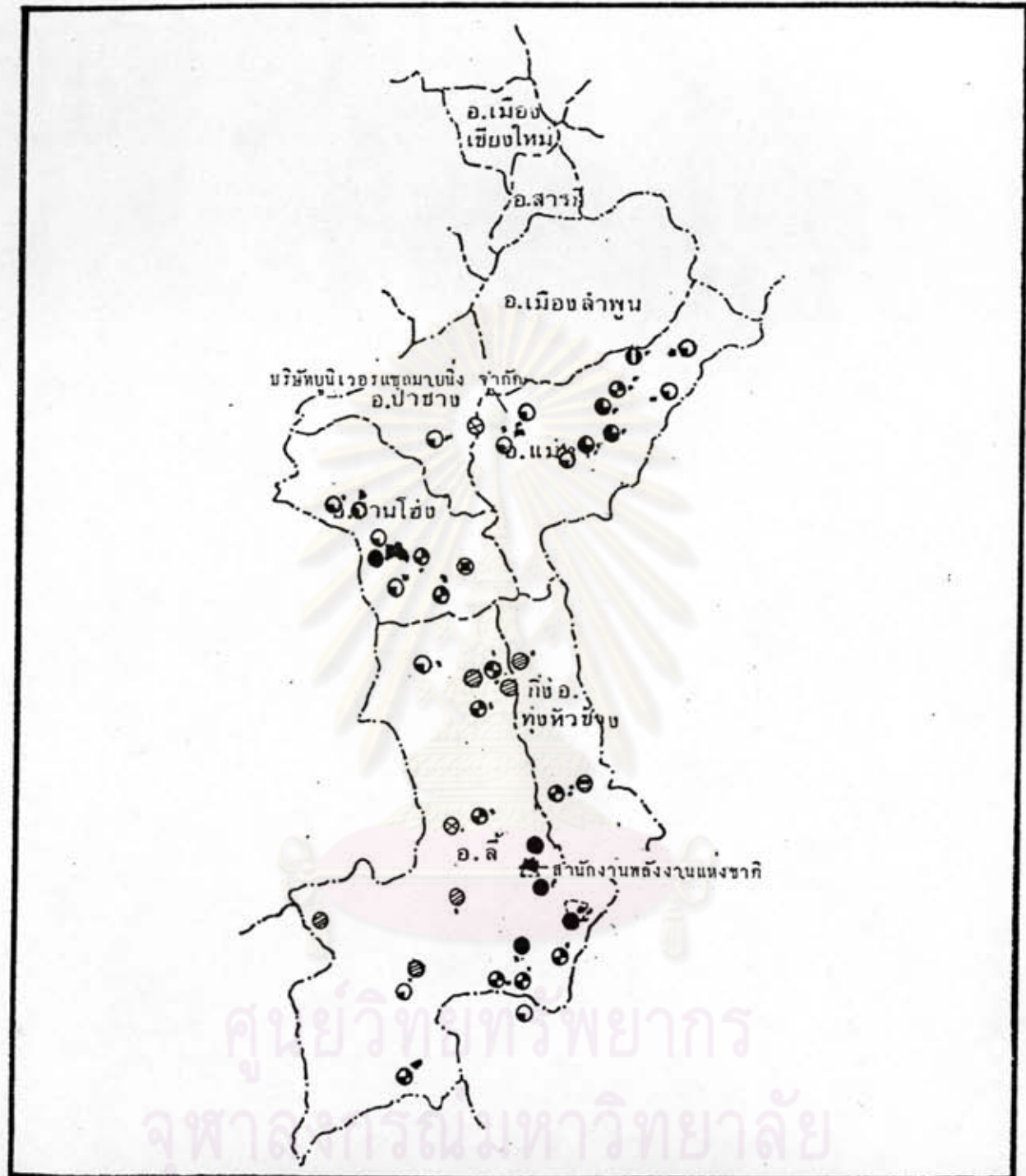
4. แร่

แร่ที่พบในจังหวัดลำพูนจากการสำรวจของกรมทรัพยากรธรณี ได้แก่ แร่ ฟลูออไรด์ ลิกไนท์ แมงกานีส ฟอสเฟต แบโรไทต์ พลวง ทองคำ โครไมต์ เฟลสปาร์ ดินขาว หินปูน และตะกั่ว (แผนที่ 4.7)

แร่ที่มีความสำคัญและผลิตจำหน่ายได้แก่ ลิกไนท์ ฟลูออไรด์ แมงกานีส ฟอสเฟต ตามลำดับ สำหรับแร่ที่ไม่มีการผลิตคือแร่ทองคำและโครไมต์ นอกจากความสำคัญของแร่ในทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดในด้านเศรษฐกิจของจังหวัด แร่ในจังหวัดลำพูนหลายประเภทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเช่นแร่แบโรไทต์ ลิกไนท์ อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง (แม่หาด แม่ก้อ) แม้จะเป็นแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจมาก เพื่อประโยชน์ต่อคุณประโยชน์แร่เหล่านี้ก็ไม่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้

5. แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดลำพูนมีทรัพยากรท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเภทได้แก่ ประเภทธรรมชาติ 8 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานและศาสนา 18 แห่ง และประเภทศิลปวัฒนธรรม กิจกรรม 12 แห่ง (แผนที่ 4.8) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

แผนการศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.7

แสดง ทรัพยากรแร่ของจังหวัดลำพูน

● ฟอสฟอไรต์	● ตะกั่ว	● มังกานีส	● กินชาว
● พลวง	● บอแรกซ์	● ดาบทิน	● เหมืองแร่ทองคำ
● แคลไซต์	● ฟอสเฟต	● แบริท	● บริเวณเหมืองแร่ที่เวดคัน

ที่มา: สنج ทรัพยากรธรณีจังหวัดลำพูน

ก) แหล่งท่องเที่ยวหลักคือกลุ่มอำเภอเมือง-ป่าซาง มีแหล่งท่องเที่ยวที่ครบทั้ง 3 ประเภทและมีความพร้อมในการบริการแก่นักท่องเที่ยวที่สูงกว่ากลุ่มอื่น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำแม่เล้า วัดพระธาตุหริภุชชัย วัดจามเทวี วัดมหาวัน วัดพระยืน วัดบรมนิวาสาราม กู่ช้าง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัยและพระธาตุดอยติ วัดพระบาทตากผ้า วัดพระนอนม่อนช้าง หมู่บ้านหนองข้างคิน โรงงานทอผ้าฝ้าย หมู่บ้านแม่ชะนาค ป่าซาง บ้านหนองเงือก รวม 17 แห่ง กระจายอยู่ในอำเภอเมือง 11 แห่ง อำเภอป่าซาง 4 แห่ง อำเภอแม่ทา 2 แห่ง และเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ 1 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์ 11 แห่ง และประเภทศิลปวัฒนธรรม 5 แห่ง

ข) แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มที่ 2 คือกลุ่มบ้านโฮ้ง-ลี้ มีแหล่งท่องเที่ยวรวม 4 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแม่ปิง อำเภอลี้ วัดจอมสหัสสิริทราชมลเวียง อำเภอลี้ วัดพระพุทธรูปบาทผาหนาม อำเภอลี้และหมู่บ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ้ง สำหรับแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้อยู่ห่างไกลกันมาก และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

จากการสำรวจความนิยมท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ของจังหวัดพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยชอบเที่ยววัดพระธาตุหริภุชชัยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ป่าซาง วัดพระบาทตากผ้า พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และวัดจามเทวี ตามลำดับ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะนิยมเที่ยววัดพระธาตุหริภุชชัยอันดับแรก และวัดจามเทวีอันดับต่อมา ป่าซาง วัดพระบาทตากผ้าและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ตามลำดับ

ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดเชียงใหม่ แม้ว่าจังหวัดจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่ครบทุกประเภท แต่ในด้านความพร้อมในการบริการนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร โรงแรม พบว่าไม่สามารถพัฒนาได้ ทำให้ผู้มาท่องเที่ยวจังหวัดลำพูนเป็นการมาเที่ยวแบบไปกลับ หรือแวะผ่าน แหล่งท่องเที่ยวซึ่งเคยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากของจังหวัดคือป่าซางปัจจุบันมีการมาเที่ยวน้อยลง สาเหตุประการหนึ่งก็เนื่องมาจากการเปลี่ยนเส้นทางเดินจากทางเถิน-ลี้ เป็นทางหมายเลข 1 ลำปาง-ลำพูน-เชียงใหม่ เส้นทางเดิมจึงเป็นเส้นทางที่ใช้สำหรับภายในจังหวัด นักท่องเที่ยวไม่ได้ผ่านและแวะป่าซางเช่นอดีต เป็นผลทำให้สินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึกของจังหวัดตกต่ำลงด้วย ประกอบกับจังหวัดเชียงใหม่สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณลักษณะเดียวกันได้ดีกว่า เช่น หมู่บ้านบ่อสร้าง ศูนย์การค้าไนท์บาซาร์ ซึ่งสามารถทดแทนแหล่งท่องเที่ยวของลำพูน

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4-8

5 0 5 10 15 กม.

แสดง แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดลำพูน

กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	
▲	△	ประเภทธรรมชาติ
■	□	ประเภทประวัติศาสตร์
●	○	ประเภทศิลปวัฒนธรรม

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ค. สาธารณูปโภค

1. การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดลำพูนสามารถติดต่อกับภายในและภายนอกจังหวัดได้เฉพาะการคมนาคมทางบก ทั้งทางถนนและทางรถไฟ การคมนาคมทางน้ำปัจจุบันหมดความสำคัญ แต่สำหรับการคมนาคมทางอากาศ จังหวัดลำพูนจะใช้บริการของจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นศูนย์รวมการคมนาคมทางอากาศของภาคเหนือ

ก) ทางรถไฟ (แผนที่ 4.9)

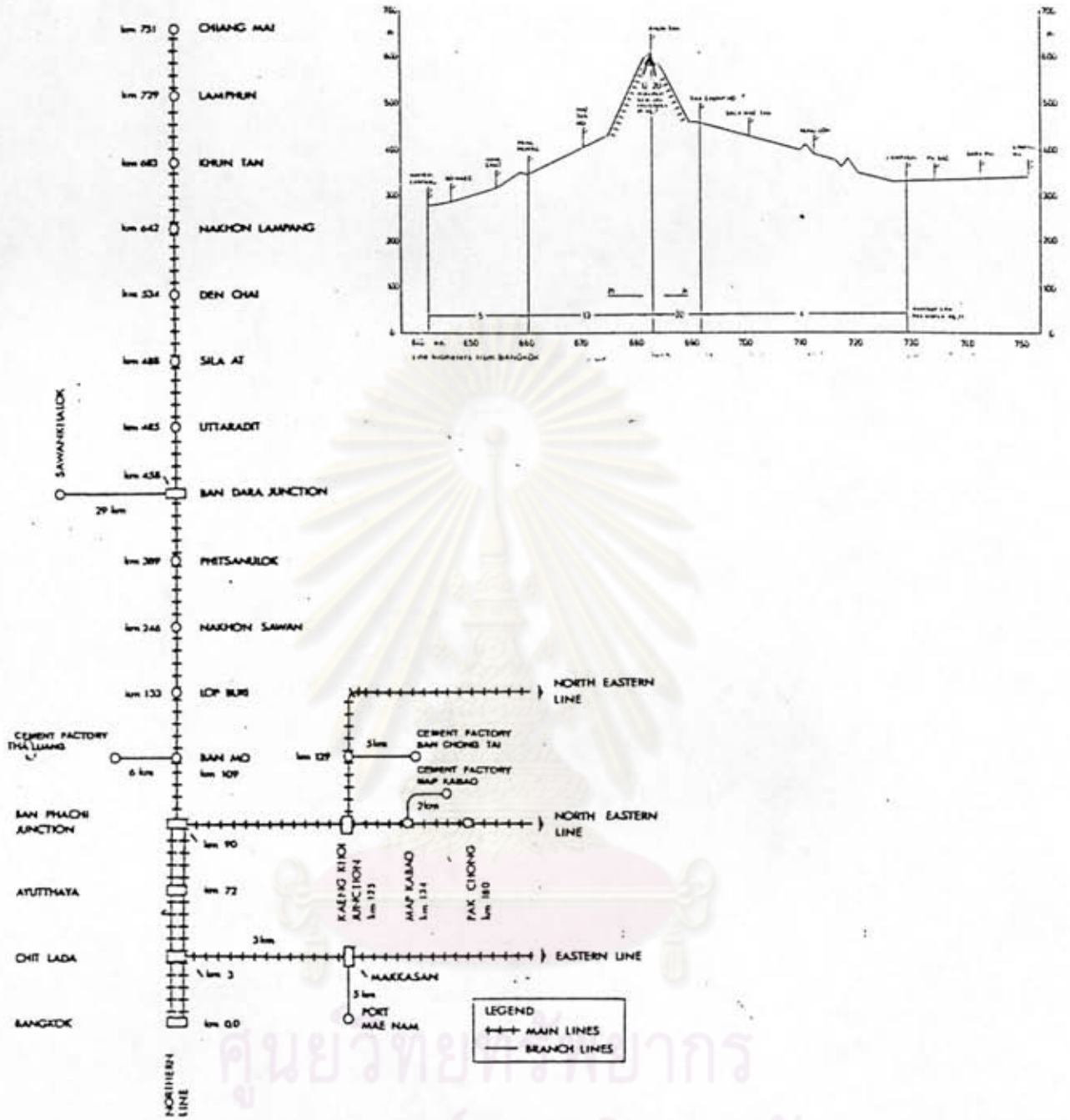
เส้นทางรถไฟสายเหนือสร้างสำเร็จเมื่อปี พ.ศ.2464 ปลายทางจังหวัดเชียงใหม่ ระยะทาง 851 กิโลเมตร สำหรับจังหวัดลำพูนปัจจุบันมีการใช้เส้นทางรถไฟทั้งการขนส่งสินค้าและการเดินทาง สามารถติดต่อกับกรุงเทพได้สะดวก ระยะทาง 729 กิโลเมตร เฉพาะสถานีรถไฟจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นสถานีย่อยมีทั้งหมด 6 สถานี ได้แก่ ป่าเล่า-ลำพูน-หนองหล่ม-ทาชมภู-สถานีขุนตาลรวมระยะทางประมาณ 52 กิโลเมตร สถานีซึ่งมีผู้ใช้บริการเดินทางมากที่สุด ได้แก่ สถานีขุนตาล และสถานีลำพูน และสำหรับสถานี ซึ่งมีผู้ใช้บริการขนส่งมากที่สุด ได้แก่ สถานีป่าเล่าและสถานีลำพูน

ประเภท	สถานี					
	ขุนตาล	ทาชมภู	ศาลาแม่ทา	หนองหล่ม	ลำพูน	ป่าเล่า
จำนวนผู้โดยสาร	25,691	9,560	8,182	5,602	31,245	1,963
สินค้าบรรทุก (เมตตริกตัน)	13	1	1	9	302	4,936

ที่มา : การรถไฟแห่งประเทศไทย

ขบวนรถไฟสายเหนือเฉพาะรถโดยสาร มีเที่ยวขึ้นและเที่ยวลงรวม 6 ขบวน
เที่ยวขึ้น 3 ขบวน

		เวลา
รถเร็วขบวนที่ 37	ต้นทางกรุงเทพ-ลำพูน-เชียงใหม่	15.45-6.12-6.35
รถด่วนขบวนที่ 7	ต้นทางกรุงเทพ-ลำพูน-เชียงใหม่	18.00-7.16-7.40
รถธรรมดาขบวนที่ 99	ต้นทางอุตรดิตถ์-ลำพูน-เชียงใหม่	12.15-18.17-18.45

ศูนย์วิทยุการสื่อสาร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา 'เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่': กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่	
แผนที่ที่ 4.9	แสดง เส้นทางรถไฟและสถานีรถไฟ จังหวัดลำพูน
ที่มา: ESCAP	

เที่ยวล่อง 3 ขบวน

เวลา

รถเร็วขบวนที่ 38	ต้นทาง เชียงใหม่-ลำพูน-กรุงเทพ	15.20-15.44-5.45
รถด่วนขบวนที่ 8	ต้นทาง เชียงใหม่-ลำพูน-กรุงเทพ	16.50-17.15-6.25
รถธรรมดาขบวนที่ 100	ต้นทาง เชียงใหม่-ลำพูน-อุตรดิตถ์	5.50-6.16-12.05

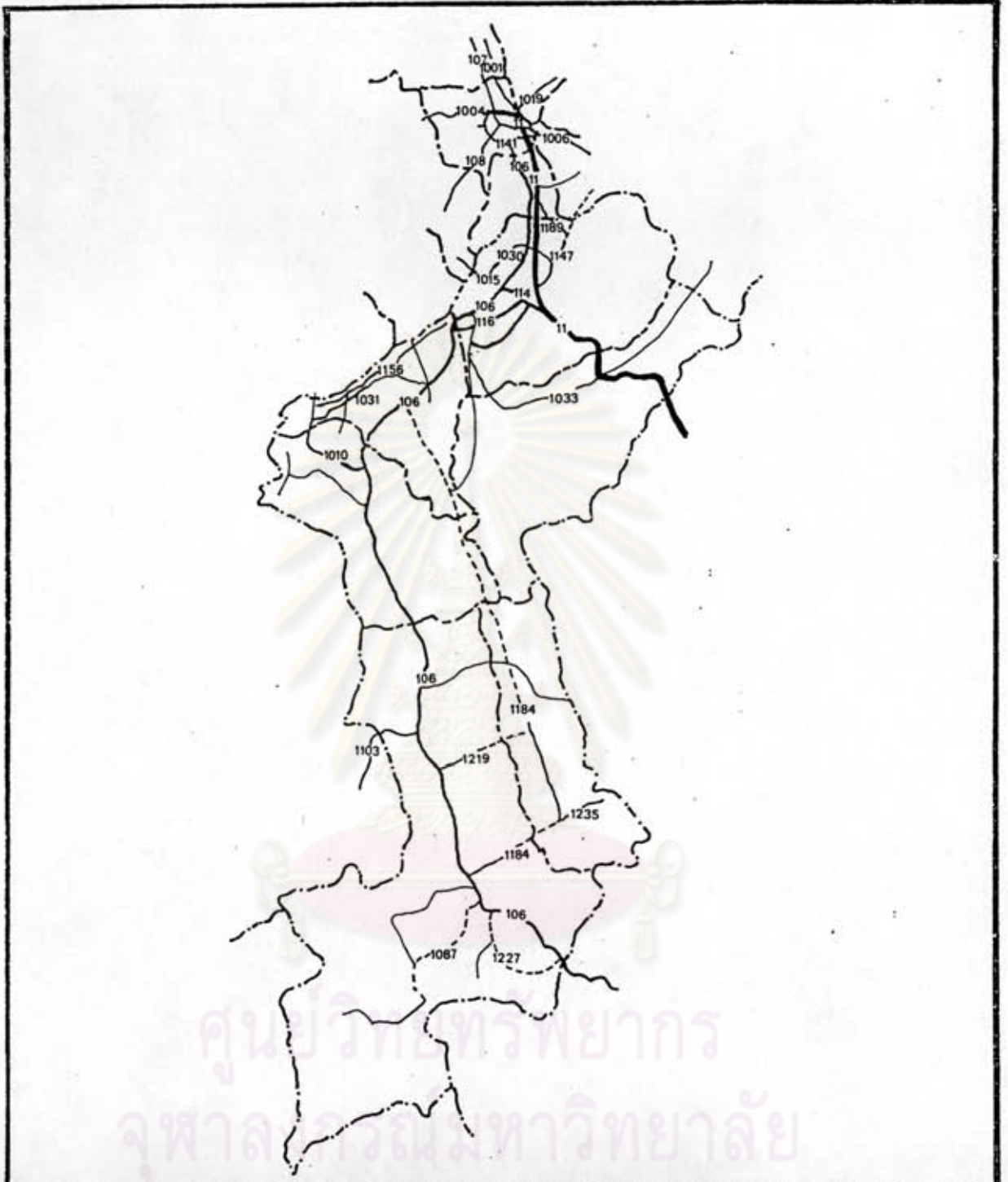
ข) ทางถนน

1) เส้นทาง

การคมนาคมทางถนนเป็นการคมนาคมที่มีบทบาทสำคัญต่อจังหวัดมาก มีผู้นิยมใช้เส้นทางนี้ในการเดินทางและการขนส่ง สำหรับเส้นทางที่ติดต่อกันภายนอก ภายในและเขตชุมชนของจังหวัดลำพูนมีดังนี้ (แผนที่ 4.10, 4.11)

(ก) เส้นทาง การติดต่อระหว่างจังหวัด

1. ลำพูน-กรุงเทพ
  - 1.1 เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 สายเก่าแยกเข้าอำเภอเถิน อำเภอสี บ้านโอง ป่าซาง อำเภอเมืองลำพูน ทางหมายเลข 106 รวมระยะทาง 668 กิโลเมตร
  - 1.2 เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ถึงลำปาง เชื่อมทางหลวงหมายเลข 11 ถึงอำเภอเมืองลำพูน รวมระยะทาง 689 กิโลเมตร
2. ลำพูน-เชียงใหม่
  - 2.1 ติดต่อกันระหว่างอำเภอเมืองลำพูน-อำเภอเมืองเชียงใหม่ เส้นทางหมายเลข 106 รวมระยะทาง 29 กิโลเมตร
  - 2.2 ติดต่อกันระหว่างอำเภอเมืองลำพูน-อำเภอสันป่าตอง เส้นทางหมายเลข 1015 รวมระยะทาง 13 กิโลเมตร
  - 2.3 ติดต่อกันระหว่างอำเภอเมืองลำพูน(บ้านธิ)-อำเภอสารภี เส้นทางหมายเลข 1189 รวมระยะทาง 10 กิโลเมตร
  - 2.4 ติดต่อกันระหว่างอำเภอเมืองลำพูน (บ้านสันป่าฝ้าย)-อำเภอสันกำแพง เส้นทางหมายเลข 1147 รวมระยะทาง 31 กิโลเมตร
  - 2.5 ติดต่อกันระหว่างอำเภอแม่ทา-อำเภอเมืองเชียงใหม่ เส้นทางหมายเลข 11 รวมระยะทาง 50 กิโลเมตร
  - 2.6 ติดต่อกันระหว่างอำเภอบ้านโอง (บ้านเวียงหนองล่อง-อำเภอจอมทอง) เส้นทางหมายเลข 1010 รวมระยะทาง 24.75 กิโลเมตร
  - 2.7 ติดต่อกันระหว่างอำเภอสี-อำเภอดอยเต่า เส้นทางหมายเลข 1103 รวมระยะทาง 67 กิโลเมตร

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.10

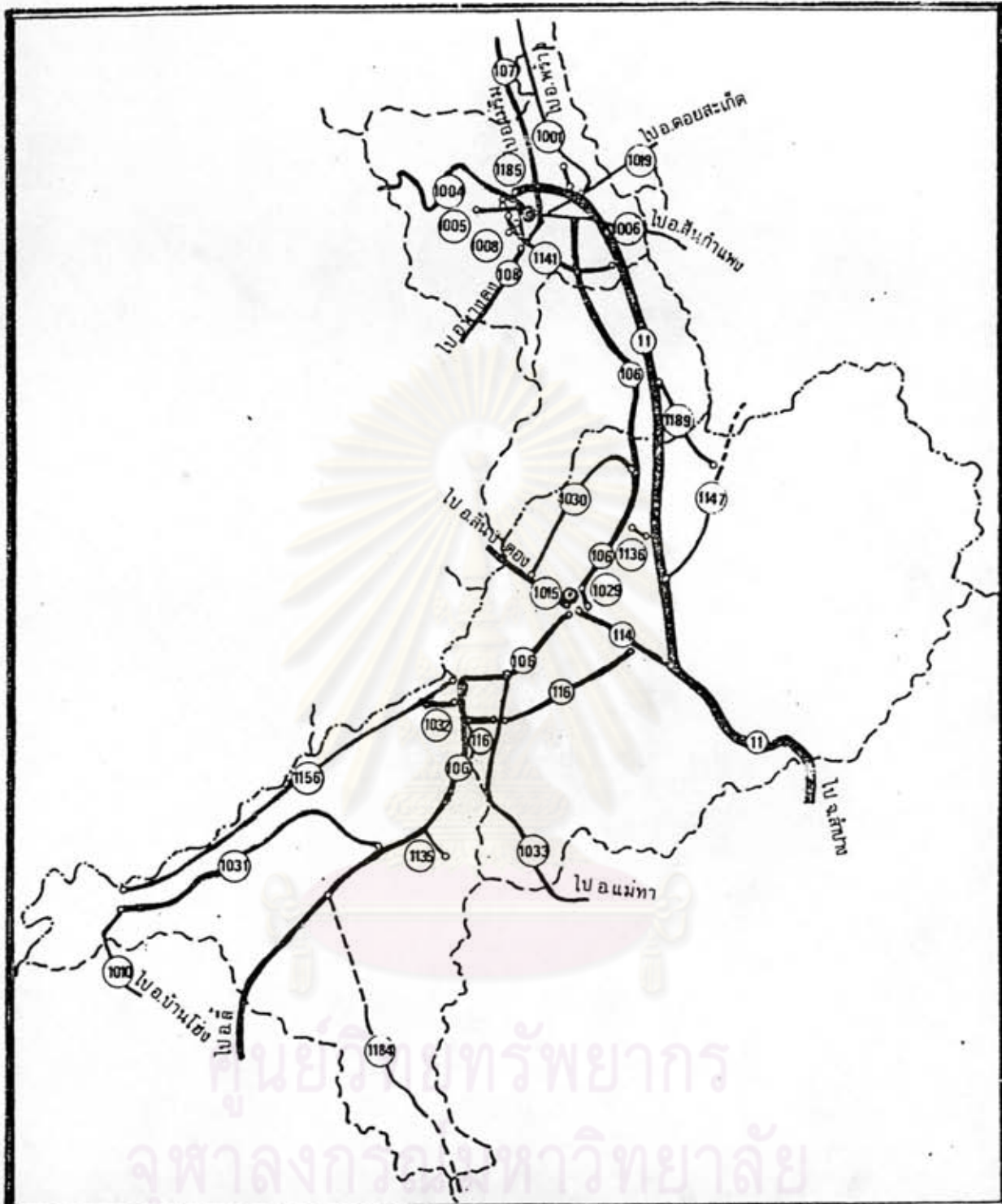

กม.

แสดง โครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางถนน จังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

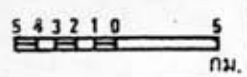
ที่มา: กรมทางหลวง

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน - เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.11

แสดง โครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางถนน ที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง

- ทางหลวงแผ่นดิน
- ทางหลวงจังหวัด
- ที่มา: กรมทางหลวง

3. ลำพูน-ลำปาง 3.1 ติดต่อกันระหว่างอำเภอลี้-อำเภอเถิน เส้นทางหมายเลข 106 รวมระยะทาง 50 กิโลเมตร
- 3.2 ติดต่อกันระหว่างอำเภอเมืองลำพูน-ดอยติ-อำเภอเมืองลำปาง เส้นทางหมายเลข 11, 114 รวมระยะทาง 71 กิโลเมตร
- 3.3 ติดต่อกันระหว่างกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง (บ้านปาง)-แม่บอน-อำเภอเสริมงาม เส้นทางหมายเลข 1235 รวมระยะทาง 47 กิโลเมตร

(ข) เส้นทางที่ติดต่อกันภายในจังหวัดระหว่างอำเภอกับอำเภอ

สำหรับทางหลวงจังหวัดของลำพูนมีทั้งหมด 23 เส้นทาง รวมระยะทาง 463.2 กิโลเมตร การติดต่อกับพื้นที่ชนบทที่มีเส้นทางของทางหลวงชนบท อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 5 เส้นทาง รวมระยะทาง 98.99 กิโลเมตร มีเส้นทางมาตรฐานของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท 6 เส้นทาง รวมระยะทาง 102 กิโลเมตร และทางหลวงชนบทอื่นๆ เช่น จากโครงการชลประทานแม่ปิงเก่า โครงการปฏิรูปที่ดิน อำเภอป่าซาง เป็นต้น

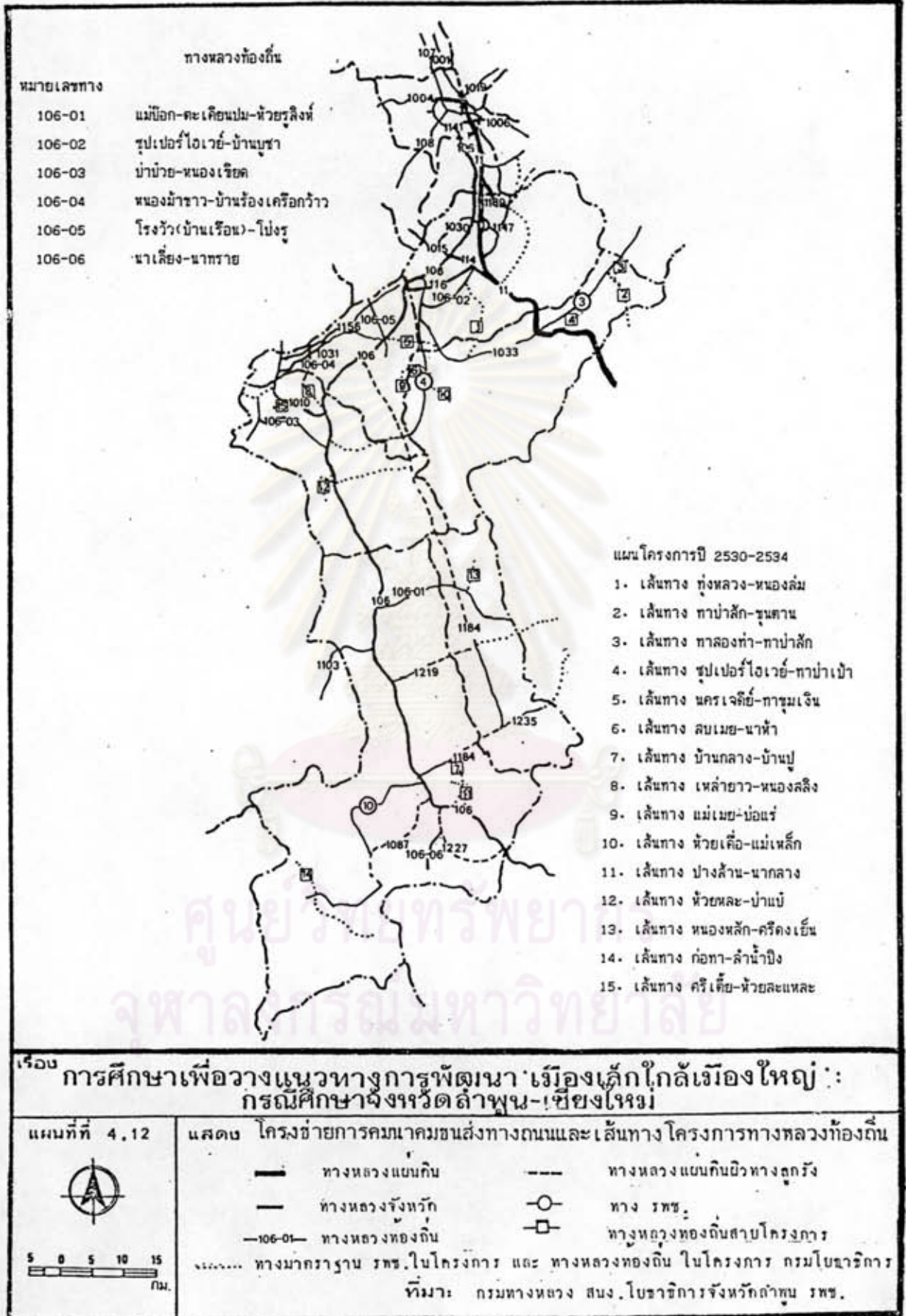
แม้ว่าเส้นทางที่ติดต่อกันภายในจังหวัดจะมีเส้นทางมากแต่ก็ยังมีหมู่บ้านหลายแห่งที่ไม่ได้รับการติดต่อที่สะดวกทุกฤดู เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดลำพูนเป็นที่สูง อำเภอทางตอนใต้เช่นอำเภอลี้ กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง จะมีหลายหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บนเขา การเดินทางจึงค่อนข้างลำบาก และใช้เวลามาก ส่วนใหญ่จะตั้งหมู่บ้านกระจัดกระจายซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายในการทำเส้นทางและการบำรุงรักษา (ดูรายละเอียดในการศึกษาบทที่ 5) แต่หน่วยงาน รพช. ก็ได้มีโครงการสร้างทางสำหรับชนบทหลายเส้นทาง (แผนที่ 4.12).

(ค) เส้นทางภายในชุมชน

สำหรับเทศบาลเมืองลำพูนมีเส้นทางในความรับผิดชอบ 21 เส้นทาง เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก สามารถติดต่อกันภายในชุมชนได้สะดวก และชุมชนสุขาภิบาลอื่นก็เป็นชุมชนที่มีขนาดไม่ใหญ่มากเช่นกันการติดต่อสามารถทำได้สะดวก เส้นทางที่ติดต่อกันจะเป็นเส้นทางสายสั้น ๆ

2) ปริมาณการจราจร

จากการศึกษาปริมาณการจราจรของจังหวัดลำพูน (ตารางที่ 4.1 แผนที่ 4.13) พบว่ามีการติดต่อระหว่าง เส้นทางหมายเลข 11 อำเภอแม่ทา-เชียงใหม่มีปริมาณการเดินทางเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด แต่เส้นทางนี้เป็นเส้นทางร่วมของผู้เดินทางจากจังหวัดอื่น จึงไม่อาจประมาณว่าอำเภอแม่ทามีการติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่มาก สำหรับการติดต่อระหว่างจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่โดยตรง เส้นทางหมายเลข 106 พบว่ามีการติดต่อเฉลี่ยต่อวัน

ประมาณ 4,100 คัน เป็นการติดต่อระหว่างจังหวัดที่มีปริมาณมากที่สุดเมื่อเทียบกับการติดต่อระหว่างจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่ตามเส้นทางอื่น

ปริมาณการติดต่อระหว่างชุมชนภายในจังหวัดพบว่าการติดต่อระหว่างอำเภอบ้านไธสง-ป่าซาง-ลำพูน มีปริมาณเฉลี่ยต่อวัน 2,000 คันซึ่งมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เส้นทางอำเภอแม่ทา-ท่าจักร-ลำพูน เฉลี่ยต่อวัน 1,200 คัน และเส้นทางอำเภอลี้-บ้านไธสง เฉลี่ยต่อวัน 1,000 คัน เส้นทางที่มีการติดต่อน้อยที่สุดคือเส้นทางจากกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง-ลี้ หมายเลข 1184 เฉลี่ยต่อวัน 400 คัน

3). : ลักษณะทางและสภาพทางหลวง

จากการศึกษาลักษณะทางของจังหวัดลำพูน (ตารางที่ 4.5) พบว่าจังหวัดมีทางซึ่งเป็นลูกรัง ร้อยละ 58.21 ของระยะทางทั้งหมด และอำเภอซึ่งมีลักษณะทางเป็นลูกรังมากที่สุดได้แก่ อำเภอลี้ รองลงมาได้แก่ กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง และอำเภอเมืองตามลำดับ สำหรับอำเภอซึ่งมีลักษณะทางผิวยางทั้งหมดคืออำเภอบ้านไธสง

ตารางที่ 4.5 ลักษณะทางและสภาพทางหลวงจังหวัดลำพูน ปี2527 รายอำเภอ

อำเภอ	ลักษณะทาง	ลาดยาง	ร้อยละ	ลูกรัง	ร้อยละ
เมืองลำพูน	ทางบ่ารุง	75.77	49.49	30.33	19.81
	ทางก่อสร้าง	5.7	3.72	46.3	26.98
ป่าซาง	ทางบ่ารุง	50.91	76.72	15.45	23.28
	ทางก่อสร้าง	-	-	-	-
บ้านไธสง	ทางบ่ารุง	56.66	100.00	-	-
	ทางก่อสร้าง	-	-	-	-
แม่ทา	ทางบ่ารุง	38.39	63.31	22.56	36.69
	ทางก่อสร้าง	-	-	-	-
ลี้	ทางบ่ารุง	103.72	49.04	34	11.07
	ทางก่อสร้าง	-	-	73.8	34.89
กิ่งอ. ทุ่งหัวช้าง	ทางบ่ารุง	-	-	36.81	41.36
	ทางก่อสร้าง	-	-	52.19	58.64
รวม	ทางบ่ารุง	325.99	41.07	144.85	18.25
	ทางก่อสร้าง	5.7	0.72	317.14	39.96

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา 'เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่' : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.13

5 0 5 10 15 กม.

แสดง ปริมาณการจราจร จังหวัดลำพูน ปี 2527

ที่มา: เขตการทางเชียงใหม่

4) .. การบริการขนส่งผู้โดยสาร

ก. สถานี

สถานีขนส่งผู้โดยสารของจังหวัดลำพูนสร้างเมื่อปี พ.ศ.2527 ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เนื้อที่ 14 ไร่ 2 งาน 16 ตารางวา สามารถบริการทั้งรถโดยสารประจำทาง เฉลี่ยต่อวัน 118 คัน เฉลี่ยต่อเที่ยว 352 และสามารถบริการสำหรับรถโดยสารขนาดเล็ก เฉลี่ยต่อวัน 512 คัน เฉลี่ยต่อเที่ยว 512 รวมจำนวนรถต่อวัน 630 คัน และรวมจำนวนเที่ยวต่อวัน 864 คัน

ข. ผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการขนส่งของจังหวัดลำพูนมี 6 ราย

1. ผู้ประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารที่ผู้ประกอบการเป็นเจ้าของรถและรถร่วมบริการ มี 2 ราย

1.1 บริษัทลำพูนบริการขนส่งจำกัด ประกอบด้วยรถบัสดำเนินการ 25 คัน
ในเส้นทางหมวด 3 จำนวน 1 เส้นทาง

1.2 บริษัทเชียงใหม่ลำพูนขนส่งจำกัด ประกอบด้วยรถบัสดำเนินการ 36 คัน
ในเส้นทางหมวด 4 จำนวน 3 เส้นทาง

2. ผู้ประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารที่ผู้ประกอบการมีรถเป็นรถร่วมบริการทั้งหมด 1 ราย คือสหกรณ์รถยนต์โดยสารลำพูนจำกัด ประกอบด้วยรถดำเนินการ 16 คัน ในเส้นทางหมวด 3 และ 4 รวม 2 เส้นทาง

3. ผู้ประกอบการขนส่งโดยรถขนาดเล็ก ซึ่งมีรถในการประกอบการเป็นรถร่วมทั้งหมด 1 ราย คือสหกรณ์บริการเดินรถยนต์โดยสารขนาดเล็กลำพูนจำกัด ประกอบด้วยรถดำเนินการ 723 คันในเส้นทาง 5 เส้นทาง

4. ผู้ประกอบการขนส่งไม่ประจำทางด้วยรถบรรทุก มี 2 ราย

4.1 ผู้ประกอบการขนส่งที่ผู้ประกอบการเป็นเจ้าของรถทั้งหมด 1 ราย คือ
ห้างหุ้นส่วนจำกัดดอยแก้วขนส่ง ประกอบด้วยรถดำเนินการ 4 คัน
บรรทุกภายในจังหวัด

4.2 ผู้ประกอบการขนส่งที่ผู้ประกอบการเป็นรถร่วมบริการทั้งหมด 1 ราย
คือห้างหุ้นส่วนจำกัดลำพูนเกีวพัฒนา ประกอบด้วยรถดำเนินการ 50 คัน

ค. เส้นทางบริการขนส่งผู้โดยสาร

1. การบริการขนส่งผู้โดยสารระหว่างจังหวัด สามารถใช้บริการจากรถประจำทางที่มีเส้นทางผ่านและรถประจำทางของจังหวัดโดยตรงดังนี้

1.1 เส้นทางการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางที่เดินทางผ่านจังหวัดลำพูน

สายที่	เส้นทาง	ผู้ประกอบการขนส่ง	ระยะทาง	จำนวนเที่ยว	อัตรา
18 ก	กรุงเทพ-เชียงใหม่	บริษัทขนส่งจำกัด	809	4	118.50
18 ข	กรุงเทพ-เชียงใหม่	บริษัทขนส่งจำกัด	713	16	113.50
	กรุงเทพ-เชียงใหม่ (ปรับอากาศ)	บ.ทัวร์ (สยามเฟิร์ส แอมบาสเดอร์ พรสวรรค์ ปอยหลวงทัวร์ ฯลฯ)		20	212
148	เชียงใหม่-เชียงราย	บ.ไทยพัฒนกิจขนส่งจำกัด	338	8-10	66
152	เชียงใหม่-ลำปาง	บ.ไทยพัฒนกิจขนส่งจำกัด	104	40	10
169	เชียงใหม่-น่าน	บ.ไทยพัฒนกิจขนส่งจำกัด	338	8-10	70.50
175	เชียงใหม่-ขอนแก่น	บริษัทขนส่งจำกัด	774	8-10	128
155	เชียงใหม่-พิษณุโลก(ข)	บริษัทขนส่งจำกัด	428	4-6	82
118	นครสวรรค์-เชียงใหม่(ก)	บริษัทขนส่งจำกัด	468	4-6	89
126	ตาก-เชียงใหม่(ก)	บริษัทขนส่งจำกัด	285	2	56.50

1.2 เส้นทางการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางจังหวัดลำพูน

สายที่	เส้นทาง	ผู้ประกอบการขนส่ง	ระยะทาง	จำนวนเที่ยว	อัตรา
924	กรุงเทพ-ลำพูน (ปรับอากาศ)	บริษัททัวร์	668	4-6	227
181	เชียงใหม่-ลำพูน (ก)	บ.ลำพูนบริการขนส่ง จก.	27	62-74	6
182	เชียงใหม่-ลำพูน (ข)	บ.ลำพูนบริการขนส่ง จก.	27	62-74	6
625	เชียงใหม่-อำเภอสิริ	บ.ลำพูนบริการขนส่ง จก.	136	16-20	29.50

2. การบริการขนส่งผู้โดยสารภายในจังหวัดระหว่างอำเภอต่าง ๆ และหมู่บ้าน สามารถใช้บริการทั้งรถบัสประจำทางและรถโดยสารขนาดเล็ก ของบริษัทเชียงใหม่ลำพูนขนส่ง สหกรณ์รถยนต์โดยสาร จำกัดและสหกรณ์บริการเดินรถยนต์โดยสารขนาดเล็กลำพูน

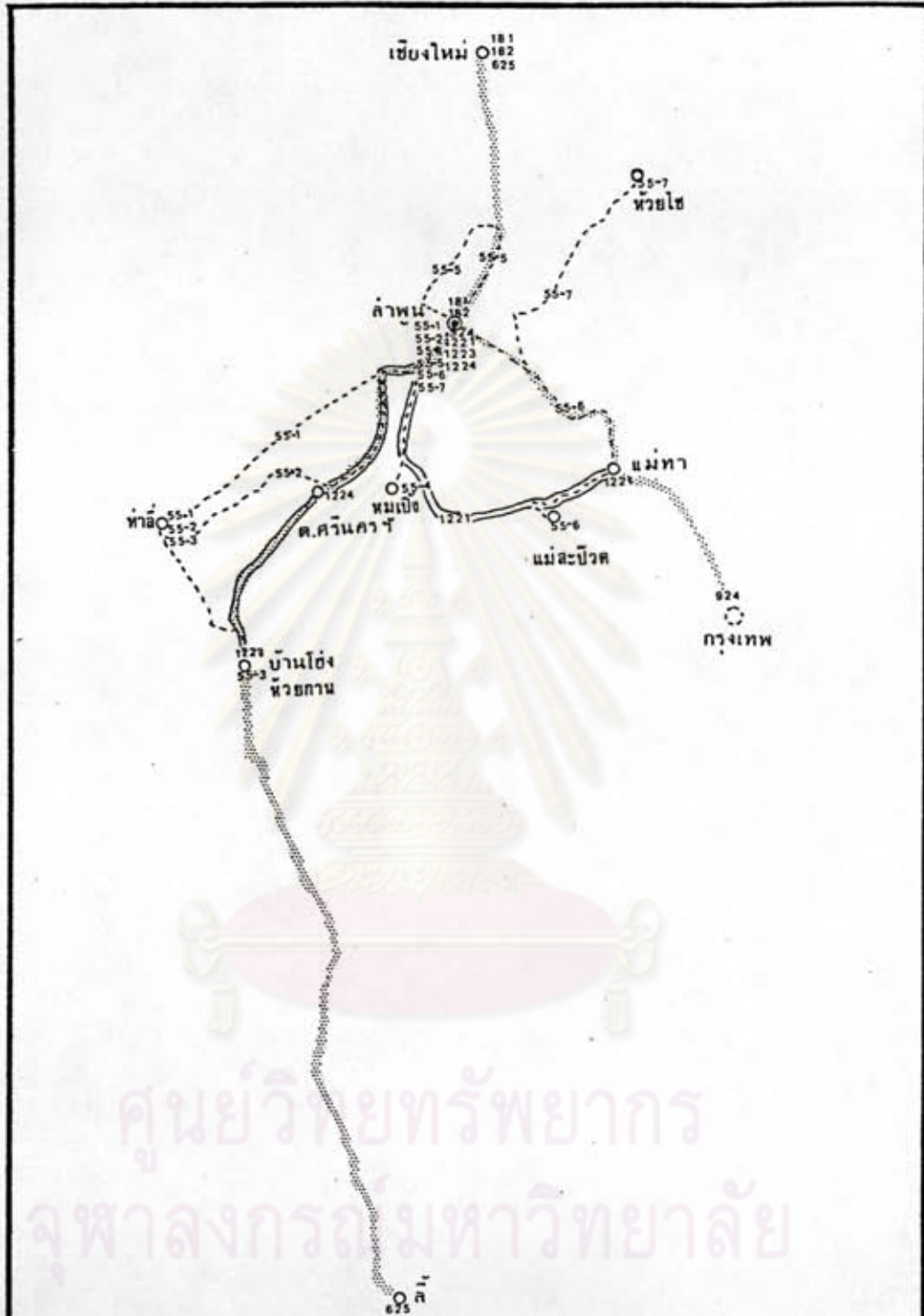
2.1 เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง หมวด 4 (รถบัส)

สายที่	เส้นทาง	ระยะทาง	สภาพทาง		จำนวน	
			ลาดยาง	ลูกรัง	เที่ยว	อัตรာ
1221	ลำพูน-ท่าจักร-บ้านแป้น-วัดหมูเป็ง-วัดทา ทุ่งหลวง-บ้านร่องเรือ-อำเภอแม่ทา	39	๗	๗	14	10
1223	ลำพูน-ท่าจักร-สบทา-ป่าซาง-บ้านแฉม-กม. 30-ปากทางม่วงโตน-อำเภอบ้านโฮ่ง	45	๗		24	10
1224	ลำพูน-แยกท่าจักร-สบทา-ป่าซาง-บ้านแฉม -ตลาดศรีนครสาธิต	24	๗		48-66	5.50

2.2 เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง รถขนาดเล็ก (แผนที่ 4.14)

สายที่	เส้นทาง	ระยะทาง	สภาพทาง		จำนวน	
			ลาดยาง	ลูกรัง	เที่ยว	อัตรา
55001	ลำพูน-บ้านท่าลี่ (ก)	31	๗		32	9
55002	ลำพูน-บ้านท่าลี่ (ข)	42	๗	๗	39	11.50
55003	ตลาดห้วยกาน-บ้านท่าลี่	24	๗		44	6.50
55004	ลำพูน-วัดหมูเป็ง	16	๗		90	4.50
55005	ลำพูน-ร.ร.วัดอุโมงค์	11	๗		90	2.50
	ลำพูน-บ้านป่าเหว-ริมปิง-ลำพูน	27	๗		72	7
55006	ลำพูน-อำเภอแม่ทา	22	๗			5
	ลำพูน-บ้านท่าร่องเรือ-อำเภอแม่ทา	28	๗	๗		6
55007	ลำพูน-บ้านห้วยไซ	33	๗	๗		8

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนา เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่: กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน - เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.14

5 0 5 10 กม.

- แสดง เส้นทางเคอร์โดยสารประจำทาง จังหวัดลำพูน
- เส้นทาง ระหว่างจังหวัด
  - ====- - - - - ภายใน (รถบัส)
  - - - - - (รถเล็ก)

ที่มา: กรมการขนส่งทางบก

2. ไฟฟ้า

แหล่งผลิตไฟฟ้าของจังหวัดลำพูนแบ่งเขตรับผิดชอบ 2 เขต ได้แก่ หน่วยผลิตกระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าลำพูน รับผิดชอบจ่ายกระแสไฟฟ้าเขตอำเภอแม่ทา และอำเภอลี้ หน่วยการไฟฟ้าฝ่ายผลิต รับผิดชอบจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่อำเภอเมือง อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ้ง บางส่วนของอำเภอแม่ทาและอำเภอลี้ มีกำลังการผลิตไฟฟ้าประมาณ 39,161,943 กิโลวัตต์/ชั่วโมง จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ตารางที่ 4.6) 48,023 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.73 และหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ทั้งหมด 341หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 79.67 อำเภอที่ได้รับบริการไฟฟ้ามากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง มีผู้ใช้บริการร้อยละ 69.28 เท่ากันมีจำนวนหมู่บ้านที่ได้รับบริการร้อยละ 96.25 รองลงมาได้แก่ อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ้งและอำเภอแม่ทา ตามลำดับ สำหรับกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างยังไม่มีไฟฟ้าใช้ และอำเภอลี้มีจำนวนหมู่บ้านที่ได้รับบริการไฟฟ้าร้อยละ 63.79 แต่จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าของอำเภอมีเพียงร้อยละ 26.33 แสดงว่าอำเภอลี้มีการกระจายการใช้ไฟฟ้าแต่ยังไม่ทั่วถึง

การพิจารณาแยกประเภทผู้ใช้บริการไฟฟ้า (ตารางที่ 4.7)พบว่า จังหวัดลำพูนมีผู้ใช้ไฟฟ้าเพื่อที่อยู่อาศัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.71 รองลงมาได้แก่การใช้เพื่ออุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 24.88 ธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.4 สำหรับอำเภอเมืองเป็นอำเภอที่ใช้ไฟฟ้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.2 และมีการใช้ไฟฟ้าแยกตามประเภทผู้ใช้เรียงตามลำดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อำเภอป่าซาง คิดเป็นร้อยละ 28.78

3. ประปา

น้ำสำหรับบริโภคของจังหวัดลำพูนได้รับจากแหล่งน้ำผิวดินคือ จากแม่น้ำกวง และจากแหล่งน้ำบาดาล การจัดหาน้ำสะอาดเพื่อการบริโภคในชุมชนใหญ่จะสามารถได้รับน้ำประปา อำเภอเมืองจะได้รับน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาค สำหรับสุขาภิบาลอื่น 7 แห่ง จะได้รับน้ำของประปาสุขาภิบาล และบางหมู่บ้านสามารถรับน้ำประปาหมู่บ้าน รวม 623 แห่ง การประปาจังหวัดลำพูนสามารถผลิตน้ำเพื่อใช้ 1,096,197 ลูกบาศก์เมตรต่อปี มีจำนวนผู้ใช้ น้ำ 2,609 ราย สำหรับในฤดูแล้งการประปาจะขาดแคลนน้ำดิบเนื่องจากแม่น้ำกวงมีปริมาณน้ำน้อย

ตารางที่ 4.6 สถิติจำนวนตำบล หมู่บ้าน หลังคาเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ ปิงนประมาณ 2528

ลำดับ ที่	อำเภอ	จำนวนตำบล			จำนวนหมู่บ้าน			จำนวนหลังคาเรือน		
		ทั้งหมด	มีผู้ใช้ไฟ	x	ทั้งหมด	มีผู้ใช้ไฟ	x	ทั้งหมด	มีผู้ใช้ไฟ	x
1	เมืองลำพูน	16	16	100.0	160	154	96.25	31,998	22,169	69.28
2	แม่ทา	5	5	100.0	52	37	71.15	8,976	4,359	48.56
3	ป่าซาง	12	12	100.0	82	76	92.68	18,818	11,835	62.89
4	บ้านโฮ้ง	5	4	80.0	48	37	77.08	10,478	6,342	60.52
5	ลี้	7	3	42.85	58	37	63.79	12,597	3,318	26.33
6	กิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง	3	0	-	28	-	-	3,306	-	-

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ตารางที่ 4.7 สถิติการใช้ไฟฟ้าของจังหวัดลำพูน แยกเป็นรายอำเภอ ประจำปีงบประมาณ 2528

อำเภอ	สถานี จ่ายไฟฟ้า แห่ง	โรงพยาบาล							หน่วยจำหน่าย (กิโลวัตต์/ชั่วโมง) ชั่วคราว ผู้ใช้ไฟ	
		รวม	สาธารณะ	ที่อยู่อาศัย	ธุรกิจ	อุตสาหกรรม	สถานศึกษา ของรัฐ	เกษตร	จำนวน	มูลค่า
เมืองลำพูน	3	22,403,751	398,548	11,420,961	2,812,934	7,026,072	632,638	-	112,598	22,026
ป่าซาง	2	11,271,616	572	7,862,314	660,193	2,625,201	82,217	31,534	9,585	16,610
ลี้	2	1,491,680	-	1,300,479	59,753	92,377	37,855	-	1,216	3,110
แม่ทา	3	1,126,257	-	917,106	24,160	-	183,905	-	786	2,951
บ้านโฮ้ง	1	2,868,639	-	2,668,097	129,604	-	64,132	-	6,806	6,068
รวม	11	39,161,943	399,120	24,168,957	3,686,994	9,743,650	1,000,747	31,534	130,991	50,765

นอกจากนี้จังหวัดลำพูนยังมีน้ำเพื่อบริโภคจาก บ่อน้ำตื้น คู่ม่าน้ำฝน ดึงเก็บน้ำฝนและ บ่อน้ำบาดาล แต่การได้รับน้ำก็ต่ำกว่ามาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข คือมีร้อยละ 61.7 ของ ประชากรนอกเขตเทศบาล

4 การสื่อสาร

4.1 การไปรษณีย์โทรเลข จังหวัดลำพูนมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่บริการ รับส่งภายในจังหวัดทุกอำเภอ และที่รับส่งไปรษณีย์ตำบลอีก 2 แห่ง คือที่ตำบลทากาศและตำบล อุโมงค์ สำหรับพื้นที่ซึ่งอยู่นอกเขตการจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ กำนันและผู้ใหญ่บ้านของแต่ละตำบลเป็นผู้รับผิดชอบในการรับส่งไปรษณีย์ภัณฑ์

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขเลขลำพูนสามารถให้บริการโทรศัพท์ทางไกลข้าม ประเทศด้วย

4.2 โทรศัพท์ จังหวัดลำพูนมีชุมสายโทรศัพท์ 3 แห่ง คือ ชุมสายโทรศัพท์ ลำพูน ชุมสายป่าซางและชุมสายนิคมอุตสาหกรรม สำหรับชุมสายลำพูนและป่าซางมีจำนวนเลข หมายเลขที่บริการ 1,100 เลขหมาย (ตารางที่ผ 4.2) เมื่อพิจารณาในด้านประชากรและเศรษฐกิจ คาดว่าการบริการโทรศัพท์ยังต้องขยายเครือข่ายให้เพียงพอกับความต้องการ แต่ในการบริการ ทางไกลสาธารณะของจังหวัดมีบริการทุกอำเภอ

4.3 วิทยุกระจายเสียง จังหวัดลำพูนมีสถานีวิทยุกระจายเสียง 1 แห่ง คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ขนาดกำลังส่ง 100 วัตต์ ระบบเอฟเอ็ม ความถี่ 95.5 เมกกะเฮิรส์ ซึ่งสามารถกระจายเสียงนอกเขตจังหวัด ที่ใกล้เคียง และในด้านการรับ ฟังการกระจายเสียงของจังหวัดลำพูนก็สามารถรับการกระจายเสียงจากสถานีวิทยุ จังหวัด เชียงใหม่

4.4 วิทยุโทรทัศน์ จังหวัดลำพูนสามารถรับฟังและรับชมรายการโทรทัศน์ จากสถานีเครือข่ายจากกรุงเทพมหานครได้ ทั้ง 5 ช่อง และรับชมรายการจากสถานีโทรทัศน์ ของภาคเหนือ ช่อง 8 ลำปาง อีก 1 ช่อง

4.5 หนังสือพิมพ์ จังหวัดลำพูนมีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 2 ฉบับ ที่จัดจำหน่าย และตีพิมพ์ภายในจังหวัด เป็นรายสัปดาห์ คือหนังสือพิมพ์เสียงลำพูนและหนังสือพิมพ์จามเทวี

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ

ก. มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด

จากการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดลำพูนในปี 2527 (ตารางที่ 4.8) จังหวัดลำพูนมีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวม 1,496.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.17 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือ และคิดเป็นร้อยละ 0.41 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ สาขาการผลิตภาคการเกษตรมีมูลค่าผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 3.44 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค และคิดเป็นร้อยละ 0.78 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประเทศ และผลผลิตจากสาขาปศุสัตว์ เป็นสาขาที่มีการผลิตมากเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาผลผลิตอื่น ๆ คิดเป็นมูลค่าร้อยละ 3.83 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค และคิดเป็นร้อยละ 0.98 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประเทศ

นอกจากสาขาการเกษตรจะเป็นสาขาการผลิตหลักที่สำคัญของประเทศ ภาคเหนือรวมทั้งจังหวัดลำพูน สาขาเอกภาคเกษตรภาคบริการเป็นสาขาการผลิตที่มีความสำคัญรองลงมา และสาขาภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ สำหรับสาขาภาคบริการของจังหวัดลำพูนมีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 3.05 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค และคิดเป็นร้อยละ 0.38 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประเทศ และผลิตผลจากสาขาที่อยู่อาศัยเป็นสาขาบริการที่มีมูลค่าสูงเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาบริการของภาคและประเทศ

สำหรับสาขาภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดลำพูน ผลิตผลจากสาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 5.02 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค และคิดเป็นร้อยละ 1.19 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประเทศ และเป็นสาขาการผลิตที่มีสัดส่วนสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาการผลิตทั้งหมดของภาคและประเทศ

ข. รายได้เฉลี่ยต่อหัว

จากการเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวของจังหวัดลำพูน พบว่ามีแนวโน้มลดลงโดยเฉพาะช่วงปี 2524-2527 จังหวัดลำพูนมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่ารายได้ของภาค สาเหตุก็เนื่องจากมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำ แต่ประชากรของจังหวัดมีการเพิ่มที่มากกว่า (แผนภูมิ 4.1)

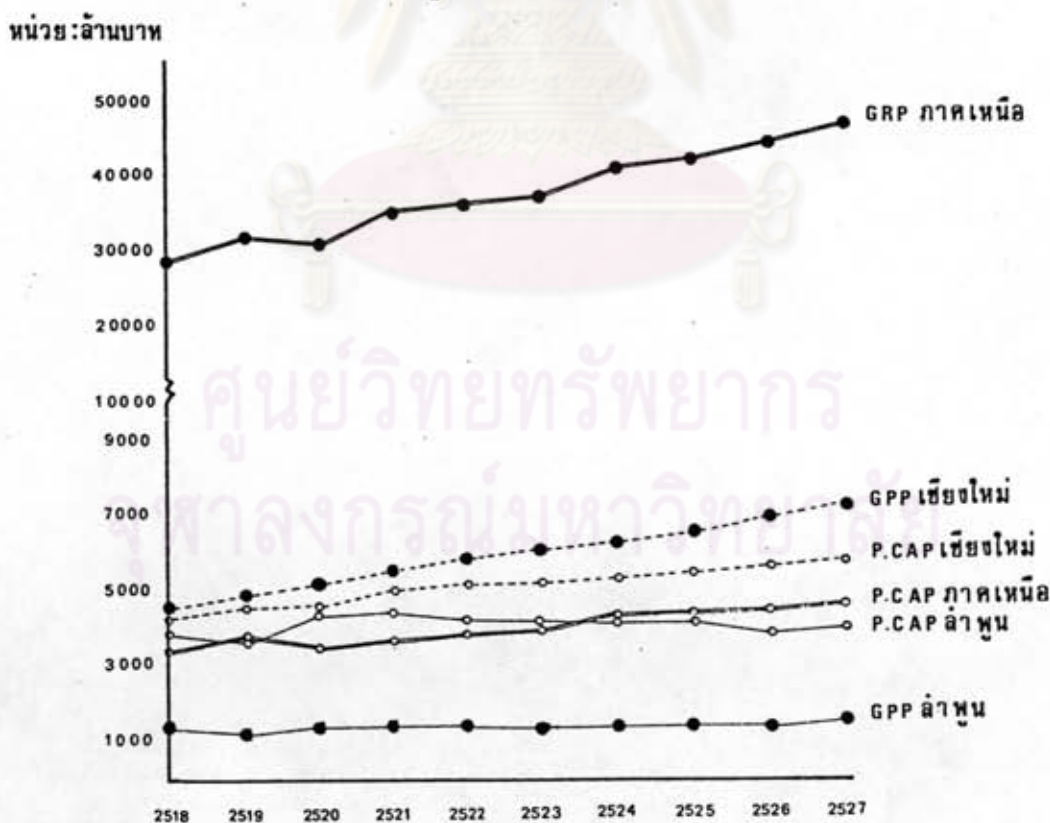
ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ภาคเหนือ จังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ปี 2527

สาขาการผลิต	ผลิตภัณฑ์มวลรวม				ร้อยละของประเทศ		ร้อยละของภาค	
	ประเทศ	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	ลำพูน	เชียงใหม่	ลำพูน	เชียงใหม่
สาขาเกษตรกรรม	25901.5	19552.6	672.5	2049.7	0.78	2.39	3.44	10.48
กลีกรวม	65517.0	16354.3	566.3	1652.0	0.86	2.52	3.46	10.10
ปศุสัตว์	10781.1	2748.9	105.3	385.6	0.98	3.58	3.83	14.03
ประมง	6852.5	175.3	0.7	8.3	0.01	0.12	0.40	4.73
ป่าไม้	2740.9	274.1	0.2	3.8	0.01	0.14	0.07	1.39
นอกภาคเกษตรกรรม	278305.2	27739.6	324.3	5128.9	0.30	1.84	2.97	16.49
สาขาอุตสาหกรรม	108265.6	6755.3	183.8	956.8	0.17	0.88	2.72	14.16
เหมืองแร่และขุดหิน	5415.0	1287.5	64.6	94.2	1.19	1.74	5.02	7.32
อุตสาหกรรม	77082.7	2400.0	33.6	183.0	0.04	0.24	1.40	7.63
การก่อสร้าง	17680.2	2322.4	65.6	528.0	0.37	2.99	2.32	22.74
การไฟฟ้าและประปา	8087.7	745.4	20.0	151.6	0.25	1.87	2.68	20.34
สาขาบริการ	170039.6	20584.3	640.5	4172.1	0.33	2.45	3.05	19.88
การคมนาคมและขนส่ง	24504.8	2989.1	87.6	664.2	0.36	2.70	2.93	22.22
การค้าส่งและค้าปลีก	57430.0	8424.4	296.5	1268.3	0.52	2.21	3.52	15.06
การธนาคารและประกันภัย	26993.8	2204.3	60.1	528.4	0.22	1.96	2.73	23.97
ที่อยู่อาศัย	5369.0	824.2	34.6	108.8	0.65	2.03	4.22	13.20
การบริหารและป้องกันประเทศ	14106.3	2199.4	37.5	396.9	0.27	2.81	1.71	18.05
บริการ	41535.7	4342.9	124.0	1205.5	0.30	2.90	2.86	27.76
มวลรวมผลิตภัณฑ์	354206.7	47292.2	1496.8	7178.6	0.41	1.97	3.17	15.18
รายได้เฉลี่ยต่อหัว	7,181	4,716	4,007	5,889				

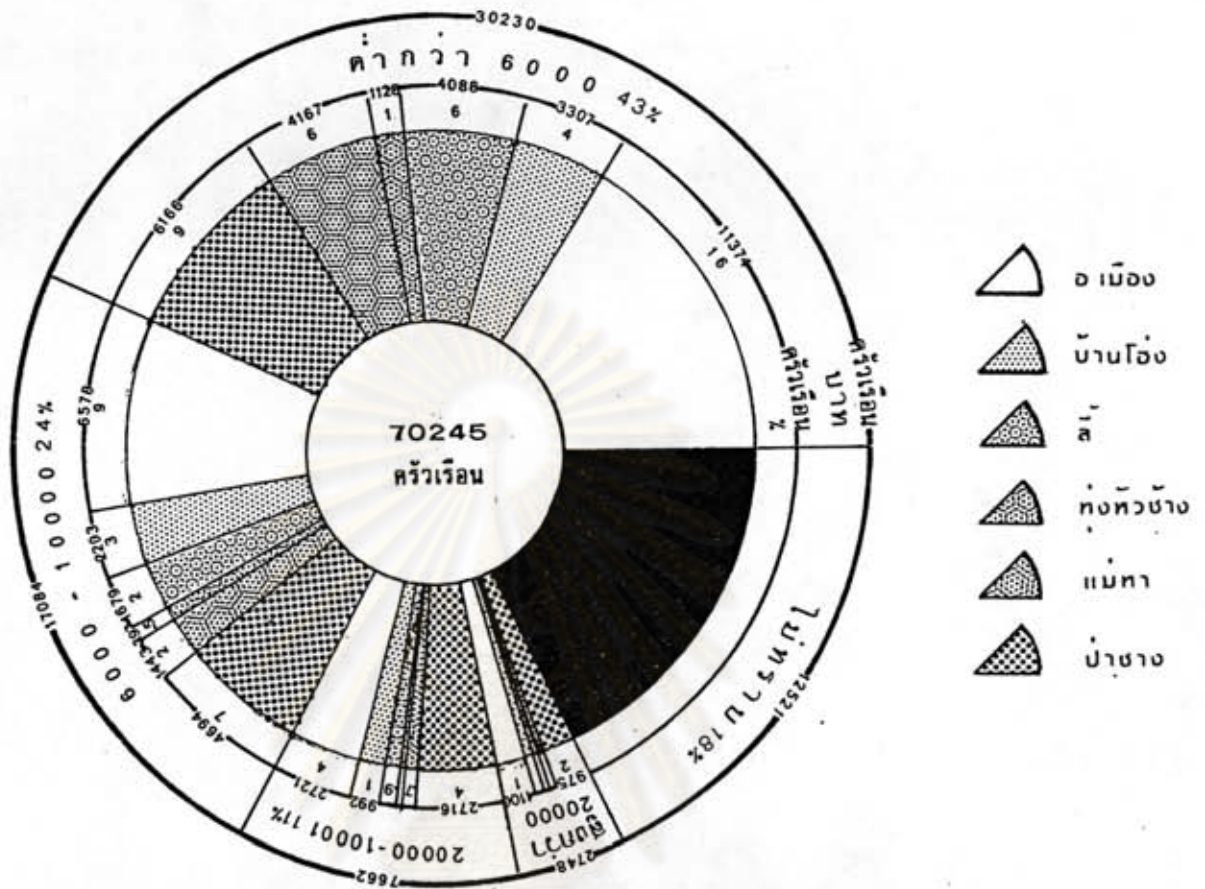
ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำหรับการกระจายรายได้ในหมู่บ้านนอกเขตเทศบาล จากการแบ่งระดับรายได้ 4 กลุ่ม (ตารางที่ ผ 4.3, แผนภูมิ 4.2) พบว่าประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดจะมีระดับรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท 30,230ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.04 ของครัวเรือนจังหวัด และกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 20,000 บาท 2,748 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.91 ของครัวเรือนจังหวัด อำเภอที่มีเศรษฐกิจดีเนื่องจากประชากรมีรายได้สูงคือ อำเภอเมืองลำพูน ป่าซางและบ้านโฮ้ง ตามลำดับ โดยเฉพาะอำเภอป่าซางและบ้านโฮ้งประชากรมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่แตกต่างกันมาก สำหรับอำเภอแม่ทา ลี้และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างเป็นอำเภอที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างยากจน มีความแตกต่างระหว่างระดับรายได้สูง โดยเฉพาะอำเภอแม่ทาพบว่ามีประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท 4,167 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 57.83 ของครัวเรือนอำเภอแม่ทา และกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 20,000 บาท 142 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.97 ของครัวเรือนอำเภอเท่านั้น

แผนภูมิที่ 4.1 เปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด รายได้ต่อหัวประชากรภาคเหนือ จังหวัดลำพูนและจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2518-2527

แผนภูมิที่ 4.2 การกระจายรายได้ของหมู่บ้านนอกเขตเทศบาลจังหวัดลำพูนรายอำเภอ

ค. การวิเคราะห์การเติบโตของภาค (SHIFT SHARE ANALYSIS)

การวิเคราะห์การเติบโตของจังหวัดลำพูนโดยวิธีการวิเคราะห์ส่วนแบ่ง (P-SHIFT) และส่วนโอน (D-SHIFT) (ตารางที่ 4.9) พบว่าในช่วง 10 ปี ตั้งแต่ปี 2518-2527 จังหวัดลำพูนมีเศรษฐกิจที่เติบโตช้าเมื่อเทียบกับการเติบโตของสาขาเศรษฐกิจภาคสำหรับสาขาเศรษฐกิจเข้าได้แก่ สาขากสิกรรม ป่าไม้ ขนส่ง ที่อยู่อาศัย การค้าปลีกค้าส่งและประมงตามลำดับ โดยเฉพาะสาขาภาคเกษตรทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดเติบโตช้า มีค่า P-SHIFT -207.16 แต่บางสาขาที่ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดเติบโตได้แก่สาขาเหมืองแร่ ธนาคาร บริการ ก่อสร้าง ปศุสัตว์ การบริหาร การไฟฟ้าและอุตสาหกรรมตามลำดับ

และจากการพิจารณาสาขาเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดพบว่า จังหวัดลำพูนมีสาขาเศรษฐกิจส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่เสียเปรียบกว่าจังหวัดอื่นที่มีโครงสร้างเหมือนกันทำให้ค่า P-SHIFT -507.25 และจังหวัดมีเศรษฐกิจเติบโตช้า สาขาค่าที่ทำให้จังหวัดมีเศรษฐกิจเติบโตช้าเนื่องจากมีที่ตั้งที่เสียเปรียบได้แก่สาขา กสิกรรม เหมืองแร่ การขนส่ง การค้าปลีกค้าส่ง อุตสาหกรรม ก่อสร้าง ป่าไม้ ปศุสัตว์ และการธนาคารตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์การเติบโตของภาค และจังหวัดสำคัญ ช่วง 10 ปี(2518-2527) ราคาคงที่ปี 2515

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	GRP ภาคเหนือ			GPP สำพ			SHARE SIJ[GRP*/GRP-1]	P-SHIFT SIJ[(SI*/SI-GRP*/GRP)]	D-SHIFT SIJ[(SIJ*/SIJ)-(SI*/SI)]
	ปี2518 (SI)	ปี2527 (SI*)	SI*/SI	ปี2518 (SIJ)	ปี2527 (SIJ*)	SIJ*/SIJ			
สาขาเกษตรกรรม	14,792.0	19,552.6	1.32	690.2	672.5	0.97	400.32	-207.16	-211.16
กสิกรรม	12,109.7	16,354.3	1.35	555.3	566.3	1.02	322.07	-127.72	-183.25
ปศุสัตว์	1,522.4	2,748.9	1.81	61.1	105.3	1.72	35.44	14.05	-5.50
ประมง	268.2	175.3	0.65	0.7	0.7	1.00	0.41	-0.65	0.25
ป่าไม้	891.7	274.1	0.31	73.1	0.2	0.00	42.40	-92.84	-22.66
นอกภาคเกษตรกรรม	15,180.6	27,739.6	1.83	623.9	854.3	1.37	361.86	161.16	-296.09
สาขาอุตสาหกรรม	3,173.9	6,755.3	2.13	147.2	183.8	1.25	85.38	112.59	-160.95
เหมืองแร่	444.7	1,287.5	2.90	56.3	64.6	1.15	32.65	74.32	-98.53
อุตสาหกรรม	1,443.1	2,400.0	1.66	42.2	33.6	0.80	24.48	3.38	-36.29
การก่อสร้าง	1,049.7	2,322.4	2.21	44.7	65.6	1.47	25.93	28.61	-33.53
การไฟฟ้า ประปา	236.4	745.4	3.15	4.0	20.0	5.00	2.32	6.20	7.40
สาขาบริการ	12,006.7	20,984.3	1.75	476.7	670.5	1.41	276.49	48.57	-135.14
การคมนาคมและขนส่ง	2,100.9	2,989.1	1.42	109.1	87.6	0.80	63.28	-17.46	-69.64
การค้าส่ง ค้าปลีก	5,368.3	8,424.4	1.57	229.0	296.5	1.29	132.82	-2.29	-64.12
การธนาคารและประกันภัย	599.4	2,204.3	3.68	17.6	60.1	3.41	10.21	36.96	-4.75
ที่อยู่อาศัย	612.0	824.2	1.35	24.0	34.8	1.45	13.92	-5.52	2.40
การบริหารและท้องถิ่น	1,219.7	2,199.4	1.80	37.2	67.5	1.81	21.58	8.18	0.37
บริการ	2,106.4	4,342.9	2.06	59.8	124.0	2.07	34.68	28.70	0.60
มวลรวมผลิตภัณฑ์	29,972.6	47,292.2	1.58	1314.1	1526.8	1.16	762.18	-46.00	-507.25

เมื่อพิจารณาช่วง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2523-2527 (ตารางที่ 4.10) พบว่าสาขาเศรษฐกิจหลักของจังหวัดคือสาขาภาคเกษตรเป็นสาขาที่เติบโตเร็วที่สุดเช่นกัน รวมทั้งขนส่ง การบริหารที่อยู่อาศัย การก่อสร้างและอุตสาหกรรม สำหรับสาขาเศรษฐกิจที่ตั้งในจังหวัดที่ทำให้เศรษฐกิจเติบโตได้แก่สาขา กสิกรรม ขนส่ง การค้าปลีก-ค้าส่ง เหมืองแร่ ปศุสัตว์ การบริหารและประมงตามลำดับ

ดังนั้นสาขาเศรษฐกิจที่ได้เปรียบในด้านที่ตั้งและเติบโตเร็วของจังหวัด (I) ในช่วงเปรียบเทียบได้แก่สาขาประปาไฟฟ้า และบริการ สาขาเศรษฐกิจที่ได้เปรียบในด้านที่ตั้ง แต่เติบโตช้าของจังหวัด (II) ได้แก่ที่อยู่อาศัย สาขาที่ที่เสียเปรียบในด้านที่ตั้งและเติบโตช้า (III) ได้แก่ กสิกรรมและขนส่ง และสาขาเศรษฐกิจที่เสียเปรียบในด้านที่ตั้งและเติบโตเร็ว (IV) ได้แก่เหมืองแร่ สำหรับสาขาอื่น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน (แผนภูมิ 4.3)

ง. สาขาเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูน

1. สาขาภาคเกษตร ได้แก่ สาขากสิกรรม ปศุสัตว์ ประมงและป่าไม้

ก) กสิกรรม ที่สำคัญได้แก่ ข้าว พืชไร่ ไม้ผล พืชผัก

1) ข้าว จังหวัดลำพูนนิยมปลูกข้าวเหนียวเพื่อการบริโภคและมีการปลูกมาก กว่าข้าวเจ้า ในปีเพาะปลูก 27/28 จังหวัดลำพูนมีเนื้อที่เพาะปลูกข้าวเหนียว 203,294 ไร่ มีผลผลิตทั้งหมด 108,392 ตัน สำหรับข้าวเจ้ามีเนื้อที่ปลูก 27,722 ไร่ มีผลผลิต 12,198 ตัน จากการพิจารณาแนวโน้มการปลูกข้าวและปริมาณผลผลิตในช่วง 5 ปี (ตารางที่ 4.4) พบว่าจังหวัดลำพูนยังคงมีแนวโน้มการปลูกมากขึ้น

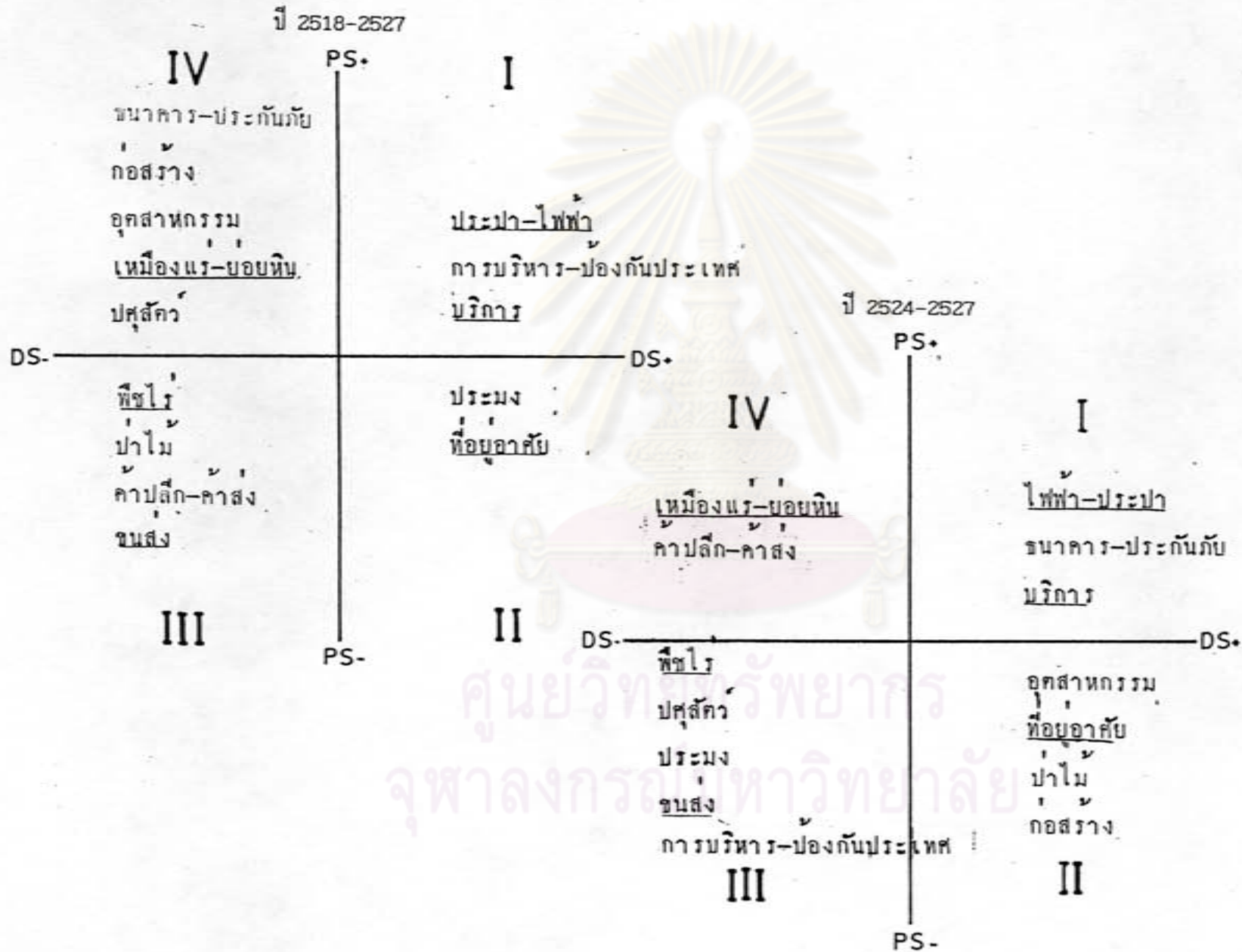
2) พืชไร่ จังหวัดลำพูนมีพืชไร่ที่ปลูกในจังหวัดประมาณ 15 ชนิด สำหรับพืชไร่ที่ปลูกมากคือถั่วลิสง ในปีเพาะปลูก 27/28 มีเนื้อที่ปลูก 15,954 ไร่ มีผลผลิต 4,292 ตัน พืชเศรษฐกิจที่สำคัญและนิยมปลูกมากรองลงมา ได้แก่ ยาสูบ ในปี 27/28 มีเนื้อที่ปลูก 15,478 ไร่ มีผลผลิต 3,942 ตัน การปลูกยาสูบเป็นพืชที่กรมสรรพสามิตกำหนดพื้นที่สำหรับปลูกยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนีย กำหนดให้ปลูกในเขตจังหวัด 11 จังหวัดภาคเหนือ รวมทั้งจังหวัดลำพูน ยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์กำหนดให้ปลูกในจังหวัดสุโขทัย เพชรบูรณ์และอุดรดิตถ์ สำหรับจังหวัดลำพูนปลูกยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนียและพันธุ์พื้นเมือง ยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนียจะปลูกมากกว่าพันธุ์อื่นในปี 26/28 มีเนื้อที่ปลูกยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนีย 15,152 ไร่ มีผลผลิต 3,788 ตัน และพันธุ์พื้นเมือง มีเนื้อที่ปลูก 326 ไร่ มีผลผลิต 65 ตัน (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.10. วิเคราะห์การเติบโตของภาค และจังหวัดสำนวน ช่วง 5 ปี(2524-2527) ราคาคงที่ปี 2515

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	GRP ภาคเหนือ			GPP สำนวน			SHARE SIJ[GRP*/GRP-1]	P-SHIFT SIJ[SI*/SI-GRP*/GRP]	D-SHIFT SIJ[(SIJ*/SIJ)-(SI*/SI)]
	ปี2523 (SI)	ปี2527 (SI*)	SI*/SI	ปี2523 (SIJ)	ปี2527 (SIJ*)	SIJ*/SIJ			
สาขาเกษตรกรรม	16,607.9	19,552.6	1.18	689.3	672.5	0.98	186.11	-55.54	-153.54
กสิกรรม	13,806.8	16,354.3	1.18	593.9	566.3	0.95	160.35	-53.45	-136.60
ปศุสัตว์	2,130.8	2,748.9	1.29	94.6	105.3	1.11	25.54	-1.89	-17.03
ประมง	161.1	175.3	1.09	0.7	0.7	1.00	0.19	-0.13	-0.06
ป่าไม้	509.2	274.1	0.54	0.1	0.2	2.00	0.03	-0.07	0.15
นอกภาคเกษตรกรรม	20,655.2	27,739.6	1.34	734.1	854.3	1.16	198.21	62.31	-139.73
สาขาอุตสาหกรรม	4,979.9	6,755.3	1.36	124.0	183.8	1.48	33.48	40.30	-14.01
เหมืองแร่และขุดหิน	629.9	1,287.5	2.04	50.8	64.6	1.27	13.72	39.12	-39.12
อุตสาหกรรม	2,001.6	2,400.0	1.20	27.2	33.6	1.24	7.34	-1.90	1.09
การก่อสร้าง	1,941.6	2,322.4	1.20	36.0	65.6	1.82	9.72	-2.52	22.32
การไฟฟ้า ประปา	406.8	745.4	1.83	10.0	20.0	2.00	2.70	5.60	1.70
สาขาบริการ	15,675.3	20,984.3	1.34	610.1	670.5	1.10	164.73	22.01	-125.72
การคมนาคมและขนส่ง	2,635.0	2,989.1	1.13	152.7	87.6	0.57	41.23	-21.38	-85.51
การค้าส่ง ค้าปลีก	6,224.5	8,424.4	1.35	254.4	296.5	1.17	68.69	20.35	-45.79
การธนาคารและประกันภัย	1,200.4	2,204.3	1.84	31.4	60.1	1.91	8.48	17.90	2.20
ที่อยู่อาศัย	728.4	824.2	1.13	29.1	34.8	1.20	7.86	-4.07	2.04
การบริหารและป้องกันประเทศ	1,886.2	2,199.4	1.17	58.7	67.5	1.15	15.85	-5.87	-1.17
การบริการ	3,000.8	4,342.9	1.45	83.8	124.0	1.48	22.63	15.08	2.51
รวมการผลิตขั้นต้น	37,263.1	47,292.2	1.27	1,423.4	1,526.8	1.07	384.32	6.77	-293.27

แผนภูมิที่ 4.3 การเปรียบเทียบการวิเคราะห์การเติบโตภาค จังหวัดลำพูน

ยาสูบเป็นพืชสำคัญของจังหวัดที่สามารถนำไปแปรรูปภายในจังหวัด (ดูรายละเอียดในส่วนอุตสาหกรรม)

3) ไม้ผลและไม้ยืนต้น จังหวัดลำพูนมีไม้ผลที่ปลูกทั้งหมดประมาณ 20 ชนิด ไม้ผลที่เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดคือลำไย จากสถิติการเพาะปลูกปี 23/24 พบว่ามีพื้นที่ปลูกประมาณ 21,797 ไร่ มีผลผลิต 6,529 ตัน ในช่วง 5 ปี มีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในปี 27/28 มีเนื้อที่ปลูก 24,600 ไร่ มีผลผลิต 10,277.85 ตัน สำหรับลำไยมาปลูกในจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่มีผลผลิตประมาณร้อยละ 75 ของประเทศ (ตารางที่ ผ 4.7)

ลำไยที่นิยมปลูกมี 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือลำไยพื้นเมืองและลำไยกระโหลก สำหรับพันธุ์ที่นิยมปลูกมากได้แก่พันธุ์เบ็ญจเขียว ชมพู อีตอและแห้ว ระยะเวลาเพาะปลูกต้องใช้เวลาประมาณ 3-4 ปี จึงจะสามารถให้ผลผลิตได้ โดยเฉลี่ยพืชที่ปลูกประมาณ 20 ต้นต่อ 1 ไร่ และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือน กรกฎาคม-สิงหาคม ลำไยเป็นพืชที่นิยมปลูกเพื่อการส่งออกตลาดที่สำคัญภายในประเทศคือกรุงเทพมหานคร และตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ฮ่องกง สิงคโปร์ มาเลเซียและบรูไน เป็นต้น ปริมาณลำไยในแต่ละปีจะไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและราคาจะขึ้นอยู่กับปริมาณของลำไยและคุณภาพ

สำหรับไม้ผลชนิดอื่นของจังหวัดเป็นการปลูกเพื่อบริโภคมากกว่าเพื่อการค้า แต่ไม้ผลชนิดอื่นที่จังหวัดไม่สามารถปลูกได้หรือนอกฤดูกาล การบริโภคต้องอาศัยจากจังหวัดอื่น ส่วนใหญ่จะผ่านตลาดศูนย์กลางรับซื้อเชียงใหม่

4) พืชผัก พืชผักที่ปลูกในจังหวัดลำพูนมีประมาณ 28 ชนิดที่สำคัญได้แก่กระเทียม หอม และกระหล่ำปลี สำหรับกระเทียมเป็นพืชที่ปลูกมากที่สุดและมีแนวโน้มการใช้พื้นที่ปลูกมากขึ้นด้วย จากสถิติการเพาะปลูกปี 23/24 มีพื้นที่ปลูก 35,877 ไร่ มีผลผลิต 5,380 ตัน และปี 27/28 มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดในรอบ 5 ปี 42,033 ไร่ มีผลผลิต 53,634 ตัน กระเทียมสามารถปลูกได้ 2 ช่วงคือ รวมเดือนกันยายน-ตุลาคม และธันวาคม-มกราคม กระเทียมที่ปลูกได้บางส่วนสามารถนำไปแปรรูปเป็นกระเทียมดอง และรักษาเป็นกระเทียมแห้ง แต่ก็ไม่สามารถช่วยให้ ราคากระเทียมมีเสถียรภาพได้เนื่องจากมีการลักลอบนำกระเทียมจากต่างประเทศเข้ามา (ตารางที่ ผ 4.8)

กระหล่ำปลีเป็นพืชผักที่ปลูกมากและส่งขายตลอดปีเพื่อการบริโภค เป็นผักสด พื้นที่ที่ปลูกกระหล่ำปลีมากคืออำเภอบ้านโฮ่ง แต่ก็มีแนวโน้มการปลูกลดลงจากปี 23/24 มีพื้นที่ปลูก

2,862 ไร่ มีผลผลิต 7,727 ตัน ในปี 27/28 ปลูกเพียง 2,268 ไร่มีผลผลิต 4,536 ตัน

พืชผักอื่น ๆ ที่ปลูกในจังหวัดเป็นการปลูกเพื่อการบริโภคภายใน และก็มีมีการแลกเปลี่ยนพืชผักชนิดอื่นกับจังหวัดใกล้เคียงโดยเฉพาะเชียงใหม่เช่นกัน

ข) ปศุสัตว์ (ตารางที่ ผ 4.9)

จังหวัดลำพูนมีการเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อการบริโภค เพื่อการค้าและเพื่อการใช้งาน ส่วนใหญ่จะมีการเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน ยกเว้นสุกรและไก่ที่มีการเลี้ยงเพื่อการค้า

1) สุกร จังหวัดลำพูนมีสุกรในปี 26/27 62,115 ตัว คิดเป็นมูลค่า 62,115,000บาท มีปริมาณเพิ่มจากปี 2523 คิดเป็นมูลค่าร้อยละ 123.94 สุกรของจังหวัดลำพูนสามารถเลี้ยงเองภายในจังหวัดซึ่งมีฟาร์ม 4-5 แห่งในเขตอำเภอเมืองและสุกรที่เลี้ยงในครัวเรือน

2) ไก่ จังหวัดลำพูนมีฟาร์มเลี้ยงไก่ 4 แห่งที่ผลิตทั้งไก่เนื้อและไก่ไข่ ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมือง ปริมาณไก่ในปี 2527 ของจังหวัด 567,187 ตัว มีมูลค่า 17,015,610 บาท เพิ่มจากปี 2523 คิดเป็นมูลค่าร้อยละ 122.56 ไก่ที่เลี้ยงภายในจังหวัดไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในต้องนำเข้าจากจังหวัดอื่น

3) โคและกระบือ จังหวัดลำพูนส่วนใหญ่จะเลี้ยงโคและกระบือไว้เพื่อใช้งาน ปริมาณโคปี 2527 ของจังหวัด 43,535ตัว เพิ่มจากปี 2523 คิดเป็นร้อยละ 10.76 และปริมาณกระบือในปี 2527 ของจังหวัด 23,968 ตัว เพิ่มจากปี 2523 คิดเป็นร้อยละ 1.04 นอกจากการเลี้ยงโคและกระบือเพื่อใช้งาน ส่วนหนึ่งได้มีการส่งเสริมให้เลี้ยงโคเนื้อ โคนมแบบทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์โดยกรมปศุสัตว์

ค) ประมง

การประมงของจังหวัดสามารถทำได้ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ และจากฟาร์มผู้เลี้ยง โดยตรงประมาณ 130 ราย เนื้อที่ประมาณ 60 ไร่ ส่วนใหญ่สัตว์น้ำที่จับได้เช่นปลาช่อน ปลาดุก ปลานิล ปลาตะเพียน เป็นต้น และปลาที่จับได้ก็เพื่อการบริโภคมากกว่าเพื่อการค้า

ง) ป่าไม้

ไม้ที่สำคัญของจังหวัดลำพูนได้แก่ ไม้สัก ไม้กระยาเลย ไม้แดง ไม้เต็ง ไม้รัง เป็นต้น พื้นที่ป่าไม้ในปี 2528 คิดเป็นร้อยละ 59.08 ของพื้นที่จังหวัด ประมาณ 2,662 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันไม่มีป่าของจังหวัดอยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 9 ป่าในเขตจังหวัด และรัฐบาลมีนโยบายรักษาป่าเพื่อการอนุรักษ์ต้นน้ำ ทำให้ไม้ที่มีค่าเหล่านี้ไม่สามารถนำมาแปรรูปได้อีก แต่ในด้านความต้องการไม้เพื่อใช้สอยและทำการแปรรูปภายในยังมีอยู่ ส่วนหนึ่งได้อาศัยการบุกรุกพื้นที่ป่าและลักลอบตัดฟัน ซึ่งรัฐก็ได้พยายามแก้ไขโดยการให้ปลูกสร้างสวนป่าแบบประชารัฐ

2. สาขานอกภาคเกษตรที่สำคัญได้แก่ เหมืองแร่-ย่อยหิน อุตสาหกรรมและการค้าปลีก-ค้าส่ง

ก) เหมืองแร่-ย่อยหิน

ปี 2527 จังหวัดลำพูนสามารถจำหน่ายแร่ได้ 271,851 ตัน คิดเป็นมูลค่า 236,643,626.5 บาท และรัฐได้รับค่าภาคหลวง 10,535,034.19 บาท แร่ที่สำคัญของจังหวัดได้แก่ลิเทียม ฟลูออไรด์ แมงกานีส และฟอสเฟต กระจายอยู่ในอำเภอบ้านโฮ่ง ป่าซาง แม่ทา ลี้ และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง(แผนที่ 4.7) แนวโน้มการทำเหมืองแร่พบว่าราคาแร่ไม่คุ้มกับการลงทุนเนื่องจากแร่ส่วนใหญ่เป็นแร่ที่ส่งออกและไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ เหมืองแร่ที่ประกอบการมีอยู่ในจังหวัดมีเพียง 25 เหมือง แร่ทั้ง 4 ประเภทของจังหวัดเป็นแร่ที่ส่งในรูปวัตถุดิบ ตลาดส่วนหนึ่งคือ ประเทศญี่ปุ่น

สำหรับในด้านการลงทุนพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่มาจากภายนอกและผู้ประกอบการที่สำคัญได้แก่ บริษัทยูนิเวอร์แซล กรุงเทพ บริษัทเทพนีรี เชียงใหม่ และสำนักงานพลังงานแห่งชาติ

แร่ของจังหวัดลำพูนแม้จะมีปริมาณสำรองมากพอ แต่แนวโน้มในการเติบโตของสาขานี้ก็ลดลงเพราะต้องพึ่งตลาดต่างประเทศ เป็นผลทำให้เศรษฐกิจโดยเฉลี่ยของจังหวัดเติบโตช้าลงด้วย (ตารางที่ 4.11, 4.12)

ตารางที่ 4.11 ผู้ประกอบการเหมืองแร่

ชนิดแร่	ผู้ประกอบการ	สถานที่	ปริมาณผลิต	แหล่งรับซื้อ	หมายเหตุ
ลิกไนต์	1.สำนักงานพลังงานแห่งชาติ 2.บริษัทเหมืองแร่บ้านปู 3.เหมืองแร่เขาทราย	บ้านปากคา ต.ตงคำ อ.สี บ้านปู ต.สี อ.สี ต.เขาทราย อ.สี	36,000 ตัน/ปี 300,000 ตัน/ปี ไม่ทราบ	โรงงานกระดาษกรุงเทพ โรงถ่านไยภาคเหนือ โรงงานปูนขาว จ.สระบุรี โรงงานปูนซีเมนต์ไทย โรงงานปูนซีเมนต์นครหลวง ฯลฯ.	ปริมาณสำรองทั้งหมด 15 ล้านตัน
ฟลูออไรท์	1.ยูนิเวอร์สเซล (หุ้นใหญ่) (4 เจ้าครอง)	ต.บ้านลุ อ.บ้านไฉน	3,000 ตัน/ปี	บริษัทไทยหัตถ์ภัณฑ์ บริษัทซีโนเอเชียโปรดักส์ บริษัททีวีซีหลาย	พ่อค้าคนกลางรับซื้อเป็นวัตถุดิบ เพื่อส่งออกไปญี่ปุ่น
	2.ยูนิเวอร์สเซลร่วมกับ เทคเนจี	ต.ท่าชุมเงิน อ.แม่ทา	48,000 ตัน/ปี 800 ตัน/ปี	บริษัทยูนิเวอร์สเซล กรุงเทพ บริษัทเทคเนจี กรุงเทพ	ส่งลงท่าเรือทางปะอิน เพื่อส่งออกไปญี่ปุ่น
แมงกานีส	บริษัทเทคเนจี จำกัด	ต.แม่สลับ อ.สี	1,200 ตัน/ปี	โรงงานถ่านไฟล้ากรุงเทพ คนกลางรับซื้อ	เกรดขนาดเตา
ฟอสเฟต	บริษัทเหมืองแร่ไทยฟอสเฟต	ต.ท่าชุมเงิน อ.แม่ทา	3,000 ตัน/ปี	เกษตรกรไร่ส้ม องค์การสวนยาง	ใช้ทำปุ๋ย

ที่มา : สำนักงานธรณีวิทยา จังหวัดลำปาง

หมายเหตุ : รวมเหมืองท่าการ
25 แห่ง

ตารางที่ 4.12 ทำเนียบรายชื่อผู้ประกอบการทำเหมืองแร่

ชื่อผู้ถือประทานบัตร	ชนิดแร่	เจ้าของ
1.นางจรัญญา อภิจारी	พลวง	สำนักงาน นางจรัญญา อภิจारी
2.บริษัทเหมืองแร่แม่ทา ต.ทาสบเส้า อ.แม่ทา	พลวง	กรุงเทพฯ
3.บริษัทเทพนิธิจำกัด ต.แม่ตืน อ.ลี้	แมงกานีส	บริษัทเทพนิธิ จำกัด เชียงใหม่
4.บริษัทเทพนิธิฟลูออไรด์จำกัด ต.ทากาศ อ.แม่ทา	ฟลูออไรด์	บริษัทเทพนิธิ ฟลูออไรด์ เชียงใหม่
5.นายทวน คำรามณ์ ต.ทากาศ อ.แม่ทา	ฟลูออไรด์	นายทวน คำราม เชียงใหม่
6.บริษัทไทยฟลาวสปาร์มิเนอร์ลส์จำกัด ต.ป่าพลู อ.บ้านโฮ้ง	ฟลูออไรด์	บริษัทไทยฟลาวฯ จำกัด กรุงเทพฯ
7.นายประสาน ซาลาดิสิย ต.ป่าพลู อ.บ้านโฮ้ง	ฟลูออไรด์	กรุงเทพฯ
8.บริษัทยูนิเมออร์แชลมายนิ่งจำกัด ต.ป่าพลู อ.บ้านโฮ้ง	ฟลูออไรด์	กรุงเทพฯ
9.นายวัฒนา บุลยเลิศ ต.ทาสบเส้า อ.แม่ทา	ฟลูออไรด์	เชียงใหม่
10.นายวิษณุพร สุนทรศรณ์ ต.ป่าพลู อ.บ้านโฮ้ง	ฟลูออไรด์	กรุงเทพฯ
11.นายเรวัตร ปิติพิชญ์ ต.แม่ตืน อ.ลี้	เฟลสปาร์	กรุงเทพฯ
12.นายอินทอง สุวรรณเย็น ต.ทاخุมเวือน อ.แม่ทา	ฟอสเฟต	เชียงใหม่
13.สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ต.ดงคำ อ.ลี้	ถ่านหิน	กรุงเทพฯ

ที่มา : สมาคมเหมืองแร่ไทย ปี2523

ข) อุตสาหกรรม

1) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม

จังหวัดลำพูนมีทั้งอุตสาหกรรมโรงงานและอุตสาหกรรมในครัวเรือน โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดลำพูน ปี 2528 มีทั้งสิ้น 31 ประเภท รวม 347 โรง (ตารางที่ ผ 4.10) ร้อยละ 82.71 เป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตรรวม 287 โรง ประกอบด้วย โรงงานประเภทต่าง ๆ 11 ประเภท ประเภทโรงงานที่มีจำนวนมากที่สุดคือโรงสีข้าว 245 โรง คิดเป็นร้อยละ 70.61 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด รองลงมาได้แก่โรงบ่มใบยาสูบ 16 โรง คิดเป็นร้อยละ 4.61 โรงงานเส้นก๋วยเตี๋ยว 8 โรง คิดเป็นร้อยละ 2.31 นอกนั้นมีจำนวน 1-4 โรง ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการบริโภคภายใน

โรงงานอุตสาหกรรมนอกเกษตรมี 60 โรง คิดเป็นร้อยละ 17.29 ประกอบด้วย โรงงาน ประเภทต่าง ๆ 20 ประเภท ประเภทโรงงานที่มีจำนวนมากที่สุดคือโรงงานผลิตอิฐ 11 โรง คิดเป็นร้อยละ 3.17 รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการเลื่อย-กบ-ไส-ซอย-ทำโมเสค-ปาเก้ และเคาะแผ่นสิริรถยนต์ มีประเภทละ 7 โรง คิดเป็นร้อยละ 2.02 โรงงานเครื่องเรือน 5 โรง คิดเป็นร้อยละ 1.44 และอื่น ๆ มีประเภทละ 1-4 โรง ประกอบด้วย อุตสาหกรรมบริการเช่นกลึง เชื่อมโลหะ ซ่อมไดนาโม ซ่อมแบตเตอรี่ เป็นต้น และหัตถอุตสาหกรรมเช่น ทำหมวกทอผ้า รวมทั้งการย่อย โมหินและดูดทราย

2) ขนาดโรงงานอุตสาหกรรม

ขนาดโรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดลำพูนสามารถแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็กและอุตสาหกรรมในครัวเรือน (ตารางที่ 4.13) โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีการใช้ทุนมากกว่า 10 ล้านบาทต่อโรง มี 5 โรง คิดเป็นร้อยละ 1.44 ของจำนวนโรงในจังหวัด รวม 3 ประเภท เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร คืออัดใบยาสูบ 1 โรง อบใบยาสูบ 3 โรง และทำอาหารสัตว์ 1 โรง รวมการใช้ทุนมากที่สุด 710,495,164 บาท คิดเป็นร้อยละ 80.70 ของทุนทั้งหมด อุตสาหกรรมทั้งหมดนี้ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง

อุตสาหกรรมขนาดกลางที่มีการใช้ทุนต่ำกว่า 10 ล้านบาท มี 37 โรง ประกอบด้วยอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร 23 โรง และอุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร 14 โรง คิดเป็นร้อยละ

ตารางที่ 4.13 ขนาดของโครงการของจังหวัดลำพูน ปี2528 รายอำเภอ

อำเภอ	อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ¹			อุตสาหกรรมขนาดกลาง ²			อุตสาหกรรมขนาดเล็ก ³			อุตสาหกรรมไม่ว่าจะ ⁴			รวม		
	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน
อำเภอเมือง													216	3,650	810,703,764
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	5	2,212	710,495,164	9	309	26,724,500	91	233	18,539,000	69	79	4,677,500	174	2,833	760,436,164
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร	-	-	-	13	580	39,905,000	20	179	4,634,600	9	66	5,728,000	42	825	50,267,600
อ.บ้านธิ													62	293	23,450,000
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	-	-	-	2	145	8,100,000	14	54	6,960,000	15	18	1,012,000	51	217	16,072,000
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร	-	-	-	1	30	3,000,000	5	21	1,257,000	5	25	3,121,000	11	76	7,370,000
อ.บ้านโฮ้ง													24	241	13,591,800
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	-	-	-	5	219	11,330,000	10	11	1,586,000	8	9	575,000	23	239	13,491,000
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร	-	-	-	-	-	-	1	2	100,800	-	-	-	1	2	100,800
อ.แม่ทา													39	366	12,775,000
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	-	-	-	3	314	7,080,000	17	18	2,634,600	15	15	997,000	35	347	10,771,600
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร	-	-	-	-	-	-	2	14	354,000	2	5	1,650,000	4	19	2,004,000
อ.ลำดอง													4	142	14,133,365
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	-	-	-	2	125	13,488,365	-	-	-	-	-	-	2	125	13,488,365
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร	-	-	-	-	-	-	2	17	645,000	-	-	-	2	17	645,000
อ.งิ้ว													2	67	5,735,500
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	-	-	-	2	67	5,735,500	-	-	-	-	-	-	2	67	5,735,500
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	5	2,212	710,495,164	37	1,789	115,363,365	182	549	36,771,000	123	217	17,730,500	347	4,767	680,590,003
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	5	2,212	710,495,164	23	1,179	72,458,365	152	316	29,779,600	107	121	7,261,500	287	3,328	819,394,629
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร	-	-	-	14	610	42,905,000	30	233	6,991,400	16	96	10,469,000	60	939	60,395,400
ร้อยละ ทั้งหมด	1.44	46.40	80.70	10.66	37.53	13.10	52.45	11.52	4.10	35.45	4.55	2.00			
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	1.44	46.40	80.70	6.63	24.73	8.23	43.30	6.61	3.38	30.64	2.54	0.82			
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร	-	-	-	4.03	12.80	4.87	8.65	4.63	0.79	4.61	2.01	17.38			

ที่มา : อุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน

หมายเหตุ : - หน่วย จำนวน(โรง) การจ้างงาน(คน) ทุน(บาท)

- 1) เงินทุนสูงกว่า 10,000,000 บาท แรงงานมากกว่า 500 คน
- 2) เงินทุนต่ำกว่า 10,000,000 บาท แรงงานน้อยกว่า 500 คน
- 3) เงินทุนต่ำกว่า 1,000,000 บาท แรงงานน้อยกว่า 50 คน
- 4) เงินทุนต่ำกว่า 100,000 บาท แรงงานน้อยกว่า 10 คน

6.63, 4.03 ตามลำดับ รวมทุนทั้งสิ้น 115,363,365 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.10
 อุตสาหกรรมขนาดกลางมีกระจายทุกอำเภอ แต่มีที่อำเภอเมืองมากที่สุด

อุตสาหกรรมขนาดเล็กที่มีการใช้ทุนต่ำกว่า 1 ล้านบาทมี 182 โรง ซึ่งเป็นขนาดที่มี
 จำนวนโรงมากที่สุด เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมขนาดอื่น ประกอบด้วย อุตสาหกรรมแปรรูปการ
 เกษตร 152 โรง และอุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร 30 โรง คิดเป็นร้อยละ 43, 80, 8.65
 ตามลำดับ รวมการใช้ทุน 36,771,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.18 มีกระจายทุกอำเภอ ยก
 เว้นกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง และมีมากได้แก่อำเภอเมือง อำเภอป่าซาง

และอุตสาหกรรมในครัวเรือน หรืออุตสาหกรรมที่มีการใช้ทุนต่ำกว่า 100,000 บาท
 ต่อโรงมี 123 โรง ประกอบด้วยอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร 107 โรง อุตสาหกรรมนอก
 ภาคเกษตร 16 โรง คิดเป็นร้อยละ 30.84, 4.61 ตามลำดับ รวมการใช้ทุน 17,700,500
 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.02 มีกระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ได้แก่อำเภอเมือง ป่าซาง แม่ทา
 บ้านโฮ้ง ตามลำดับ

3) ประเภทและการกระจายตัวอุตสาหกรรม

ประเภทและการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในจังหวัดลำพูน (ตารางที่ 4.14) อุต-
 สสาหกรรมที่จำแนกรายอำเภอ พบว่าอำเภอที่มีอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากที่สุดคืออำเภอเมือง รวม
 28 ประเภท 216 โรง คิดเป็นร้อยละ 62.25 ของจำนวนโรงทั้งหมด ประกอบด้วยโรงงาน
 อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร 174 โรง และโรงงานอุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร 42 โรง
 รวมการจ้างงาน 3,658 คน คิดเป็นร้อยละ 81.83 รวมการใช้ทุน 805,548,564 บาท คิด
 เป็นร้อยละ 92.33 ของทุนทั้งหมด อำเภอที่มีอุตสาหกรรมตั้งมาก รองลงมาได้แก่ อำเภอป่า
 ซาง 62 โรงคิดเป็นร้อยละ 7.87 อำเภอแม่ทา 39 โรง คิดเป็นร้อยละ 11.24 อำเภอ
 บ้านโฮ้ง 24 โรงคิดเป็นร้อยละ 6.92 อำเภอสี 4 โรง คิดเป็นร้อยละ 1.15 และกิ่งอำเภอ
 ทุ่งหัวช้าง 2 โรงคิดเป็นร้อยละ 0.58 ตามลำดับ

สำหรับประเภทอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญของจังหวัดคืออบไยยาสูบ ทำให้เกิดการ
 จ้างงานมากที่สุด อัดไยยาสูบ มีการใช้ทุนมากที่สุด โรงบ่มไยยาสูบ มีตั้งกระจายทุกอำเภอและ
 โรงสีข้าวซึ่งมีจำนวนโรงมากที่สุดมีการใช้ทุนน้อย อุตสาหกรรมที่สำคัญทั้งหมดเป็นอุตสาหกรรมที่
 เกี่ยวกับการแปรรูปการเกษตร

ตารางที่ 4.14 อุตสาหกรรม การจ้างงาน คน ของจังหวัดลำปาง ปี252๑ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมรายอำเภอ

ประเภทอุตสาหกรรม	อำเภอเมือง			อำเภอป่าปาง			อำเภอบ้านโฮ้ง			อำเภอแม่ทา			อำเภอลี้			กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง		
	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน
1. โรงนมในอาสน	2	63	1,890,000	2	145	8,100,000	5	219	11,330,000	3	314	7,080,000	2	125	13,488,365	2	67	5,735,500
2. กระดาษเปลือกเมล็ดพืช	4	37	1,024,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. อีศในอาสน	1	420	596,766,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. ทำลอกจากเนื้อสัตว์	1	3	100,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. ลิจิว	148	213	20,065,500	47	68	7,327,000	8	20	2,161,000	32	33	3,691,000	-	-	-	-	-	-
6. ฝน-บดเมล็ดพืช	1	1	45,000	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. ทำเส้นก๋วยเตี๋ยว	6	11	2,712,000	2	4	645,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. ทำน้ำแข็ง	4	20	14,854,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. อาหารสัตว์	2	93	24,150,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. อมในอาสน	4	1926	97,829,164	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11. ทำนพลัด	1	46	1,000,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	174	2833	760,435,664	51	217	16,072,000	23	239	13,491,000	35	347	10,771,600	2	125	13,488,365	2	67	5,735,500

ที่มา : อุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.14 - งบประมาณ การจ้างงาน ขุน ของจังหวัดลำพูน ปี2528 จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (ต่อ)

ประเภทอุตสาหกรรม	อำเภอเมือง			อำเภอป่าซาง			อำเภอช้างโฮ้ง			อำเภอแม่ทา			อำเภอสี			กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง		
	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน	จำนวน	จ้างงาน	ทุน
1. ย่อยหิน-โม่หิน	1	30	4,500,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. สดกราช	1	3	350,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. ทอผ้าไหมด้วยมือ	1	16	1,642,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. กำหมาก	3	41	384,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. เหลือ-อบ-ใส่-ขอลไม้	6	340	9,888,000	1	30	3,000,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. ทำวงกบประตู-หน้าต่าง	1	20	5,800,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	17	645,000	-	-	-
7. ทำไม้ไผ่มัด	1	36	3,770,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. เหวียงไร่จากไม้	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	14	354,000	-	-	-	-	-	-
9. แกะสลักไม้	-	-	-	1	14	90,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. เครื่องเรือน	3	35	1,720,000	-	-	-	-	-	-	2	8	1,650,000	-	-	-	-	-	-
11. พลัดดอกยางรถถนน	1	20	2,720,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. นลิตอิฐ	10	111	3,185,000	1	6	234,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13. นลิตภัณฑ์คอนกรีต	3	100	7,290,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14. โครงเหล็ก	3	13	337,000	1	3	90,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15. กสิขเชื่อมโลหะ	2	14	1,463,600	2	5	418,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. ซ่อมผ้าไหม	-	-	-	-	-	-	1	2	100,600	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17. ซ่อมรถบรรทุก	1	2	275,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18. โครงหลังคารถยนต์	1	20	1,440,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19. ซ่อมจักรเย็บผ้า	1	3	170,000	1	2	199,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20. เคาะพื้นสีรถยนต์	3	21	197,000	4	16	538,100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	42	825	45,132,400	11	76	4,569,100	1	2	100,800	4	22	2,004,000	2	17	645,000	-	-	-
รวมทั้งหมด	216	3658	805,568,064	62	293	20,641,100	24	241	13,591,800	33	369	12,775,600	4	142	14,133,365	2	67	5,735,500
ร้อยละ	62.25	76.69	92.33	17.87	6.14	2.37	6.92	5.05	1.56	11.24	7.74	1.46	1.15	2.98	1.62	0.58	1.40	0.66

อุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจได้แก่ทำอาหารสัตว์ หัตถอุตสาหกรรมเช่น ทอผ้า ทำหมวก ทำไม้ไผ่อัด ผลิตภัณฑ์คอนกรีตและผลิตภัณฑ์ เป็นอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มที่เติบโตในจังหวัด และมีการใช้วัตถุดิบภายในจังหวัด นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมเฉพาะประเภทใหม่ๆ ที่สามารถแปรรูปจากทรัพยากรภายในได้แก่การผลิตถ่านสังเคราะห์จากลิกไนท์ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตที่มีลิกไนท์มากคืออำเภอลี่ จากข้อมูลศูนย์พัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคเหนือ (2528: 31-40) มีการผลิตถ่านลิกไนท์ตั้งแต่ปี 2527 จำนวน 2 โรง ใช้เงินลงทุน 9.53 ล้านบาท กำลังผลิต 13,500 เมตริกตันต่อปี และมีอีก 3 บริษัทที่อยู่ในระหว่างการขอรับการส่งเสริม ส่วนอุตสาหกรรมอื่นที่มีโอกาสขยายกิจการเช่น อุตสาหกรรมผลิตครั้ง ผลิตภัณฑ์ผสมผง การแปรรูป ลำไย มะเขือเทศเข้มข้นและศิลาแลง

หัตถอุตสาหกรรมของจังหวัดลำพูนเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน และรายได้กับคนทั้งในเมืองและชนบท เป็นอาชีพเสริมที่สำคัญนอกจากการทำเกษตร อุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอทั้งผ้าฝ้ายและผ้าไหมซึ่งมีทั้งผ้าทอเพื่อการตัดเสื้อ ตัดสูท และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปทำให้เกิดอาชีพอื่นคือการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง นอกจากนี้ยังมีการทำผ้าห่มววมซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมเป็นนิยมทำในเวลาว่าง ของชาวชนบทเขตอำเภอเมือง อำเภอป่าซาง หัตถอุตสาหกรรมที่ให้วัตถุดิบประเภทอื่นที่น่าสนใจได้แก่การทำหมวกจากปอแก้วและใบลานซึ่งจะทำกันมากที่อำเภอบ้านแป้น อำเภอเมือง และอำเภอป่าซาง สำหรับผลิตภัณฑ์จากไม้เดิมเคยเป็นอาชีพที่สำคัญและทำรายได้ให้กับหลายพื้นที่ เช่นอำเภอเมือง แม่ทา ลี และป่าซาง โดยเฉพาะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องอาศัยความชำนาญ เช่น เครื่องแกะสลัก เครื่องเรือน ตู้ โต๊ะเตียง และเก้าอี้ เป็นต้น ปัจจุบันเนื่องจากชาววัตถุดิบผู้ประกอบการอาชีพนี้ต้องอพยพไปหาวัตถุดิบ และผลิตในจังหวัดอื่น หลังฤดูกาลเกษตร

4) การจ้างงาน

การจ้างงาน อุตสาหกรรมโรงงานทั้งสิ้น 347 โรง รวมการจ้างงาน 4,770 คน โดยแยกเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรมีการจ้างงาน 3,828 คน คิดเป็นร้อยละ 80.25 ของการจ้างงานทั้งหมด อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร มีการจ้างงาน 942 คน คิดเป็นร้อยละ 19.75 ของการจ้างงานทั้งหมด ประเภทอุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานมากที่สุดได้แก่อบใบยาสูบ 1,926 คน คิดเป็นร้อยละ 40.38 ของการจ้างงานทั้งหมด โรงบ่มใบยาสูบ 933 คน คิดเป็นร้อยละ 19.56 ของการจ้างงานทั้งหมด และการเลี้ยง-อบ-ไล-ชอย-ทำโมเสตป่าเก้ 370 คน คิดเป็นร้อยละ 7.76 ของการจ้างงานทั้งหมด ตามลำดับ

อุตสาหกรรมที่มีการกระจายการจ้างงานมากที่สุดคือโรงสีข้าว จำนวน 245 โรง มีการจ้างงานรวม 334 คน ประมาณการจ้างต่อโรง 1-2 คน รวมทั้งการปน บดเมล็ดพืช ซ่อมไดนาโม ซ่อมแบตเตอรี่ ซ่อมจักรยานยนต์ อุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานต่อโรงสูงที่สุดคือ อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการทำยาสูบ อบใบยาสูบ 800 คนต่อ 1 โรง

5) การลงทุน

การลงทุน จากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินการในปี 2523 รวม 169 โรงมีการลงทุนรวมทั้งสิ้น 812,850,963 บาท ในปี 2528 มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 347 โรง เพิ่มขึ้น 178 โรง มีการลงทุนรวมทั้งสิ้น 872,425,929 บาท เพิ่มขึ้น 59,574,966 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.33 (ตารางที่ 4.15)

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช้เงินลงทุนรวมประมาณ 710,495,164 บาท คิดเป็นร้อยละ 81.44 ของการลงทุนทั้งหมด คืออุตสาหกรรมประเภท อัด อบใบยาสูบและอาหารสัตว์ รวม 5 โรง อุตสาหกรรมทั้งหมดเป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตการเกษตร สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อขายในตลาดภาคเหนือ ส่วนอุตสาหกรรมเกี่ยวกับยาสูบเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออกในรูปแบบยาแห้ง อุตสาหกรรมประเภทนี้เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ทุน และความมั่นคงในด้านตลาดต่างประเทศมาก อุตสาหกรรมยาสูบจึงเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างพ่อค้าภายในประเทศและต่างประเทศ ในรูปบริษัทข้ามชาติ (Multinational Corporation) เป็นส่วนใหญ่

สำหรับอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้แก่ โรงงานผลิตถ่านอัดแข็ง โรงแต่งแร่ฟลูออสปาร์ โรงบ่มใบยาสูบ และโรงงานผลิตอาหารสัตว์ รวมจำนวนเงินที่ได้รับการส่งเสริม 273.3 ล้านบาท

6) ผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของจังหวัดเป็นอุตสาหกรรมที่ร่วมค้าระหว่างบริษัทข้ามชาติและพ่อค้าภายในประเทศที่ไม่ใช่พ่อค้าท้องถิ่นของจังหวัดลำพูน มีทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลางที่ลงทุนในจังหวัดรวม 10 โรง ที่สำคัญได้แก่

(ก) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ประเภทต่าง ๆ ดังนี้

(1) ประเภทอัดใบยาสูบ ใช้ทุน 596,766,000 บาท ใช้แรงงาน 420 คน จำนวน 1 โรง เป็นบริษัทของตระกูลไชยชาวงค์ ร่วมทุนกับตระกูลชุติมา, เตชะสุขสันต์ ชื่อบริษัทใบยาเอเซียออคเนย์จำกัด ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลเวียงของ อำเภอเมือง มีกำลังการผลิตใบยาพันธุ์เวอร์จิเนีย 4,500,000 กก./ปี ใช้วัตถุดิบ 6,000,000 กก./ปี และใช้ใบยาพันธุ์เบอร์เลย์ 1,481,000 กก./ปี ใช้วัตถุดิบ 2,000,000 กก./ปี

(2) ประเภทอบใบยาสูบ รวม 3 โรง ได้แก่

- บริษัทส่งเสริมใบยาสูบไทยจำกัด ใช้ทุน 33,099,164 บาท ใช้แรงงาน 256 คน ตั้งอยู่ที่หมู่ 9 ตำบลอุโมงค์อำเภอเมือง มีกำลังการผลิตใบยาแห้ง 3,000,000 กก./ปี ใช้วัตถุดิบใบยาดิบ 4,050,000 กก./ปี

- บริษัทอินเตอร์ไทยโทแบคเกอร์จำกัด ใช้ทุน 23,750,000 บาท แรงงาน 600 คน ตั้งอยู่หมู่ 6 ตำบลบ้านกลางอำเภอเมือง เป็นบริษัทร่วมทุนกับกลุ่ม GK ของเยอรมัน และญี่ปุ่น มีส่วนแบ่งตลาดส่งออก 5% มีกำลังการผลิตใบยาแห้ง 4,300,000 กก./ปี ใช้วัตถุดิบใบยา 6,500,000 กก./ปี

- บริษัทอินเตอร์เอเชียโทแบคโกเอ็กซ์พอร์ตเตอร์จำกัด ใช้ทุน 34,980,000 บาท ใช้แรงงาน 850 คน ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง เป็นบริษัทร่วมทุนกับกลุ่มมิตรชยุประเทศญี่ปุ่น มีส่วนแบ่งตลาดส่งออก 2% มีกำลังการผลิตใบยาแห้ง 1,430,200 กก./ปี ใช้วัตถุดิบใบยา 1,731,099 กก./ปี

(3) ประเภทอาหารสัตว์ มี 1 โรงคือบริษัทซี พี ฟีดมิลจำกัดหรือบริษัทกรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรมจำกัด ใช้ทุน 21,900,000 บาท ใช้แรงงาน 86 คน เป็นบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์จำกัด มีกำลังการผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปปีละ 87,100 ตัน/ปี โดยใช้ชื่อผลิตภัณฑ์ ไฮโกร ฮ็อกโทนัส ซีพี ไฮโปรไวท์ แอนไวโปร เป็นอาหารสำหรับเลี้ยงสุกร เบ็ด ไก่ ม้า มี 2 ประเภทคืออาหารผสมและวัตถุดิบที่ใช้คือข้าวเปลือก ข้าวโพด กระจินป่น ปลาย่าน รวม 92,000 ตัน/ปี

(ข) ส่วนประเภทโรงบ่มใบยาสูบ แม้จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางแต่ก็เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินลงทุนรวมจำนวนมาก บริษัทที่สำคัญ 2 บริษัทคือ

- บริษัทไทยแอมยาสูบจำกัด มีสถานีนบ่มใบยา 2 โรง ใช้ทุนรวม 5,800,000 บาท ใช้แรงงานรวม 254 คน ตั้งอยู่ตำบลทาบลาดุกและตำบลทาสบเส้าอำเภอแม่ทา เป็นบริษัทร่วมลงทุนกับกลุ่มบริษัทอินทนนท์ไทยแอมและ Universal ของอเมริกา มีกำลังการผลิตใบยาแห้ง 222,000 กก/ปี ใช้วัตถุดิบใบยาดิบ 1,884,000 กก/ปี

- บริษัทการค้าเชียงใหม่จำกัด มีสถานีนบ่ม 3 โรง ใช้ทุนรวม 18,023,865 บาท ใช้แรงงาน 192 คน ตั้งอยู่ตำบลลี้ ตำบลแม่ตึนอำเภอลี้และตำบลทุ่งหัวช้าง กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง เป็นบริษัทร่วมลงทุนของตระกูลชุติมา-นิมมานเหมินท์กับประเทศอเมริกาและอังกฤษ มีกำลังการผลิตใบยาแห้ง 333,762 กก/ปี ใช้วัตถุดิบใบยาดิบ 3,086,346 กก/ปี

อุตสาหกรรมที่สำคัญและเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของจังหวัด เป็นอุตสาหกรรมที่พ่อค้าท้องถิ่นไม่มีบทบาทในการร่วมลงทุนเลยโดยเฉพาะตระกูลพ่อค้าดั้งเดิมของจังหวัดซึ่งได้แก่ตระกูลเทนมณี โนนานนท์ อุจะนำ หรือนันทวาง

ค) การค้าปลีก-ค้าส่ง

จากจำนวนผู้จดทะเบียนประกอบธุรกิจการค้าในจังหวัดลำพูนพบว่า (ตารางที่ 4.16) มีร้านค้าที่จดทะเบียนพาณิชย์รวม 1,039 ร้าน อำเภอที่มีร้านค้ามากที่สุดคืออำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 67.37 รองลงมาได้แก่อำเภอลี้ คิดเป็นร้อยละ 9.24 กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง คิดเป็นร้อยละ 7.21 อำเภอบ้านโฮ่ง คิดเป็นร้อยละ 5.77 อำเภอป่าซาง คิดเป็นร้อยละ 5.39 และอำเภอแม่ทาคิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ สำหรับผู้ประกอบการประเภทอื่น พบว่าอำเภอที่มีผู้ประกอบการมากที่สุดคือ อำเภอเมือง รองลงมาได้แก่อำเภอป่าซาง อำเภอลี้ อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทาและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง

สำหรับการเปรียบเทียบธุรกิจร้านค้าปี 2524-2528 ของจังหวัด(ตารางที่ ๗ 4.11) พบว่า ธุรกิจทุกประเภทมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะประเภทร้านค้าเอกชน ในปี 2528 เพิ่มมากรวม 189 ร้าน อำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจร้านค้ามากที่สุด ได้แก่อำเภอเมือง อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอป่าซาง อำเภอแม่ทา กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างและอำเภอลี้ ตามลำดับ แสดงว่าจังหวัดลำพูนการค้าปลีก-ค้าส่ง กระจุกตัวมากที่สุดที่อำเภอเมืองและมีการเติบโตมาก แต่สำหรับอำเภอลี้และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างแม้จะมีจำนวนร้านค้ามาก ร้านค้าอยู่ในลักษณะกระจายตามพื้นที่และไม่เติบโต

ตารางที่ 4.15 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม การจ้างงาน ของจังหวัดลำพูน ปี2523 2528 รายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงงาน				การจ้างงาน				ทุน			
	ปี2523	ปี2528	เพิ่ม	ร้อยละ	ปี2523	ปี2528	เพิ่ม	ร้อยละ	ปี2523	ปี2528	มูลค่าเพิ่มขึ้น	ร้อยละ
อำเภอเมือง	103	216	113	109.71	3,085	3,658	573	18.57	764,821,628	805,548,564	40,726,936	5.33
อ.ป่าซาง	32	62	30	93.75	88	299	211	239.77	7,949,000	20,641,100	12,692,100	159.67
อ.บ้านโฮ่ง	10	24	14	140.00	109	241	132	121.10	13,087,500	13,591,800	504,300	3.85
อ.แม่ทา	20	39	19	95.00	351	369	18	5.13	8,604,000	12,775,600	4,171,600	48.48
อ.ลี้	3	4	1	33.33	132	142	10	7.58	13,835,335	14,133,365	298,030	2.15
อ.ทุ่งหัวช้าง	1	2	1	100.00	40	67	27	67.50	4,535,500	5,735,500	1,200,000	26.46
รวมทั้งสิ้น	169	347	178	105.33	3,805	4,776	971	25.52	812,832,963	872,425,929	59,592,966	7.33

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนผู้จดทะเบียนประกอบธุรกิจการค้าจำแนกประเภทการจดทะเบียน

ประเภท	อ.เมือง	ป่าซาง	บ้านโฮ่ง	ลี้	แม่ทา	กิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง	รวม
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	12	-	-	-	-	-	12
หุ้นส่วนจำกัด	90	12	6	10	2	1	121
บริษัทจำกัด	32	4	-	1	-	-	37
ร้านค้าที่จดทะเบียนพาณิชย์	700	56	60	96	52	75	1,039
สถานีบริการจำหน่ายน้ำมัน	6	3	1	1	1	1	13
สถานีบริการจำหน่ายแก๊ส	1	-	-	-	-	-	1
แหล่งใช้กับรถยนต์							
โรงแรม	1	-	-	1	-	-	2
ตลาดสด	8	3	2	1	1	1	16

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน

3. วัตถุดิบ

จากการศึกษาทรัพยากรที่สำคัญของจังหวัดลำพูนที่ผ่านมามีได้แก่แร่ธาตุ ป่าไม้ สำหรับสาขาเกษตรกรรม ได้แก่ ข้าว ลำไย กระเทียม กระหล่ำปลี ซึ่งจังหวัดสามารถผลิตได้ปริมาณที่มากและเป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้กับจังหวัด แต่ในการทำเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องจะพบว่ามีเพียงบางชนิดเท่านั้นที่สำคัญได้แก่ ยาสูบ ข้าว แร่ จากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 31 ประเภท 347 โรง ซึ่งวัตถุดิบที่แปรรูปผลิตผลทางการเกษตรส่วนใหญ่มาจากภายในจังหวัด ยกเว้นวัตถุดิบบางประเภทที่มีไม่เพียงพอจะนำมาจากจังหวัดใกล้เคียงเช่น จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับอุตสาหกรรมประเภทอาหารสัตว์วัตถุดิบส่วนหนึ่งมาจากจังหวัดกาญจนบุรี และในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ไม้จะนำวัตถุดิบมาจากจังหวัดลำปาง ตากและแม่ฮ่องสอน (ตารางที่ 4.17)

4. ตลาด

ตลาดสินค้าของจังหวัดลำพูนสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ตลาดสินค้าเกษตร ตลาดสินค้าอุปโภค-บริโภค และตลาดสินค้าอุตสาหกรรม

ก) ตลาดสินค้าการเกษตรของจังหวัดลำพูนเป็นตลาดที่ซื้อขายจากระดับท้องถิ่น ยังไม่มีศูนย์กลางตลาด สำหรับวิธีการตลาดสินค้าเกษตร

ข) ตลาดสินค้าอุปโภค-บริโภค ของจังหวัดลำพูนมี 2 ประเภทคือ ตลาดสด และตลาดนัด ตลาดเหล่านี้จะตั้งอยู่ในเขตชุมชน หรือที่มีการตั้งถิ่นฐานมาก ตลาดสดที่สำคัญของ จังหวัดมี 16 แห่ง (แผนภูมิ 4.4) ตลาดที่ใหญ่ที่สุดคือ ตลาดสดหนองดอกตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน สำหรับอำเภออื่น ๆ ก็มีตลาดสดตั้งอยู่ยกเว้นกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างจะเป็นตลาดขนาดเล็กมากและไม่มีสินค้าหลากหลาย

ตารางที่ 4.17 แหล่งวัตถุดิบและตลาดอุตสาหกรรมประเภทต่างๆของจังหวัดลำพูน

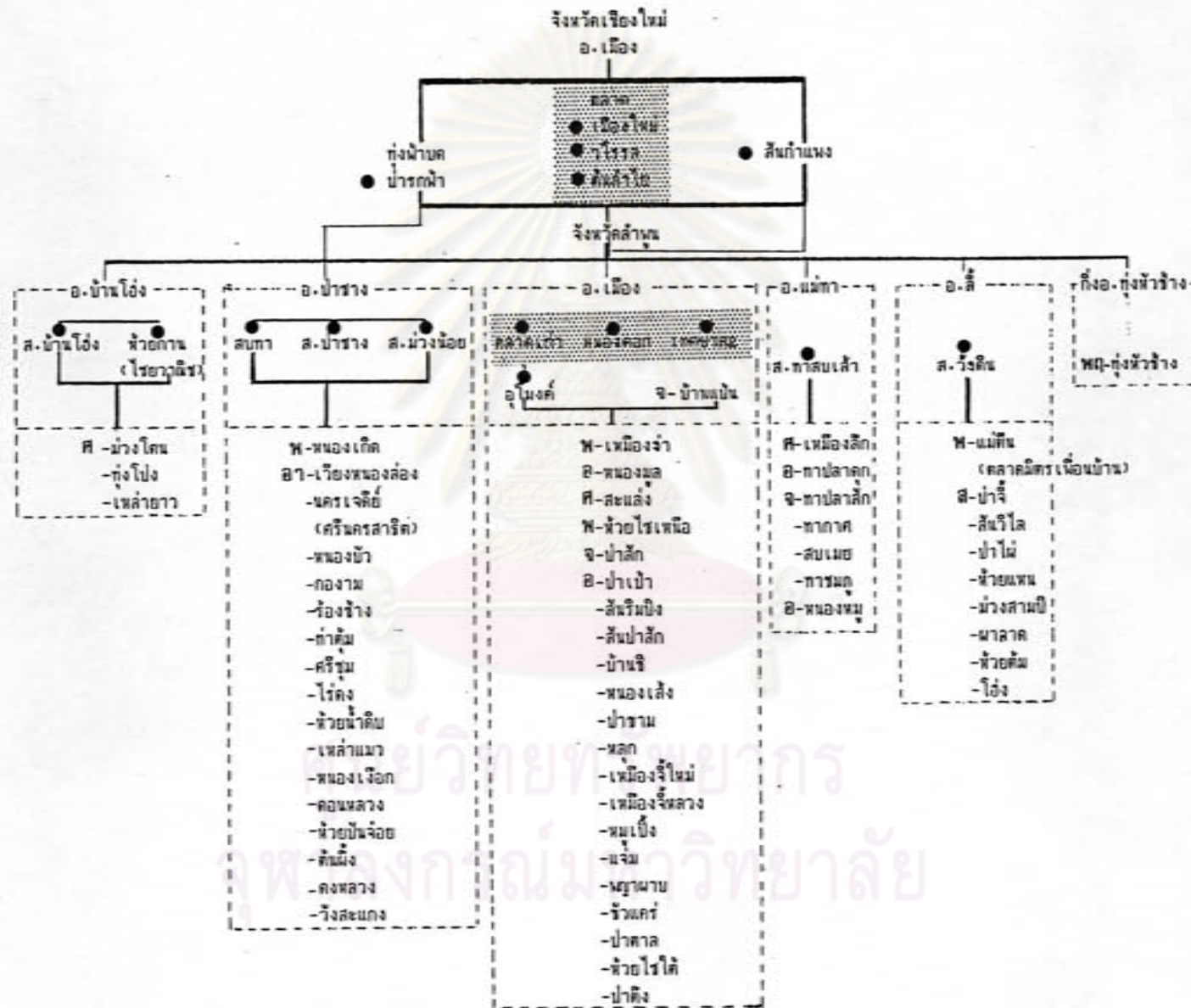
ประเภทโรงงาน ลำดับที่	ประเภทอุตสาหกรรม	แหล่งวัตถุดิบ			ตลาด			
		ภายในจังหวัด ลำพูน	เชียงใหม่	อื่น ๆ	ภายในจังหวัด ลำพูน	เชียงใหม่	ภาคเหนือ	อื่น ๆ
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร 1, 2(3), 21(1) 9(1), (3), 2(2) 8(3), 14, 10(3) 15(2) 15(3)	ใบยาสูบ	/						จังหวัด กรุงเทพฯ
	แปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร (เมล็ดนิร)	/	/		/	/(ข้าว)		กรุงเทพฯ (ข้าว)
	อาหาร	/			/	/		
	อาหารสัตว์	/**	/**	กาญจนบุรี**			/	
	ทำเชลลอค	/	/					ภายในประเทศ
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร 3(4)(1), 56, 58, (1), 63(2) 34(1)(2)(3), 36(1)(3), 37 51 65, 77(2) 71, 74(5), 78(1), 95 28(2), 22(2)	วัสดุก่อสร้าง	/		ลำปาง	/	/		ภายในประเทศ
	ผลิตภัณฑ์จากไม้	/	/	แพร่ อ่างทอง	/	/	/	ภายในประเทศ
	หล่อคอกยางรถยนต์	/	/	ตาก			/	
	ถลุง-เชื่อมโลหะ	/	/		/	/		
	งานบริการอื่น ๆ	/			/	/		
	อุตสาหกรรมครัวเรือน	/	/(ผ้า)					ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ ต่างประเทศ

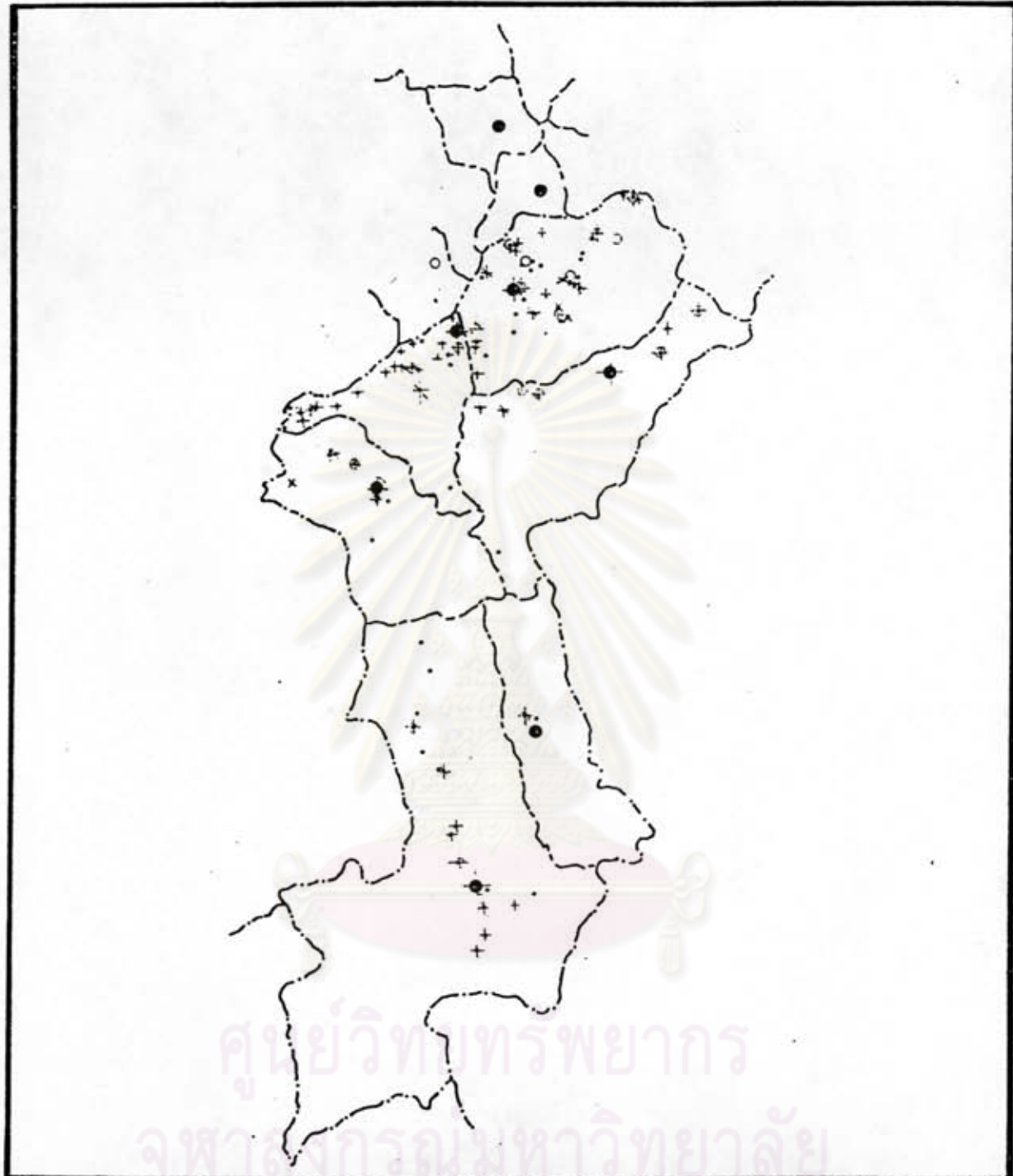
ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน

หมายเหตุ : ** - บางส่วน

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4.4 ศูนย์แลกเปลี่ยนสินค้าบริโภค (ตลาดสด-ตลาดนัด) หมู่บ้านศึกษา จังหวัดลำพูน

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนา 'เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่' : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.15	แสดง ศูนย์แลกเปลี่ยนสินค้าบริโภค จังหวัดลำพูน
	* ตลาดอุบโลก-บริโลก + ตลาดบริโลก แบบบาน + ตลาดบริโลก ชุมชน - o ตลาดนัด ที่มา:

ตลาดนัดเป็นตลาดของจังหวัดลำพูนที่สำคัญมี 4 แห่ง จะพบมากในเขตชนบท ซึ่งยังไม่สามารถจัดตั้งเป็นตลาดสดถาวรได้เนื่องจากอำนาจการซื้อยังไม่เพียงพอ ตลาดนัดจึงเปิดทำการอาทิตย์ละ 1 วัน ในแต่ละท้องที่จะเปิดตลาดนัดต่างวัน นอกจากนี้ตลาดนัดยังมีลักษณะพิเศษคือจะเป็นแหล่งซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าเฉพาะด้านด้วยเช่น ตลาดนัดวังผาง ตำบลบ้านเวียงหนองล่อง อำเภอป่าซาง เป็นตลาดศูนย์กลางแลกเปลี่ยน และซื้อขายวัว ควาย ที่สำคัญของจังหวัด สำหรับตลาดนัดเหมืองง่า อำเภอเมือง จะเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนและซื้อขายรถจักรยานยนต์ที่ใช้แล้ว เป็นต้น ตลาดนัดอื่น ๆ จะเป็นศูนย์รวมสินค้าอุปโภค บริโภคที่จำเป็นทั่วไปเช่นเสื้อผ้า ภาชนะเครื่องใช้ และอื่น ๆ ตลาดนัดของจังหวัดจะพบได้น้อยอำเภอละ 1 แห่ง (แผนที่ 4.15)

ค) ตลาดสินค้าอุตสาหกรรมของจังหวัดลำพูนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

- 1) ตลาดเพื่อการอุปโภค-บริโภคภายในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ สินค้าประเภทงานบริการ ซ่อมเครื่องจักรกล กลึง เชื่อมโลหะ และเพื่อการบริโภคเช่น น้ำแข็ง เล็นก้วยเตี้ย
- 2) ตลาดเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ได้แก่ ยาสูบ อาหารสัตว์ แคลแลค ผลิตภัณฑ์คอนกรีต ทำไม้ปาเก้ หลอดดอกยางรถยนต์ และหมวก เป็นต้น
- 3) ตลาดเพื่อการส่งออกได้แก่สินค้าประเภทยาสูบ ซึ่งใบยาแห้งของจังหวัดมีตลาดรับซื้อที่สำคัญคือเงินแดง แร่ ตลาดส่งออกเช่นญี่ปุ่น และสินค้าประเภทหัตถอุตสาหกรรม ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องแกะสลักจากไม้ ตลาดส่วนหนึ่งจะผ่านตัวแทนจำหน่ายที่กรุงเทพฯ มหานครและเชียงใหม่เพื่อส่งออกต่างประเทศ

จ. การวิเคราะห์ความชำนาญของภาค (Location Quotient)

การวิเคราะห์ความชำนาญของภาค จังหวัดลำพูน (ตารางที่ 4.18) พบว่าสินค้าที่ส่งออกของจังหวัดได้แก่สินค้าสาขาภาคเกษตร นิชไร่ ปศุสัตว์ สำหรับสาขานอกภาคเกษตรได้แก่ สาขาเหมืองแร่ สาขาภาคบริการได้แก่ สาขาขนส่ง ค่าปลีก-ค้าส่งและสาขาที่อยู่อาศัย สำหรับสินค้านำเข้าของจังหวัดได้แก่ สาขาประมง ป่าไม้ อุตสาหกรรมก่อสร้าง

ประเภทสินค้าเกษตรที่ส่งออกพิจารณาจากปริมาณสินค้าพบว่า (ตารางที่ ๗ 4.12) สินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญของจังหวัดลำพูนได้แก่ กระเทียม หอมแดง ยาสูบ ลำไย กะหล่ำปลี ถั่วลิสงและถั่วเหลืองตามลำดับ สินค้าเกษตรที่ส่งออกในปี 2527 พบว่าสินค้าเกษตรส่งออก

ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ความชำนาญของภาค จังหวัดเชียงใหม่ ลำดับ ปี 2518-2527, 2523-2527
ราคาคงที่ ปี2515

หน่วย: ล้านบาท

สาขาการผลิต	GRP เฉลี่ยภาคเหนือ		GPP เฉลี่ยเชียงใหม่		GPP เฉลี่ยลำพูน		VAI _r /GRP _r		IQ เชียงใหม่		IQ ลำพูน	
	2518-2527	2523-2527	2518-2527	2523-2527	2518-2527	2523-2527	2518-2527	2523-2527	2518-2527	2523-2527	2518-2527	2523-2527
สาขาเกษตรกรรม	16,898.50	18,198.92	2,016.07	1,979.14	672.65	602.74	0.447	0.428	0.761	0.700	1.046	1.082
พืชไร่	13,988.86	15,154.42	1,672.53	1,598.84	568.78	584.74	0.370	0.356	0.762	0.679	1.069	1.113
ปศุสัตว์	2,135.54	2,473.44	291.36	352.16	83.89	96.96	0.056	0.058	0.879	0.917	1.033	1.130
ประมง	193.18	181.96	14.52	9.56	5.40	0.60	0.005	0.004	0.479	0.338	0.735	0.095
ป่าไม้	580.92	389.10	34.66	18.58	14.58	0.44	0.015	0.009	0.380	0.307	0.660	0.033
นอกภาคเกษตรกรรม	20,915.48	24,327.92	3,915.03	4,626.26	765.94	792.02	0.553	0.572	1.193	1.224	0.963	0.939
สาขาอุตสาหกรรม	4,836.93	5,594.54	844.39	937.86	147.32	141.24	0.128	0.132	1.113	1.079	0.801	0.728
เหมืองแร่	675.00	815.04	126.03	119.72	55.43	47.08	0.018	0.019	1.190	0.946	2.159	1.666
อุตสาหกรรมก่อสร้าง	2,000.80	2,156.60	251.91	202.28	38.49	29.66	0.053	0.051	0.803	0.604	0.506	0.397
ไฟฟ้า-ประปา	1,741.12	2,062.50	374.17	493.48	41.96	49.06	0.046	0.048	1.370	1.540	0.633	0.686
	420.01	560.40	92.28	122.38	11.44	15.44	0.011	0.013	1.401	1.406	0.716	0.794
สาขาบริการ	16,078.55	18,733.38	3,070.64	3,688.40	618.62	650.78	0.425	0.441	1.218	1.268	1.011	1.002
คมนาคม-ขนส่ง	2,453.00	2,806.30	497.44	595.84	129.53	117.74	0.065	0.066	1.293	1.367	1.388	1.210
ค้าปลีก-ค้าส่ง	6,718.93	7,567.94	1,029.95	1,158.22	282.80	282.80	0.178	0.178	0.977	0.985	1.106	1.078
ธนาคาร ประกันภัย	1,284.47	1,707.16	300.23	403.38	34.50	45.64	0.034	0.040	1.490	1.521	0.706	0.771
ที่อยู่อาศัย	714.68	778.08	95.37	103.68	28.34	31.40	0.019	0.018	0.851	0.858	1.042	1.164
การบริหารราชการ	1,775.21	2,118.34	326.30	383.52	54.43	65.18	0.047	0.050	1.172	1.166	0.806	0.887
การบริการ	3,132.26	3,755.56	821.35	1,043.76	89.02	108.02	0.083	0.088	1.672	1.789	0.747	0.829
รวม	37,813.98	42,526.84	5,931.10	6,605.40	1,438.59	1,474.76						

หลายประเภทมีปริมาณการส่งออกที่ลดลง ได้แก่ กระเทียม หอมแดง ถั่วและลำไย โดยเฉพาะกระเทียมมีปริมาณการส่งออกลดลงคิดเป็นร้อยละ 34.39 สำหรับสินค้าเกษตรส่งออกที่มีแนวโน้มการส่งออกที่สูงได้แก่ กะหล่ำปลีและยาสูบ ในปี 2527 มีการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 296.23 และ 68.92 ตามลำดับ

และจากการพิจารณาสินค้าส่งออกตามมูลค่าสินค้าพบว่า (ตารางที่ พ 4.13) สินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญของจังหวัดได้แก่ กระเทียม หอมแดง ในปี 2525 มีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 40.44 และ 33.19 ตามลำดับ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มีมูลค่าสูงเมื่อเทียบกับสินค้าเกษตรประเภทอื่น สำหรับในปี 2527 สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าส่งออกสูงที่สุดคือยาสูบ คิดเป็นร้อยละ 54.12 รองลงมาได้แก่ กระเทียม คิดเป็นร้อยละ 21.48 หอมแดง คิดเป็นร้อยละ 13.21 ลำไย คิดเป็นร้อยละ 6.82 กะหล่ำคิดเป็นร้อยละ 2.54 ตามลำดับ และจากการพิจารณาปริมาณและมูลค่าพบว่าสินค้าเกษตรประเภทยาสูบเป็นสินค้าที่แนวโน้มการเติบโตและสามารถรักษาระดับราคาได้

สำหรับสินค้านำเข้าของจังหวัดพบว่าสินค้านำเข้าที่สำคัญของจังหวัดลำพูนคือวัสดุก่อสร้างคิดเป็นร้อยละ 55.16 น้ำมันเชื้อเพลิง นำเข้าคิดเป็นร้อยละ 44.84 ในปี 2527 สินค้าวัสดุก่อสร้างนำเข้ามีมูลค่าสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.93 โดยเฉพาะปูนซีเมนต์มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 81.45 และน้ำมันเชื้อเพลิงมีการนำเข้าลดลงคิดเป็นมูลค่าร้อยละ 39.92

ฉ. สินค้าส่งออกและนำเข้าตามลักษณะการขนส่ง

1. ทางรถไฟ

ในปี 2525 พบว่าสินค้าส่งออกจากสถานีลำพูน-เชียงใหม่รวม 74,979 ตัน และมีสินค้านำเข้ารวม 223,714 ตัน จำแนกสินค้าที่นำเข้าและส่งออก 6 ประเภทดังนี้ (ตารางที่ 4.19)

ก) น้ำมันเชื้อเพลิง นำเข้าจากสถานีชุมทางบ้านภาชีปริมาณ 247 ตัน สถานีแม่น้ำ 153,102 ตันรวมการนำเข้า 153,349 ตัน

ข) วัสดุก่อสร้าง ประเภทซีเมนต์และอิฐซิม นำเข้าจากสถานีปากน้ำโพมากที่สุด 15,387 ตัน และสถานีอื่น ๆ เช่นชุมทางบ้านภาชี บ้านหม้อ รวม 19,022 ตัน สำหรับการส่งออกพบว่าปริมาณน้อย 69 ตันซึ่งส่งไปสถานีลำปาง เชียงใหม่ แม่น้ำ

ค) ข้าว สินค้าประเภทข้าวส่วนใหญ่จะขนส่งโดยทางรถบรรทุกและทางเรือในกรณีทำข้าวอยู่ใกล้แม่น้ำ สำหรับข้าวที่นำเข้าจังหวัดลำพูนโดยทางรถไฟพบว่า มาจาก

ตารางที่ 4.19 ปริมาณสินค้า และการขนส่งสินค้าทางรถไฟ ปี 2525

ออก สถานีรถไฟสำนวน (เข้า) / ชนิดสินค้า	ปริมาณสินค้าจากสถานีต้นทาง-ปลายทาง (หน่วย : ตัน)						รวม
	สินแร่	ไม้	ข้าวโพด	ข้าว	วัสดุก่อสร้าง	ปิโตรเลียม	
1. ย่านพลโยธิน-ชุมทางบ้านภาชี	748 (5982)	25464			(123)	(247)	26,212 (6352)
2. หนองวิวัฒน์-บ้านหม้อ	2347				(1717)		2347 (1717)
3. ท่าลาน-ท่าหลวง					(1532)		(1532)
4. หนองโคน-ปากน้ำโพ	28 (894)						28 (16281)
5. ทับกฤษ-ปางกระดุม	100 (1506)	19 (44)		12 (3475)			202 (5025)
6. แม่เทียบ-ชุมทางบ้านคานา	51 (81)	42		12 (60)			105 (141)
7. คลองมะพลับ-สวรรคโลก	5						5
8. ท่าสัก-ศิลาอาสน์	27 (330)				(384)		27 (1214)
9. ท่าเสา-ลำปาง	43 (263)			1047 (490)	26 (177)	(34)	1143 (1701)
10. บ่อแก้ว-เชียงใหม่	138 (138)				12 (12)		150 (150)
11. สายตะวันออกเฉียงเหนือ	784 (182)	172			(217)		956 (1207)
12. สายตะวันออก	3	96					99
13. สายใต้	2350 (14435)	4112 (106)					13664 (14541)
14. แม่น้ำ	29468 (20751)	411			29	(153102)	30112 (173853)
รวม	36092 (44562)	30316 (887)		8504 (5404)	67 (19022)	(153349)	74979 (223714)

สถานีบางกระทุ่มมากที่สุด 3,475 ตัน รองลงมาได้แก่สถานีตะวันออกเฉียงเหนือ ลำปาง ๔๗๔
รวม 5,404 ตันและข้าวที่ส่งออกพบว่าส่งไปยังสถานีได้มากที่สุด 7,202 ตัน รองลงมาได้แก่
ลำปาง 1,704 ตัน คีลาอาสน์ 84 ตัน ๗๗๔ รวมการส่งออก 8,504 ตัน

ง) ข้าวโพด พบว่ามีเฉพาะการนำเข้ามาจากสถานีลำปาง 490 ตัน

จ) ไม้ ส่วนใหญ่จะเป็นการส่งออกไปยังสถานีชุมทางบ้านภาชี มากที่
สุด 25,464 ตันรองลงมาได้แก่สถานีใต้ 4,112 ตัน รวมการส่งออก 30,316 ตัน สำหรับ
การนำเข้าพบว่ามาจากสถานีลำปางมากที่สุด 777ตัน และสถานีอื่น ๆ รวมการนำเข้า 887 ตัน

ฉ) สินค้าอื่น ๆ ได้แก่แร่ชนิดต่าง ๆ เช่นแบโรท์ ลิกไนท์ ฟลูออไรด์
พบว่ามีปริมาณการนำเข้ามากกว่าการส่งออก สำหรับแร่ฟลูออไรด์ซึ่งจังหวัดลำพูนมีแร่ชนิดนี้
มากจึงมีการส่งออกมาก และส่งไปยังสถานีแม่น้ำเพื่อการส่งไปยังต่างประเทศ รวมการ
ส่งออกแร่มากที่สุด 29,468 ตัน รองลงมาได้แก่ ส่งไปยังสถานีบ้านหมอ 2,347 ตัน และ
สถานีใต้ 2,350 ตัน สำหรับแร่ที่นำเข้าพบว่ามาจากสถานีแม่น้ำมากที่สุด 20,751 ตัน รอง
ลงมาได้แก่ สถานีใต้ 14,435 ตัน ซึ่งมากกว่าการส่งออก สถานีชุมทางบ้านภาชี 5,982 ตัน

รวมสินค้าทุกชนิดที่ส่งออกจากจังหวัดลำพูนโดยทางรถไฟพบว่ามีการส่งไปยังสถานีแม่น้ำ
น้ำมากที่สุดรวม 30,112 ตัน สินค้าที่ส่งไปที่สำคัญได้แก่สินค้าประเภทแร่ รองลงมาได้แก่สถานี
ชุมทางบ้านภาชี รวม 26,202 ตัน สินค้าที่ส่งออกที่สำคัญได้แก่สินค้าประเภทไม้ สำหรับสถานี
อื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่สถานีใต้ บ้านหมอและลำปาง สินค้าที่ส่งออกที่สำคัญคือข้าวและแร่

และสำหรับการนำเข้าพบว่าจังหวัดลำพูนนำเข้าสินค้าประเภทต่าง ๆ จากสถานีแม่น้ำ
มากที่สุด 173,853ตัน สินค้าที่นำเข้าประเภทปิโตรเลียม รองลงมาได้แก่สถานีใต้ ได้แก่อินค้า
ประเภทแร่ สถานีปากน้ำโพ ได้แก่อินค้าประเภทวัสดุก่อสร้าง สถานีชุมทางบ้านภาชี ได้แก่อ
สินค้าประเภทแร่

2. ทางถนน

สินค้านำเข้าและส่งออกของจังหวัดลำพูนจากการศึกษาปริมาณสินค้าที่ขนส่ง
ปี2522-2526 พบว่า (ตารางที่ ผ 4.14, 4.20) สินค้าที่มีการนำเข้ากรุงเทพมหานครหรือมีการ
ส่งออกในปี 2522 ของจังหวัดลำพูนรวม 36,738 ตัน สินค้าสาขาอุตสาหกรรมมีการส่งออก
มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60.58 โดยเฉพาะแร่ คิดเป็นร้อยละ 50.96 รองลงมาได้แก่ สินค้า
สาขาเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 22.72 และสาขาบริการคิดเป็นร้อยละ 16.70

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบร้อยละของปริมาณสินค้าเข้า-ออกทั่วประเทศ-ภาคเหนือ-ลำพูน-เชียงใหม่ ปี2522-2526

สาขาการผลิต	ปริมาณสินค้าเข้าออก (ร้อยละ)															
	ปี2522								ปี2526							
	สินค้าเข้า				สินค้าออก				สินค้าเข้า				สินค้าออก			
ทั่วประเทศ	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	ทั่วประเทศ	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	ทั่วประเทศ	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	ทั่วประเทศ	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	
เกษตรกรรม	32.25	79.95	22.72	44.80	8.84	6.16	13.75	6.21	57.94	78.29	36.26	44.34	5.88	6.15	7.06	7.98
พืชไร่	26.18	68.63	15.75	38.74	6.05	3.91	11.83	3.28	42.73	70.52	32.43	40.85	3.72	3.71	5.25	4.63
ปศุสัตว์	0.96	2.24	0.35	0.51	0.11	0.14	-	0.27	1.39	2.85	1.17	0.57	0.14	0.13	0.13	0.21
ประมง	1.33	0.05	-	0.04	0.49	0.61	-	1.11	5.05	0.06	0.34	-	0.54	0.74	-	1.37
ไม้	3.78	9.02	6.62	5.52	2.19	1.50	1.92	1.55	8.77	4.86	2.33	2.92	1.48	1.57	1.68	1.77
อุตสาหกรรม	62.02	7.65	60.58	20.28	34.14	26.28	19.97	19.31	26.86	7.63	38.25	7.68	23.73	26.39	7.20	13.84
แร่	0.41	4.19	50.96	17.09	0.11	-	-	-	1.61	4.02	35.53	3.66	0.11	0.03	-	-
ก่อสร้าง	60.48	2.53	9.52	2.21	13.36	12.16	19.59	13.78	23.28	2.23	1.55	2.09	7.49	7.97	3.97	7.76
เชื้อเพลิง	1.14	0.93	0.11	0.98	20.66	14.12	0.38	5.53	1.97	1.44	1.17	1.93	16.14	18.38	3.23	6.07
บริการและอื่นๆ	5.72	12.40	16.70	34.92	57.02	67.56	66.28	74.48	15.21	14.02	25.48	47.97	70.39	67.47	85.74	78.19
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สินค้าที่ส่งออกจากกรุงเทพมหานครหรือมีการนำเข้าจังหวัดในปี 2522 รวม 16,926 ตัน สินค้าที่นำเข้ามากที่สุดได้แก่สาขาบริการ คิดเป็นร้อยละ 66.28 รองลงมาได้แก่สาขาอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.97 โดยเฉพาะก่อสร้างคิดเป็นร้อยละ 19.59 สำหรับสินค้าสาขาเกษตร มีการนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 13.75 ซึ่งจะน้อยกว่าการส่งออก

ในปี 2526 พบว่า สินค้าที่ส่งออกสำคัญคือสินค้าสาขาอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 38.25 รองลงมาได้แก่สาขาเกษตร คิดเป็นร้อยละ 36.26 และสาขาบริการคิดเป็นร้อยละ 25.48 สำหรับสินค้าส่งออกพบว่า สินค้าสาขาอุตสาหกรรมมีการส่งออกลดลง โดยเฉพาะแร่ สำหรับสินค้าสาขาอื่นมีอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น และสินค้าที่นำเข้ามากที่สุดได้แก่สินค้าสาขาบริการ คิดเป็นร้อยละ 85.74 รองลงมาได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมและเกษตรซึ่งมีการนำเข้าที่ลดลง

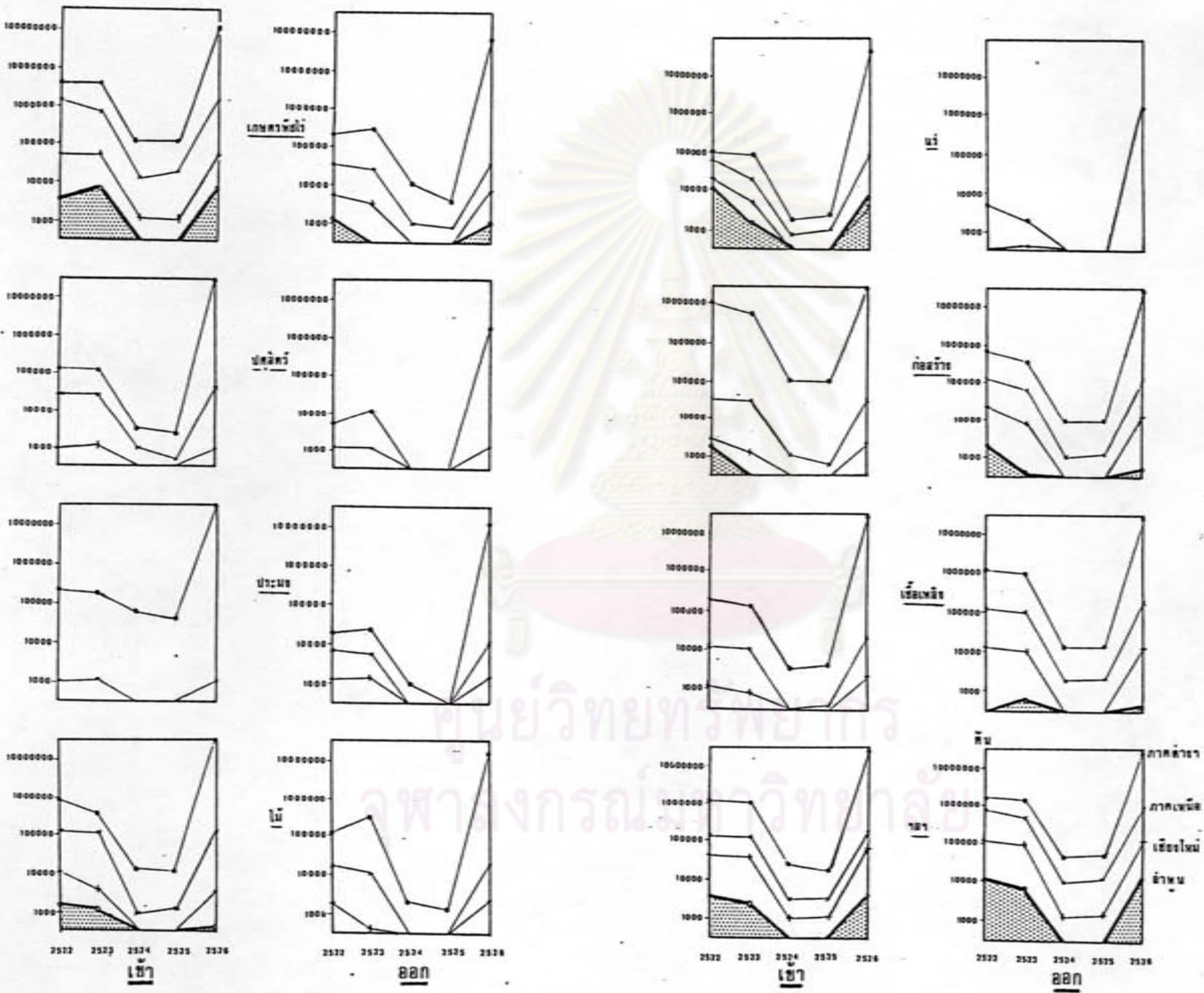
ดังนั้นสินค้าส่งออกทางถนนที่สำคัญของจังหวัดลำพูน (แผนภูมิ 4.5) คือแร่ พืชไร่และไม้ สำหรับพืชไร่มีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้น นอกจากนี้มีแนวโน้มลดลง สำหรับสินค้าที่มีทั้งการส่งออกและนำเข้าคือสาขาบริการ ก่อสร้าง เชื้อเพลิง และมีลักษณะการขาดดุลย์เนื่องจากการนำเข้ามากกว่าการส่งออก

ข. การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในช่วง 10 ปี ตั้งแต่ปี 2518-2527 (ตารางที่ 4.21) ของจังหวัดลำพูนพบว่า มีอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิม 16.19 สาขาที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมมากที่สุด คือสาขาภาคบริการ 40.65 มีอัตราการเติบโต 91.11 รองลงมาได้แก่สาขาภาคอุตสาหกรรม 24.86 มีอัตราการเติบโต 17.21 สำหรับสาขาภาคเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมในอัตราที่ลดลง -2.56 มีอัตราการเติบโต -8.32 โดยเฉพาะสาขา ป่าไม้ -99.73 มีอัตราการเติบโต -34.27 ซึ่งเป็นสาขาที่มีการเปลี่ยนแปลงมาก

และจากการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในช่วง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2523-2527 พบว่า จังหวัดลำพูนมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม 7.26 สาขาที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือสาขาภาคอุตสาหกรรม 48.23 มีอัตราการเติบโต 58.44 รองลงมาได้แก่ สาขาภาคอุตสาหกรรม 48.23 มีอัตราการเติบโต 57.84 และสำหรับสาขาเกษตรกรรมมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมในอัตราที่ลดลง -2.44 มีอัตราการเติบโต -16.24 ซึ่งแสดงว่าในระยะ 5 ปีหลังสาขาเกษตรมีการเติบโตต่ำกว่าในช่วง 10 ปี สำหรับสาขาภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่สูงขึ้นในช่วง 5 ปีหลัง

จำนวนการประเมินค่าน้ำเข้า-ส่งออกจากกรุงเทพมหานครต่าง ๆ ภาคเหนือ จังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2522-2526

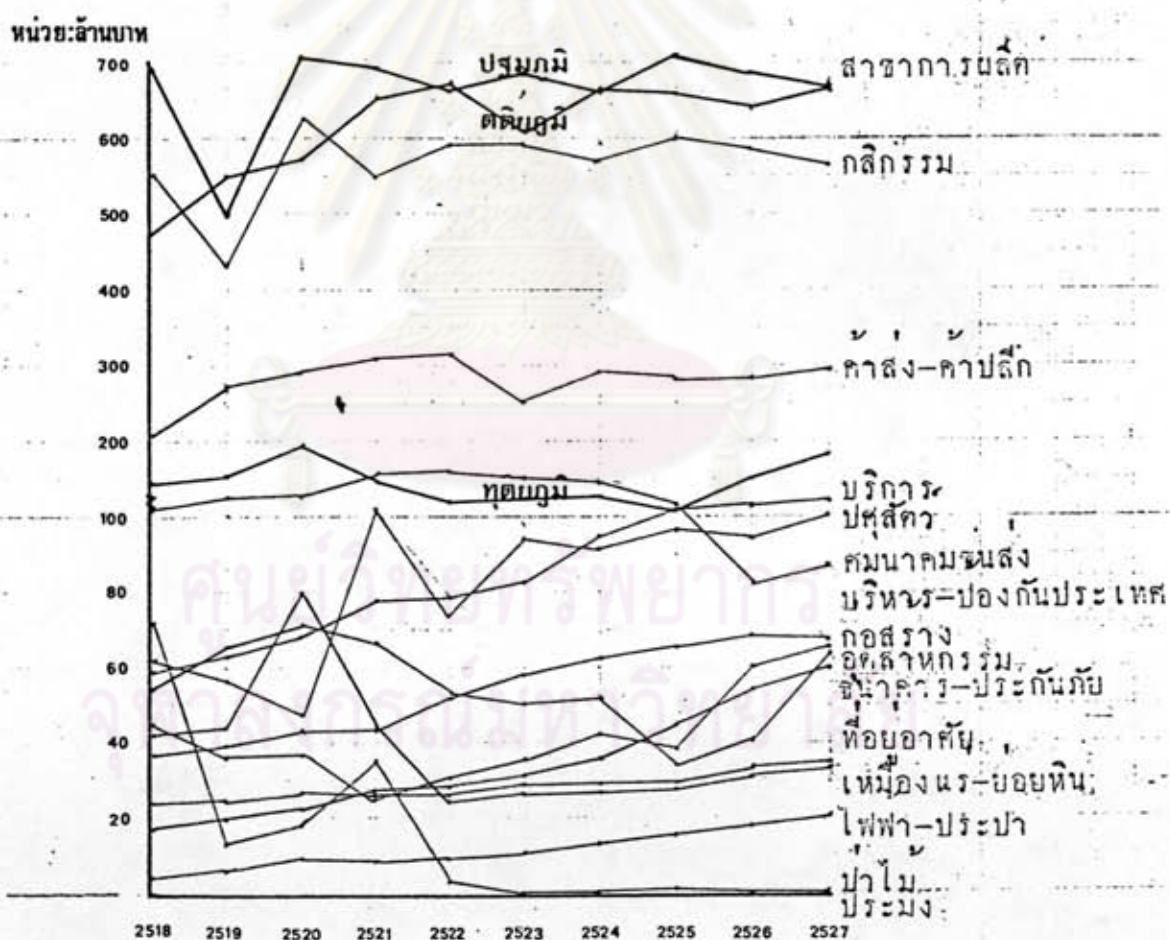
ตารางที่ 4.21 การเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเหนือ จังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ปี2518-2527 และปี2523-2527 (ราคาคงที่ปี2515)

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	การเปลี่ยนแปลง ปี2518-2527			อัตราการเปลี่ยนแปลง (RC)			อัตราการเปลี่ยนแปลง (AC)			การเปลี่ยนแปลง ปี2523-2527			อัตราการเปลี่ยนแปลง (RC)			อัตราการเปลี่ยนแปลง (AC)		
	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่	ภาคเหนือ	ลำพูน	เชียงใหม่
สาขาเกษตรกรรม	4,760.60	-17.70	11.30	32.18	-2.56	-90.33	27.47	-8.32	0.45	2,944.70	-16.80	86.80	17.73	-2.44	-4.42	29.36	-16.24	7.40
กสิกรรม ปศุสัตว์	4,244.60	11.00	-32.60	35.05	1.98	-1.94	24.49	5.17	-1.31	2,547.50	-27.60	61.00	18.45	-4.65	3.83	25.40	-26.69	5.20
ประมง	1,226.50	44.20	170.40	80.56	72.34	79.80	7.08	20.78	6.83	618.10	10.70	23.40	29.01	11.31	6.46	6.16	10.35	2.00
ป่าไม้	-92.90	0.00	-21.00	-34.63	0.00	-71.67	-0.54	0.00	-0.84	14.20	0.00	-1.40	8.81	0.00	-14.43	0.14	0.00	-0.12
	-617.60	-72.90	-105.50	-69.21	-99.73	-96.52	-3.56	-34.27	-4.23	-235.10	0.10	3.80	-46.17	100.00	0.00	-2.34	0.10	0.32
นอกภาคเกษตรฯ	12,569.20	230.40	2482.50	82.80	36.92	93.80	72.53	108.32	99.56	7,094.40	120.20	1,085.80	34.33	16.34	26.86	70.74	116.28	92.59
สาขาอุตสาหกรรม	3,591.40	36.60	400.60	593.34	441.12	438.79	20.72	17.21	16.07	1,785.40	59.80	6.90	35.85	48.23	0.73	17.81	57.84	0.59
อุตสาหกรรม เหมืองแร่และขุดหิน	842.80	8.30	-23.50	189.52	14.74	-19.97	4.86	3.90	-0.94	657.60	13.80	-32.70	104.40	27.17	-25.77	6.56	13.35	-2.79
การก่อสร้าง	956.90	-8.60	-63.10	66.31	-20.38	-25.64	5.52	-4.04	-2.53	398.40	6.40	-53.30	191.90	23.53	-22.56	3.97	6.19	-4.55
การไฟฟ้าและประปา	1,282.70	20.90	382.90	122.20	46.76	263.89	7.40	9.83	15.36	390.80	29.60	32.10	20.13	82.22	6.47	3.90	28.63	2.74
	509.00	16.00	104.30	215.31	400.00	220.51	2.94	7.52	4.18	338.60	10.00	60.80	83.24	100.00	66.96	3.38	9.67	5.19
สาขาบริการ	8,977.80	193.80	2081.90	74.77	40.65	99.59	51.81	91.11	83.49	5,309.00	60.40	1,078.90	33.87	9.90	34.88	52.93	58.44	92.00
การคมนาคมขนส่ง	888.20	-21.50	297.40	42.28	-19.71	81.08	5.13	-10.11	11.93	354.10	-65.10	118.80	13.44	-42.63	21.78	3.53	-62.96	10.13
การค้าส่งค้าปลีก	3,056.10	67.50	479.60	56.93	29.48	60.80	17.64	31.73	19.23	2,199.90	42.10	319.30	35.34	16.55	33.65	21.93	40.72	27.23
การธนาคาร	1,605.10	42.50	383.90	267.78	241.48	265.67	9.26	19.98	15.40	1,003.90	28.70	244.30	83.63	91.40	85.99	10.01	27.78	20.83
ประกันภัยและธุรกิจสิ่งทอหัตถ์																		
ที่อยู่อาศัย	212.20	10.80	27.20	34.67	45.00	33.25	1.22	5.08	1.09	95.80	5.70	12.20	13.15	19.59	12.63	0.96	5.51	1.04
การบริหารและ ข้อมูลกับประเทศ	979.70	30.30	164.90	80.32	81.45	71.08	5.65	14.25	6.61	313.20	8.80	54.10	16.60	14.99	15.78	3.12	8.51	4.61
บริการ	2,236.50	64.20	728.90	106.18	107.36	152.93	12.91	30.18	29.23	1,342.10	40.20	330.20	44.72	47.97	37.72	13.38	38.88	28.16
มวลรวมผลิตภัณฑ์	17,329.80	212.70	2493.80	57.82	16.99	33.23	100.00	100.00	100.01	10,039.10	103.40	1,172.60	26.91	7.26	19.52	100.10	100.04	99.99

แนวโน้มทางเศรษฐกิจของจังหวัดในช่วง 10 ปี (ตารางที่ ผ 4.15 แผนภูมิ 4.6) พบว่าในปี 2519 จังหวัดลำพูนมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ต่ำสุด 1,204.8 ล้านบาท และในปี 2527 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์สูงสุด 1,526.8 ล้านบาท การเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดมีน้อยจากการพิจารณารายสาขา สาขาเกษตรเป็นสาขาเศรษฐกิจหลักของจังหวัดซึ่งมีมูลค่าสูงกว่าสาขาอื่น แต่สาขาภาคเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สม่ำเสมอ บางช่วงปี มูลค่าจะตกต่ำมากเช่นในปี 2519 มีมูลค่า 500.9 ล้านบาท ซึ่งต่ำที่สุดในรอบ 10 ปี ซึ่งก็เนื่องจากสาขาพืชไร่และป่าไม้มีมูลค่าลดลงจึงเป็นผลทำให้มูลค่าผลิตภัณฑ์หลักของจังหวัดตกต่ำและมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมต่ำที่สุดด้วย สำหรับสาขาภาคอื่น สาขาภาคอุตสาหกรรมมีการเปลี่ยนแปลงไม่มาก และขึ้นอยู่กับสาขาเหมืองแร่มาก สำหรับสาขาภาคบริการเป็นสาขาภาคที่มีความสำคัญรองสาขาเกษตร และมีแนวโน้มการขยายตัวที่สูงขึ้น โดยเฉพาะการค้าปลีก-ค้าส่ง

แผนภูมิที่ 4.6 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด ลำพูน รายสาขา ปี 2518-2527

ช. ภาวะการจ้างงาน

ประชากรวัยแรงงานของจังหวัดลำพูน (ตารางที่ ผ 4.16) จากสำมะโนประชากรปี 2513 มีรวม 158,219 คนในปี 2523 มี 214,385 คิดเป็นร้อยละ 69.38 และ 61.42 ตามลำดับ สำหรับประชากรนอกเขตเทศบาลในปี 2523 มีงานทำร้อยละ 59.14 ประชากรที่รอฤดูกาลเกษตรและไม่มีงานทำมีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่มีแนวโน้มว่าประชากรที่ไม่มีงานทำ โดยเฉพาะในเขตเทศบาลมากขึ้น ประชากรวัยแรงงานที่กำลังหางานทำมีจำนวนเพิ่มขึ้น ในปี 2513 มี 738 คน คิดเป็นร้อยละ 0.47 และในปี 2523 มี 4,047 คนคิดเป็นร้อยละ 1.89

ประชากรวัยแรงงานในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรรายอำเภอในปี 2523 พบว่า (ตาราง ผ 4.17) จังหวัดลำพูนประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร 223,895 คน คิดเป็นร้อยละ 66.83 ประชากรวัยแรงงานนอกภาคเกษตร 111,104 คิดเป็นร้อยละ 33.17 อำเภอที่มีประชากรวัยแรงงานมากที่สุดคืออำเภอเมือง สำหรับกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างมีประชากรวัยแรงงานน้อยที่สุด และจากการเปรียบเทียบสัดส่วนประชากรนอกภาคเกษตรและในภาคเกษตรพบว่าอำเภอเมืองมีสัดส่วนประชากรนอกภาคเกษตรมากกว่าในภาคเกษตรและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างมีประชากรในภาคเกษตรมากกว่านอกภาคเกษตร

ผู้ทำงานเชิงเศรษฐกิจจำแนกตามหมวดเศรษฐกิจ (ตารางที่ 4.22 แผนภูมิ 4.7) พบว่าจังหวัดลำพูนมีประชากรในหมวดเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.79 รองลงมาได้แก่หมวดอุตสาหกรรมโดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรมหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.21 หมวดพาณิชยกรรมและบริการตามลำดับ และจากการเปรียบเทียบสาขาอาชีพในเขตและนอกเขตของจังหวัด ในปี 2523 พบว่าหมวดบริการสาขาบริการมีจำนวนสูงสุด รองลงมาได้แก่สาขาพาณิชยกรรมและสาขาอุตสาหกรรม สำหรับสาขาอาชีพนอกเขตเทศบาลพบว่าผู้ทำงานสาขาเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.50 รองลงมาได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.65 โดยเฉพาะอุตสาหกรรมหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 6.44 สาขาพาณิชยกรรมคิดเป็นร้อยละ 5.24 และสาขาบริการคิดเป็นร้อยละ 4.62

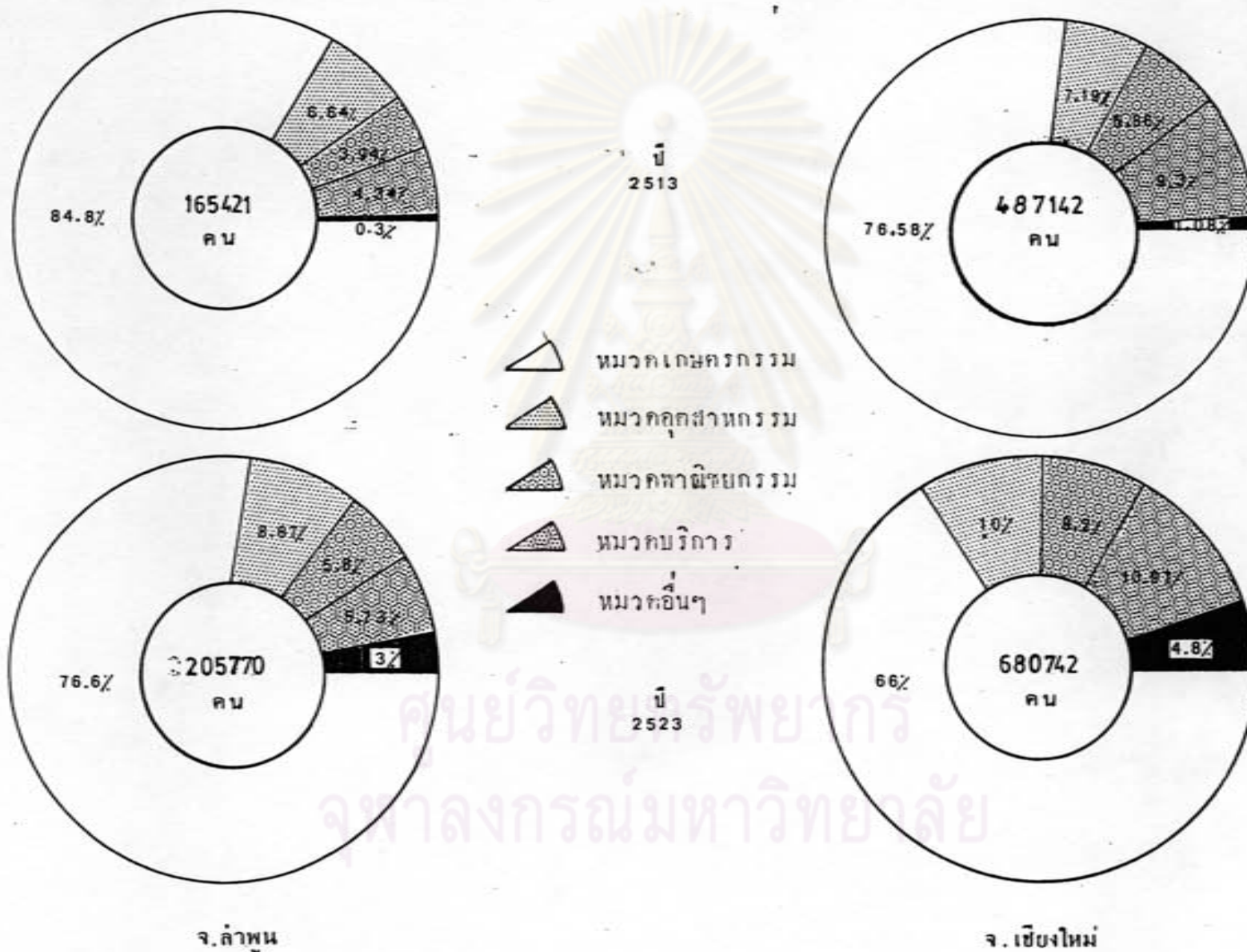
จากการเปรียบเทียบแรงงานตามหมวดเศรษฐกิจในปี 2513 และ 2523 พบว่าจังหวัดมีสัดส่วนแรงงานในหมวดการขุดแร่มากที่สุดเมื่อเทียบกับภาค คิดเป็นร้อยละ 25.34 และ 21.37 รองลงมาได้แก่อุตสาหกรรมหัตถกรรมคิดเป็นร้อยละ 6.87, 7.72 แสดงว่าจังหวัดมีความสำคัญในการทำแร่และหัตถกรรม

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนผู้ทำงานเชิงเศรษฐกิจรายจังหวัด จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม

จังหวัด/กลุ่ม หมวดอุตสาหกรรม	ยอดรวม จังหวัด		สัดส่วน จังหวัด		ยอดรวมใน เขตเทศบาล		สัดส่วนใน เขตเทศบาล		ยอดรวม นอกเขตเทศบาล		สัดส่วน นอกเขตเทศบาล		ยอดรวม ภาคเหนือ		สัดส่วน ภาค	
	2513	2523	2513	2523	2513	2523	2513	2523	2513	2523	2513	2523	2513	2523	2513	2523
1.หมวดเกษตร																
-เกษตรกรรม ป่าไม้ ลำสัตว์ ประมง	140,215	157,589	84.79	76.59	254	4.76	157,335	78.50	3,166,758	4,137,005	4.43	3.81				
2.หมวดอุตสาหกรรม	10,976	18,252	6.64	8.87	912	17.10	17,340	8.65	143,776	256,586	7.63	7.11				
-อุตสาหกรรม	2,982	2,319	1.80	1.13	9	0.17	2,310	1.15	11,767	10,840	25.34	21.39				
-อุตสาหกรรม หัตถกรรม	6,956	13,557	4.21	6.59	646	12.11	12,011	6.44	101,202	175,631	6.87	7.72				
-ก่อสร้าง	949	2,148	0.57	1.04	201	3.77	1,947	0.97	27,664	60,648	3.43	3.54				
-ไฟฟ้า ก๊าซ ประปา บริการสุขาภิบาล	89	228	0.05	0.11	56	1.05	172	0.09	3,143	9,467	2.83	2.41				
3.หมวดพาณิชย์กรรม																
-พาณิชย์กรรม	6,517	12,016	3.94	5.84	1,516	28.42	10,500	5.24	149,680	295,402	4.35	4.07				
4.หมวดบริการ	7,183	11,791	4.34	5.73	2,518	47.21	9,263	4.62	222,762	365,312	3.22	3.22				
-ขนส่ง สิ้นค้า คมนาคม	1,463	2,267	0.88	1.10	421	7.89	1,046	0.92	37,538	54,409	3.90	4.17				
-บริการ	5,699	9,226	3.45	4.48	2,005	37.59	7,221	3.60	183,132	301,694	3.11	3.06				
-ธนาคาร สถาบันการเงินอื่น ๆ การประกันภัย	61	288	0.04	0.14	92	1.72	196	0.10	2,092	9,209	2.92	3.13				
5.อื่น ๆ	469	6,132	0.28	2.98	134	2.51	5,998	2.93	18,478	133,933	2.54	4.58				
รวม	165,360	205,770	100.00	100.00	5,334	100.00	200,436	100.00	3,701,454	5,188,238	4.47	3.97				

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4.7 เปรียบเทียบผู้ทำงานจำแนกตามหมวดเศรษฐกิจ จังหวัดลำพูน และจังหวัดเชียงใหม่

๗. การเงิน การธนาคาร

จังหวัดลำพูนมีธนาคารพาณิชย์รวม 15 ธนาคาร 4 หน่วย และบริษัทเงินทุน 1 แห่ง (แผนที่ 4.16) อำเภอที่มีธนาคารมากที่สุดได้แก่อำเภอเมือง รองลงมาได้แก่ อำเภอป่าซาง สำหรับอำเภอที่ไม่มีธนาคารคือ อำเภอแม่ทาและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง

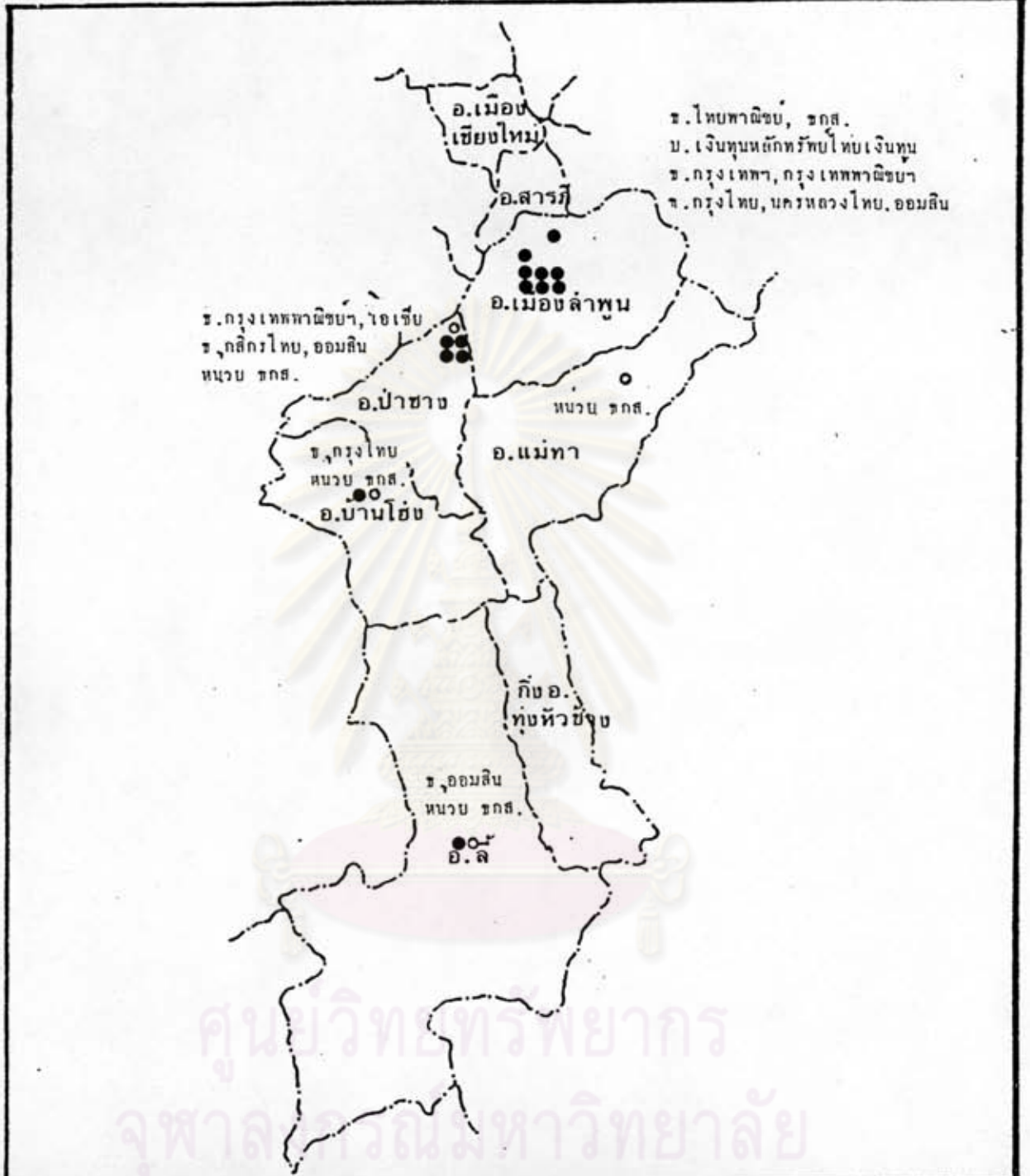
แหล่งเงินทุนในจังหวัดนอกจากธนาคารพาณิชย์พบว่ามีการใช้แหล่งเงินในด้านเกษตร จากสหกรณ์การเกษตร และธนาคารเพื่อการเกษตรฯ มาก และในด้านอุตสาหกรรมซึ่งต้องการ เงินลงทุนที่มากจะได้รับการสนับสนุนจากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยสาขาลำปาง รวมเงินสนับสนุนปี 2518-2527 รวม 26.5 ล้านบาท

ในด้านการให้สินเชื่อของจังหวัดในปี 2523-2527 (ตารางที่ 4.23) พบว่ามีการให้สินเชื่อเพิ่มสูงขึ้น สาขาที่มีการให้สินเชื่อมากที่สุดได้แก่ สาขาพาณิชย์กรรม รองลงมาได้แก่ สาขาเกษตร ก่อสร้าง แร่และบ่มใบยา สำหรับการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แสดงว่า จังหวัดลำพูนมีแหล่งเงินทุนอื่นสนับสนุนในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญ เนื่องจากปริมาณการให้สินเชื่อในสาขาที่ต้องการสินเชื่อมาก เช่น สาขาเกษตรและการบ่มใบยาพบว่า เงินทุนและปริมาณสินเชื่อไม่ได้สัดส่วน สำหรับการบ่มใบยาเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ต้องการเงินทุนสนับสนุนมาก คาดว่านอกจากจะได้รับเงินทุนภายนอกจังหวัด เงินทุนส่วนหนึ่งเป็นเงินทุนจากต่างประเทศด้วย

ตารางที่ 4.23 การให้สินเชื่อของสาขาธนาคารพาณิชย์และสัดส่วนในจังหวัดลำพูน ปี 2523-2527
หน่วย : ล้านบาท

สาขา การผลิต	เกษตรกรรม	เหมืองแร่	อุตสาหกรรม			พาณิชย์กรรม	การ ก่อสร้าง	อื่น ๆ	รวม
			บ่ม-อบ ใบยา	อื่น ๆ	รวม				
ปี2523	38.80	4.16	3.26	10.87	14.13	94.33	6.93	7.10	179.58
สัดส่วน	21.61	2.32	1.82	6.05	7.87	52.53	3.86	3.95	100.00
ปี2524	44.86	7.28	3.63	17.97	21.60	104.26	18.79	5.38	223.77
สัดส่วน	20.05	3.25	1.62	8.03	9.65	46.59	8.40	2.40	100.00
ปี2525	61.84	4.67	3.27	15.38	18.65	172.59	11.49	15.79	303.68
สัดส่วน	20.36	1.54	1.08	5.06	6.14	56.83	3.78	5.20	100.00
ปี2526	104.03	7.54	2.83	19.30	22.13	270.37	23.56	40.16	489.92
สัดส่วน	21.23	1.54	0.58	3.94	4.52	55.19	4.81	8.20	100.00
ปี2527	109.52	7.65	2.13	36.20	38.33	320.74	27.40	43.82	585.79
สัดส่วน	18.70	1.31	0.36	6.18	6.54	54.75	4.68	7.48	100.00

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ

4.16 การศึกษาเพื่อวางแผนงานทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ :
 กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.16 แสดง สถาบันการเงิน จังหวัดลำพูน

5 0 5 10 15 กม.

ที่มา:

ลักษณะทางด้านสังคม

ก. การศึกษา

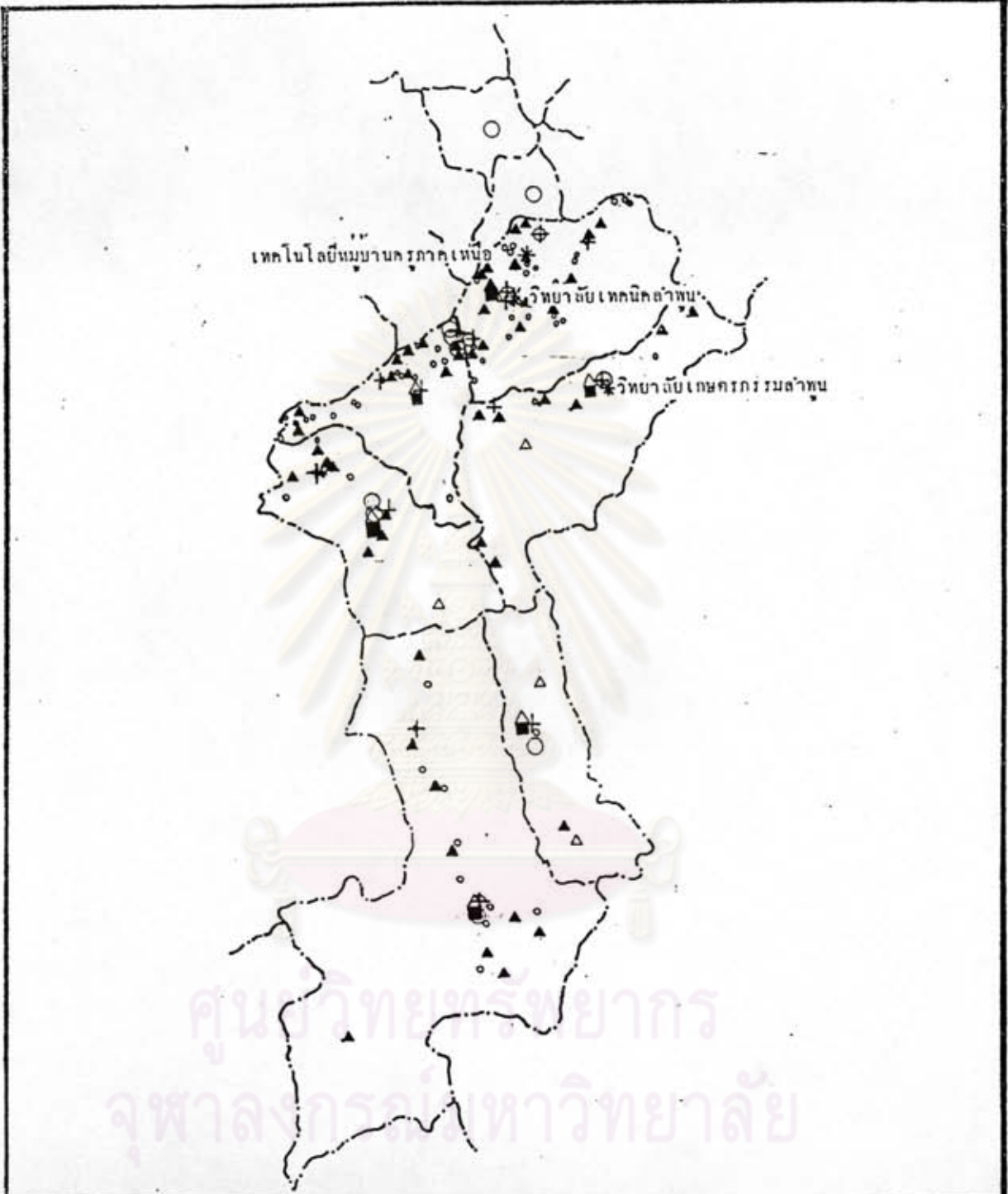
จังหวัดลำพูนมีโรงเรียนในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน สำหรับการศึกษที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา มี 3 แห่ง ซึ่งสังกัดกรมอาชีวศึกษา 2 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยเกษตรกรรมลำพูน และสังกัด สช. 1 แห่ง คือโรงเรียนเทคโนโลยี หมู่บ้านครุภาคเหนือ รวมจำนวนโรงเรียนของจังหวัดลำพูนทั้งหมด 316 โรงเรียน จำนวนครู 3,842 คน และนักเรียน 50,748 คน (แผนที่ 4.17)

การให้บริการการศึกษานอกระบบของจังหวัดลำพูนได้แก่ การศึกษาผู้ใหญ่ และการค้นคว้าจากห้องสมุดพบว่า จังหวัดลำพูนมีโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ 2 โรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ 16 แห่ง โรงเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพ 13 แห่ง และมีห้องสมุดทั้งหมด 6 แห่ง สำหรับอำเภอเมืองจะมีโอกาสในการศึกษานอกระบบดีกว่าอำเภออื่น

ระดับการศึกษาของจังหวัดลำพูนในระดับประถมศึกษาพบว่า อำเภอแม่ทา มีผู้ศึกษาระดับนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.76 รองลงมาได้แก่อำเภอเมืองคิดเป็นร้อยละ 16.09 ของผู้ศึกษาระดับประถมของจังหวัด อำเภอที่มีผู้ศึกษาระดับประถมศึกษาน้อยที่สุดคือ อำเภอลี้ คิดเป็นร้อยละ 5.47 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาพบว่าอำเภอที่มีผู้ศึกษาระดับนี้มากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง รองลงมาได้แก่อำเภอบ้านโฮ่ง ป่าซาง ลี้ แม่ทา และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง ตามลำดับ (ตารางที่ 4.24)

การให้บริการทางการศึกษาของจังหวัดลำพูนเมื่อเทียบกับมาตรฐานในด้านจำนวนโรงเรียนต่อพื้นที่ จำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียน จำนวนครูต่อนักเรียน และจำนวนห้องเรียนต่อโรงเรียนพบว่า สัดส่วนโดยเฉลี่ยในทุกด้านของจังหวัดลำพูนจะได้รับการดีกว่ามาตรฐาน (ตารางที่ 4.25) และเมื่อพิจารณารายอำเภอก็พบว่า (ตารางที่ 4.26) โรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่อพื้นที่ตำบลได้มาตรฐานเช่นกันคือระดับประถมศึกษามาตรฐานโรงเรียน 1 โรงเรียน ต่อ 1 ตำบล และระดับมัธยมศึกษามาตรฐานโรงเรียน 1 โรงเรียน ต่อ 5 ตำบล

แต่สำหรับในด้านเขตบริการการศึกษาเพื่อให้ได้รับการศึกษาที่สะดวกและได้มาตรฐานซึ่งในระดับประถมศึกษาการมาใช้บริการไม่ควรเกิน 3 กิโลเมตร เมื่อพิจารณาในระดับอำเภอจะพบว่าอำเภอที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ การคมนาคมสะดวกเช่น อำเภอเมือง อำเภอป่าซางจะ

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 4.17

5 0 5 10 15
กม.

แสดงที่ตั้งสถานบริการทางการศึกษาและสาธารณสุข จังหวัดลำพูน

+	โรงเรียนมัธยม	▲	โรงพยาบาลประจำจังหวัด
*	วิทยาลัยเทคนิค	◼	โรงพยาบาลชุมชน
	วิทยาลัยอาชีว	△	สสอ.
		▲	สอ.

ที่มา: สنج.ศึกษาธิการจังหวัด สنج.สาธารณสุขจังหวัด

ตารางที่ 4.24 ระดับการศึกษาของจังหวัดลำพูน รายอำเภอ

อำเภอ	ประชากร	ระดับการศึกษา											
		ไม่เคย ศึกษา	สัดส่วน	ยังไม่ เข้าศึกษา	สัดส่วน	ป. 1-6 ป. 7	สัดส่วน	จบ ม1- ม. 6	สัดส่วน	สูงกว่า ม.ศ. 5	สัดส่วน	ปริญญาตรี	สัดส่วน
อ. เมือง	116,958	11,695	19.34	9,357	16.70	25,732	16.10	17,544	53.79	17,543	83.17	11,695	90.60
อ. ป่าซาง	83,280	946	1.56	4,490	8.02	67,124	41.99	1,781	5.46	1,875	8.89	946	7.33
อ. บ้านโฮ้ง	45,391	210	0.35	5,496	9.81	23,842	14.91	11,662	35.75	1,265	6.00	210	1.63
อ. แม่ทา	35,805	4,464	7.38	4,010	7.16	26,806	16.77	359	1.10	112	0.53	54	0.42
อ. ลี้	45,613	7,319	12.10	28,151	50.26	8,758	5.48	1,116	3.42	266	1.26	-	-
กิ่งอ. ห้วยช้าง	15,913	3,616	5.98	4,512	8.05	7,596	4.75	153	0.47	32	0.15	4	0.03
จังหวัดลำพูน	342,860	60,466	100.00	56,016	100.00	159,858	100.00	32,618	100.00	21,093	100.00	12,909	100.00

ที่มา : กรมพัฒนาชุมชน

หมายเหตุ ข้อมูลไม่รวมเขตชุมชนเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.25 แสดงจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียน ครู ปี2528

สถานศึกษา/ สังกัด	จำนวน				นร.:ชั้น	ครู:น.ร.
	ร.ร.	ห้องเรียน	นักเรียน	ครู		
ร.ร.ประถมศึกษา	287	1,865	32,951	2,747	17.67	1 : 12
ร.ร.เทศบาล	4	42	1,112	60	26.48	1 : 19
ร.ร.มัธยมศึกษา	15	283	9,735	649	34.40	1 : 15
ร.ร.ราษฎร์สายสามัญ	7	110	3,921	187	35.65	1 : 21
ร.ร.ราษฎร์สายอาชีวะ	1	15	521	45	34.73	1 : 12
วิทยาลัยเทคนิคลำพูน	1	63	1,940	106	30.79	1 : 18
วิทยาลัยเกษตรกรรมลำพูน	1	18	568	48	31.56	1 : 12
รวม	316	2,396	50,748	3,842	21.18	1 : 13

ตารางที่ 4.26 สถานศึกษาในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดลำพูน ปี2523

	อ.เมือง	ป่าซาง	บ้านโฮ้ง	ลี้	แม่ทา	กิ่ง.ทุ่งหัวช้าง	รวม
ประถมศึกษา	88	61	37	36	45	18	285
มัธยมศึกษา	5	3	1	2	2	1	14
อาชีวศึกษา	1	-	-	1	-	-	2
เอกชน	6	-	3	-	-	-	9
ศึกษาผู้ใหญ่	15	5	4	3	4	3	34
เทศบาล	4	-	-	-	-	-	4
อ.บาล	1	-	-	-	-	-	1

ไม่มีปัญหา ด้านการรับบริการการศึกษาซึ่งมีเพียงพอในแต่ละอำเภอ ยกเว้นอำเภอสี และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง ซึ่งเป็นอำเภอที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง เป็นภูเขา และมีพื้นที่กว้างขวาง ประชากรจะตั้งถิ่นฐานกระจุกกระจายห่างไกลศูนย์กลาง นอกจากนี้ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างยากจน การเดินทางติดต่อก็ไม่สะดวก บางพื้นที่จะเป็นหมู่บ้านของชนกลุ่มน้อย ทำให้การบริการด้านการศึกษาใน 2 พื้นที่นี้จะแตกต่างจากพื้นที่อื่นของจังหวัด

และในด้านโอกาสทางการศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะหรือการศึกษาในระดับปริญญาของจังหวัดลำพูนจะพบว่า โอกาสของผู้ที่อยู่ในเขตชนบทจะมีน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในเขตชุมชนเมือง การศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของจังหวัด 2 แห่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง และ 1 แห่งตั้งอยู่ที่อำเภอแม่ทา แต่จากการพิจารณาจำนวนผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีของจังหวัดลำพูนในระดับภาคจะพบว่า มีจำนวนมาก ซึ่งแสดงว่ามีความต้องการในการศึกษาต่อขั้นสูงมาก และในสาขาวิชาที่หลากหลาย ที่ผ่านมามีแสดงว่าประชากรของจังหวัดลำพูนต้องใช้บริการด้านการศึกษาในระดับสูงจากที่อื่นได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เป็นต้น

ข. สาธารณสุข

การกระจายการบริการด้านสาธารณสุขของจังหวัดลำพูน เปรียบเทียบปี พ.ศ. 2524 และปี 2528 (ตารางที่ 4.27) พบว่า ในปี 2528 จังหวัดลำพูนมีโรงพยาบาลครบทุกอำเภอ และกิ่งอำเภอรวม 6 โรง สำหรับโรงพยาบาลประจำจังหวัดสามารถรับผู้ป่วยได้ 235 เตียง และมีสถานอนามัยของจังหวัดทั้งหมดรวม 54 แห่ง เพิ่มจากปี 2523 1 แห่ง กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ อำเภอเมืองจะมีสถานอนามัยมากที่สุด คือ 15 แห่งแต่ก็ไม่ครบทุกตำบล รองลงมาได้แก่อำเภอป่าซาง ลี้ บ้านโฮ้ง แม่ทา สำหรับอำเภอเหล่านี้จะมีสถานอนามัยตำบลในบางตำบลมากกว่า 1 แห่ง และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง (แผนที่ 4.17)

อาณาเขตการให้บริการด้านสาธารณสุขของจังหวัดลำพูน จะพบว่าสถานบริการต่าง ๆ ได้แก่โรงพยาบาล สถานอนามัย สถานีอนามัย คลินิกเฉพาะโรค สถานที่ขยายยา ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในชุมชนที่มีประชากรมาก คืออำเภอเมือง รองลงมาคืออำเภอป่าซาง และอื่น ๆ ตามลำดับที่กล่าวมาแล้ว เนื่องจากอำเภอ 2 แห่งนี้ มีอาณาเขตที่สามารถติดต่อกับศูนย์กลางได้สะดวกกว่าอำเภออื่น ทำให้พบว่าในเขตชุมชนเมืองจะมีโอกาสได้รับการรักษาพยาบาลที่มาก และสะดวกกว่าเหตุผลเช่นเดียวกับการรับบริการทางด้านการศึกษา แต่สำหรับผู้เจ็บป่วยในอำเภอสีและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง การมารับบริการจากโรงพยาบาลประจำจังหวัดหรือโรงพยาบาลจังหวัดเชียงใหม่ต้องใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อยก่อน

ตารางที่ 4.27 : เปรียบเทียบสถานบริการด้านสาธารณสุข จังหวัดลำพูนรายอำเภอ ปี 2524 และ 2528

ประเภท	อำเภอ ปี	เมือง		ป่าซาง		บ้านโฮ้ง		ลี้		แม่ทา		ทุ่งหัวช้าง		รวม	
		2524	2528	2524	2528	2524	2528	2524	2528	2524	2528	2524	2528	2524	2528
โรงพยาบาลประจำจังหวัด/เตียง		1/213	1/235	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1/213	1/235
โรงพยาบาลชุมชน/เตียง		-	-	1/30	1/30	-	1/10	1/10	1/10	-	1/10	-	1/10	2/40	5/70
สคอ.(สาธารณสุขอำเภอ)		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6	6
สถานีอนามัย		11	15	11	13	6	6	6	10	6	8	3	2	43	54
สสข.(สาธารณสุขชุมชน)		-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	2	-	5
ศูนย์มาเลเรีย		-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
หน่วยกามโรค		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ศูนย์โภชนาเด็กก่อนวัยเรียน		7	-	7	-	4	-	11	-	1	-	3	-	13	-
สำนักงานคุมครรภ์		3	-	1	-	-	-	3	-	2	-	-	-	9	-
สถานพยาบาล															
- คลินิกแพทย์			14		3		1		-		-		-		18
- คลินิกทันตแพทย์		15	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	17	3
- สถานคุมครรภ์			3		-		-	-	1		-		-		4
สถานที่ขายยา															
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน		4	8	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	9
- ร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ		19	13	11	9	2	3	4	4	1	2	-	-	37	31
- ร้านขายยาแผนปัจจุบันสำหรับเด็ก		-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
- ร้านขายยาแผนโบราณ		13	13	3	1	2	1	1	1	1	1	-	-	20	17
ศูนย์วิทยุ(การรักษามหาโรคในท้องที่ ห่างไกลทางวิทยุ)		2	3	1	1	3	3	5	5	3	3	3	3	17	18

ข้างจะมีโอกาสรักษาที่ต่ำลง และลำบากมาก

บุคคลากรทางสาธารณสุขของจังหวัดลำพูนในปี 2528 จังหวัดลำพูนมีแพทย์ รวม 22 คน คิดเป็นสัดส่วนแพทย์ต่อประชากร 18,104 ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้คือแพทย์ 1 คน ต่อประชากร 5,000 คน จากการพิจารณาสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรรายอำเภอ อำเภอเมืองมีแพทย์ 13 คน คิดเป็นสัดส่วนต่อประชากร 1:11,069 อำเภอป่าซาง มีแพทย์ 4 คน คิดเป็นสัดส่วนต่อประชากร 1 ต่อ 21,285 อำเภอบ้านโฮ่งมีแพทย์ 2 คนคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากร 1 ต่อ 22,672 คน อำเภออื่น ๆ ได้แก่อำเภอแม่ทา อำเภอลี้และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างมีแพทย์ อำเภอละ 1 คน ดังนั้นอำเภอที่มีสัดส่วนแพทย์ต่ำที่สุดได้แก่ อำเภอลี้คือ 56,045 คน รองลงมาได้แก่อำเภอแม่ทา 1 ต่อ 38,908 คน อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอป่าซาง กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง และอำเภอเมืองตามลำดับ

ดังนั้นในด้านสาธารณสุขอำเภอที่ได้รับการบริการทางการแพทย์ดีกว่าอำเภออื่นคืออำเภอเมืองเนื่องจากมีสถานบริการ บุคคลากรมากกว่าและสามารถใช้บริการจังหวัดใกล้เคียงคือจังหวัดเชียงใหม่ได้สะดวกกว่า และอำเภอที่ขาดแคลนสถานบริการ บุคคลากรและห่างไกลจากศูนย์บริการสาธารณสุขอื่นมากได้แก่อำเภอลี้และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง (ตารางที่ ผ 4.18)

ค. ความมั่นคงปลอดภัย

จังหวัดลำพูนมีสถานีตำรวจภูธรประจำอำเภอ 6 แห่ง และสถานีตำรวจภูธรตำบลอีก 6 สถานีดังนี้ กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดลำพูน อำเภอเมือง 1 แห่ง

1. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทา อำเภอลี้ และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง รวม 6 แห่ง
2. สถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านธิ และตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมือง
3. สถานีตำรวจภูธรตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา
4. สถานีตำรวจภูธรตำบลหนองปลาสุวย อำเภอบ้านโฮ่ง
5. สถานีตำรวจภูธรตำบลล่อ อำเภอลี้
6. สถานีตำรวจภูธรตำบลนาทราย

และมีกำลังเจ้าหน้าที่ 1 นายต่อประชากร 591 คน รับผิดชอบต่อพื้นที่ 7.22 ตารางกิโลเมตร จากมาตรฐานเจ้าหน้าที่ 1 คนต่อประชากร 700 คน แสดงว่า จังหวัดลำพูนมีกำลัง

เจ้าหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน แต่ในด้านความมั่นคง พบว่าบางพื้นที่เช่น อำเภอแม่ทา อำเภอสีและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เป็นภูเขาและกว้างใหญ่ ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์จะใช้พื้นที่จังหวัดลำพูนเป็นแหล่งเสบียงอาหารและส่งข่าวสารในเขตภาคเหนือตอนบน

ง. องค์กรและกลุ่มผู้นำชุมชน

องค์กรของรัฐเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการเสริมการพัฒนา เพราะองค์กรของรัฐมีหน้าที่ให้บริการแก่ผู้อยู่ในท้องที่ และสำหรับองค์กรของรัฐในจังหวัดลำพูนประกอบด้วย องค์กรที่สังกัดส่วนกลาง 15 องค์กร สังกัดส่วนภูมิภาค 23 องค์กร องค์กรส่วนท้องถิ่น คือองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานเทศบาลเมืองลำพูนและสุขาภิบาล 7 องค์กร และองค์กรของรัฐวิสาหกิจ 12 องค์กร

เมื่อเปรียบเทียบองค์กรต่าง ๆ กับจังหวัดอื่น และตามอำนาจรับผิดชอบขององค์กรที่มีอยู่ในจังหวัด แสดงให้เห็นว่าจังหวัดลำพูนไม่ใช่ศูนย์กลางการบริหาร องค์กรต่าง ๆ มีเพื่อบริการในระดับจังหวัดเท่านั้น ยกเว้นการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ดังนั้นการรับบริการทางด้านการศึกษา สาธารณสุข และสาธาณูปโภคอื่น ๆ ต้องอาศัยบริการในจังหวัดเชียงใหม่ เช่น มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล สนามบิน สถานีวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น

ในการบริหาร การมีองค์กรที่จำกัด ทำให้สามารถควบคุม ดูแล สั่งการและประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวก แต่ก็มีระดับความสามารถที่ไม่สูงทำให้มีบุคคลากรน้อย เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการดำเนินงานมีความสามารถระดับต่ำ ได้รับงบประมาณน้อย จากการพิจารณาประเภทองค์กรที่บริการในจังหวัด (ตารางที่ 4-28) จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและทำหัตถกรรมมาก สำหรับหน่วยงานพิเศษซึ่งทำหน้าที่หลักในการค้นคว้าเพื่อพัฒนาความรู้สำหรับนำมาใช้ส่งเสริมหรือแนะนำอาชีพเหล่านี้ของจังหวัดยังไม่มี ในด้านเกษตรกรรมมีหน่วยงานพิเศษหน่วยงานเดียวคือสถานีผสมเทียมป่าซาง และในด้านหัตถกรรมก็เช่นกันส่วนใหญ่ผู้ประกอบการอาชีพจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถของตนเองในการพัฒนาอาชีพ

สำหรับองค์กรระดับท้องถิ่นจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทที่ 5

ตารางที่ 4.28 หน่วยงานปกครองในจังหวัดลำพูน

หน้าที่ รับผิดชอบ	ส่วนกลาง (สังกัด) ที่ตั้ง	ส่วนภูมิภาค (สังกัด) ที่ตั้ง	ส่วนท้องถิ่น ที่ตั้ง	รัฐวิสาหกิจ (สังกัด) ที่ตั้ง
ด้านการปกครอง	ศาลากลางจังหวัด(มท.) อ.เมือง	สำนักงานจังหวัด(มท.) อ.เมือง ที่ทำการปกครองจังหวัด(มท.) อ.เมือง ที่ทำการปกครองอำเภอ(มท.)	องค์การบริหารส่วนจังหวัด อ.เมือง สำนักงานเทศบาลเมืองจังหวัดลำพูน สุราภิบาลคูเมือง บ้านแปง อ.เมือง สุราภิบาลป่าซาง ม่วงน้อย อ.ป่าซาง สุราภิบาลบ้านโอง อ.บ้านโอง สุราภิบาลทาสมเส้า อ.แม่ทา สุราภิบาลลำคิน อ.ศี	
ด้านการศึกษา	วิทยาลัยเทคนิคลำพูน(ศ.) อ.เมือง วิทยาลัยเกษตรกรรมลำพูน(ศ.) อ.แม่ทา สำนักงานการประถมศึกษา(ศ.) อ.เมือง	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน(ศ.) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด(ศ.) สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น(มท.)	โรงเรียนประชาบาล อมจ.	
ด้านสาธารณสุข		สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด(ศ.) โรงพยาบาลจังหวัด อำเภอ		
ด้านบริการอื่น ๆ	สำนักงานแขวงกาทาง(คม.) สำนักงานชลประทาน(ก.) สำนักงานสถิติจังหวัด(สน.) สถานีเครื่องส่งวิทยุ(สน.) ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา(มท.) หน่วยเจาะสำรวจและนิยามการนำยาคาล(ก.) สถานีตรวจอากาศ(คม.) นิทรรศน์สถานแห่งชาติพิพิธภัณฑ์(ศ.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน(สน.) สถานีผสมเทียม(ก.) อ.ป่าซาง	ศาลจังหวัด(ย.) สำนักงานอัยการจังหวัด(มท.) สำนักงานที่ดินจังหวัด อำเภอ(มท.) สำนักงานขนส่งจังหวัด(คม.) ที่ทำการโยธาธิการจังหวัด(มท.) สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัด(ก.) ที่ทำการนิคมชาวมุขม(มท.) ที่ทำการประชาสัมพันธ์(มท.) ที่ทำการสื่อสารจังหวัด(มท.) ที่ทำการราชันสดจังหวัด(ค.) กองกำกับการตำรวจรถ(มท.) สถานีตำรวจรถ เรือแจว(มท.) สำนักงานเฝ้าระวังโรคติดต่อ(มท.)		สถานีขนส่ง(คม.) สถานีรถไฟ(คม.) สำนักงานการไฟฟ้า(มท.) สถานีจ่ายไฟฟ้าย่อย(มท.) การประปา(มท.) ที่ทำการสน. (คม.) ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข(คม.) ที่ทำการชุมสายโทรศัพท์(คม.)
ด้านเศรษฐกิจ	สำนักงานจัดหางาน(มท.)	สำนักงานอุตสาหกรรม(อ.) สำนักงานกษัตริย์(อ.) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด(พ.) สำนักงานคลังจังหวัด(ค.) สำนักงานสรรพากรจังหวัด(ค.) สำนักงานสรรพสามิต(ค.) สำนักงานเกษตรจังหวัด(ก.) สำนักงานป่าไม้จังหวัด(ก.) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด(ก.) สำนักงานสหกรณ์จังหวัด(ก.)		การนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ(อ.) ธนาคารกรุงไทย(ค.) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์(ค.) ธนาคารออมสิน(ค.)

ลักษณะทางประชากร

ก. ขนาดและการกระจายตัวของประชากร

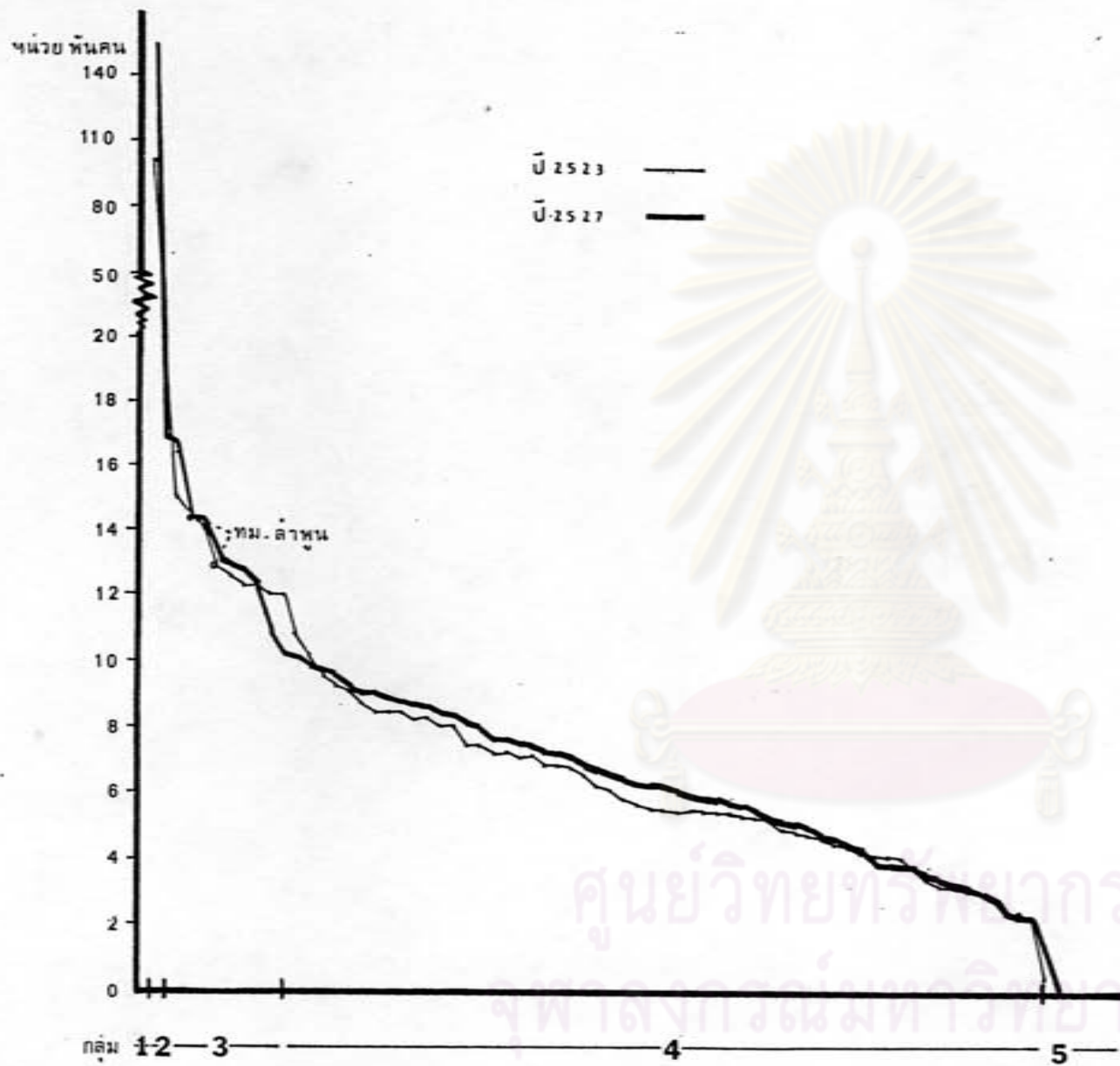
จังหวัดลำพูนมีประชากรทั้งสิ้น 384,055 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมือง 143,901 คน รองลงมาได้แก่อำเภอป่าซาง 84,114 คน อำเภอลี้ 56,045 คน บ้านโฮ้ง 45,344 คน อำเภอแม่ทา 38,908 คน และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างมีประชากรน้อยที่สุด 15,743 คน (แผนที่ 4.18)

จากแผนภูมิ 4.8 ได้แบ่งประชากร ปี 2523, 2527 ในระดับตำบลของจังหวัดลำพูน และอำเภอสารภี อำเภอเมืองเชียงใหม่ออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. ตำบลที่มีประชากรมากกว่า 50,000 คนขึ้นไป ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่
2. ตำบลที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 ถึง 18,000 ขึ้นไป ได้แก่ตำบลข้างฝือก
3. ตำบลที่มีประชากรตั้งแต่ 18,000 ถึง 11,000 คนขึ้นไป ได้แก่ ตำบลแม่ตึ่น บ้านโฮ้ง อุโมงค์ ในเมือง เขมืองง่า บ้านแบ้น ลี้และตำบลมะเขือแจ้ สำหรับตำบลสุเทพในปี 2527 ได้รวมอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และตำบลบ้านกลางในปี 2527 อยู่ในกลุ่มที่ 4
4. ตำบลที่มีประชากรตั้งแต่ 11,000 ถึง 2,000 คนขึ้นไป รวมในปี 2523 รวม 57 ตำบล และในปี 2527 รวม 60 ตำบล
5. ตำบลที่มีประชากรน้อยกว่า 2,000 คน ได้แก่ตำบลศรีบัวบานและตำบลหนองหอย

การกระจายตัวของประชากรรายอำเภอของจังหวัดลำพูน เมื่อพิจารณาประกอบกับลักษณะภูมิประเทศจะพบว่าประชากรส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานในที่ราบ ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือบริเวณ อำเภอเมือง อำเภอป่าซาง รองลงมาได้แก่พื้นที่อำเภอบ้านโฮ้ง อำเภอแม่ทาสำหรับทางด้านใต้ได้แก่ อำเภอลี้แม้จะมีจำนวนประชากรของอำเภอมากรองลงมาจากอำเภอป่าซาง แต่เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีพื้นที่มากประชากรกระจายตัวเป็นแนวยาวตามเส้นทางถนนและพื้นที่ที่ราบเชิงเขา ทำให้ประชากรอยู่ห่างไกลกันโดยเฉพาะไกลจากเขตสุขภาพมาก และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างก็เป็นการตั้งถิ่นฐานแบบไม่รวมตัวกันและบางหมู่บ้านอาศัยอยู่ที่สูง (แผนที่ 5.1) พิจารณาประกอบความหนาแน่นต่อไป

แผนภูมิที่ 4.8 การกระจายตัวของประชากร รายตำบล จังหวัดลำนูนปี 2523 และปี 2527

ช. ความหนาแน่นของประชากร

ความหนาแน่นประชากรของจังหวัดในปี 2523 โดยเฉลี่ย 78 คนต่อตารางกิโลเมตรและในปี 2527 มีความหนาแน่น โดยเฉลี่ย 85 คนต่อตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นโดยเฉลี่ยระดับอำเภอจะเพิ่มขึ้น และอำเภอที่มีความหนาแน่นประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอป่าซาง ในปี 2523 มีความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 281 คนต่อตารางกิโลเมตร ในปี 2527 มีความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 323 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองมีความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 257 คนต่อตารางกิโลเมตรและ 254 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีความหนาแน่นต่ำที่สุดได้แก่กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง มีความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 15 คนต่อตารางกิโลเมตร

จากการพิจารณาความหนาแน่นรายตำบล (แผนที่ 4.19) ได้แบ่งความหนาแน่นประชากรออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. ตำบลที่มีความหนาแน่นประชากรมากกว่า 5,000 คนขึ้นไป ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่
2. ตำบลที่มีความหนาแน่นประชากรตั้งแต่ 5,000 ถึง 900 คนขึ้นไป ได้แก่ ตำบลในเมือง ตำบลเหมืองง่า ตำบลป่าซางจังหวัดลำพูนและตำบลป่าแดน ตำบลฟ้าฮ่าม จังหวัดเชียงใหม่รวม 5 ตำบล
3. ตำบลที่มีความหนาแน่นประชากรตั้งแต่ 900 ถึง 500 คนขึ้นไป ได้แก่ ตำบลประตูป่า ตำบลริมปิง ตำบลเวียงยอง ตำบลอุโมงค์ ตำบลบ้านเรือนตำบลปากบ่อง ตำบลม่วงน้อย ตำบลแม่แรง ตำบลวังฟาง รวม 9 ตำบลในอำเภอเมืองและอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน
4. ตำบลที่มีความหนาแน่นประชากรตั้งแต่ 500 ถึง 90 คนขึ้นไป ได้แก่ อำเภอเมือง 10 ตำบล อำเภอป่าซาง 5 ตำบล อำเภอบ้านโฮ่ง 3 ตำบล อำเภอแม่ทา 2 ตำบล อำเภอสี 1 ตำบล รวม 21 ตำบล
5. ตำบลที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยกว่า 90 คน ได้แก่ อำเภอเมือง 1 ตำบล อำเภอป่าซาง 1 ตำบล อำเภอบ้านโฮ่ง 2 ตำบล อำเภอแม่ทา 3 ตำบล อำเภอสี 6 ตำบล และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง 3 ตำบลรวม 13 ตำบล

ในด้านความหนาแน่นของตำบลนอกจากจะพิจารณาความสัมพันธ์ ขนาดพื้นที่จะพบว่าการตั้งถิ่นฐานและเขตชุมชนจะทำให้ตำบลมีความหนาแน่นมากซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นตำบลในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล และตำบลทางด้านเหนือบริเวณที่ราบลุ่มของจังหวัด

ค. องค์ประกอบของประชากร

1. เชื้อชาติ

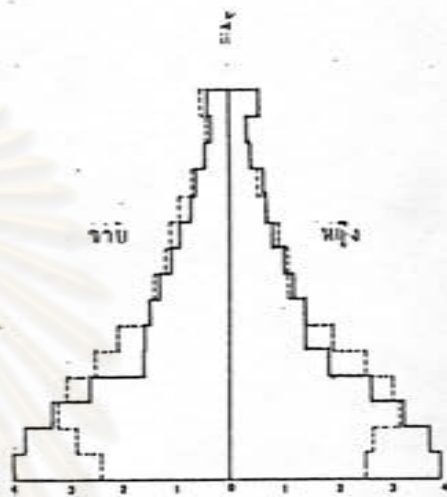
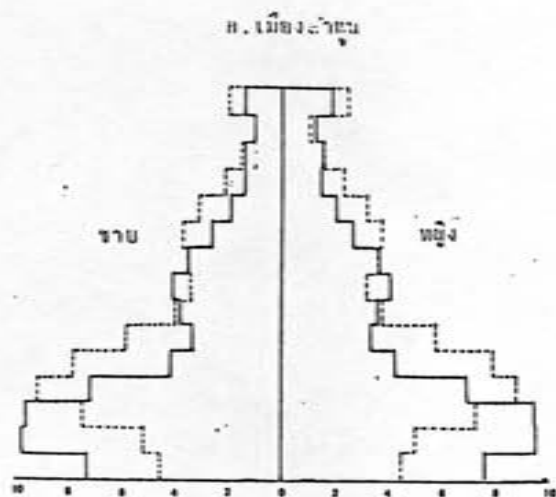
จากการศึกษาเรื่องราวในประวัติศาสตร์พบว่า ชาวพื้นเมืองเดิม ซึ่งตั้งถิ่นฐานบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงตอนบนหรือที่เรียกว่าที่ราบลุ่มเชียงใหม่ ลำพูน ก่อนที่พระนางจามเทวี กษัตริย์ชาวละโว้จากอาณาจักรทวารวดีจะมาตั้งอาณาจักรหริภุญไชย ชนชาติที่สำคัญคือพวกเมงและพวกลัวะ ต่อมาภายหลังเมื่อมีการติดต่อกับชุมชนอื่นทางภาคกลางก็มีเชื้อสายอื่นปนเปกันไป และในสมัยเมื่อมีการอพยพคนเนื่องจากเกิดหิวาตโรค ตามประวัติศาสตร์เล่าว่ามีการย้ายคนแถบนี้ไปอยู่เมืองมอญในประเทศพม่า เกิดการผสมเชื้อสายกันและทำให้ชาวหริภุญไชยมีภาษามอญ อักษรมอญใช้ ซึ่งในปัจจุบันยังปรากฏหลักฐานหมู่บ้านเชื้อสายมอญที่บ้านหนองคู อำเภอบำซา (ศรีศักร วัลลิโภดม 2525: 83-95)

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ปี 2348 ภายหลังทำสงครามกับพม่า ลำพูนกลายเป็นเมืองร้าง พระเจ้ากาวิละได้นำไพร่พลจากเชียงใหม่และลำปาง และครัวเรือนชาวเมืองยอง อพยพไปอยู่ที่ลำพูน ชาวยองในจังหวัดลำพูนปัจจุบันอยู่ที่บ้านเวียงยอง บ้านหลาย บ้านประตูป่า ฉางข้าว น้อย และป่าซา

ดังนั้นเชื้อสายของคนลำพูนสมัยประวัติศาสตร์ได้แก่ชนชาติพื้นเมืองเดิมที่อยู่ตามป่าเขา พวกลัวะ พวกเมง ชนชาวละโว้ที่อพยพมาอยู่ ต่อมาก็มีชนชาติไทย คือชาวยอง ชนชาติมอญจากประเทศพม่าและชาวเขาเช่นยาง(กะเหรี่ยง) ปัจจุบันคนลำพูนตามสำมะโนประชากร ปี 2523 เป็นคนที่สืบเชื้อสายกันมาและเกิดภายในจังหวัด ร้อยละ 90.5 เกิดจากถิ่นอื่นภายในประเทศ และอาศัยอยู่ในจังหวัดร้อยละ 8.7 และเกิดต่างประเทศร้อยละ 0.08 มีเชื้อสายคนจีน ร้อยละ 0.06 ของประชากรทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่อยู่ในความดูแลของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดลำพูน ในอำเภอแม่ทา บ้านโอง อำเภอลี้และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง รวม 49 หมู่บ้าน รวมประชากรชาวเขา 20,857 คน (ตารางที่ พ 4.19)

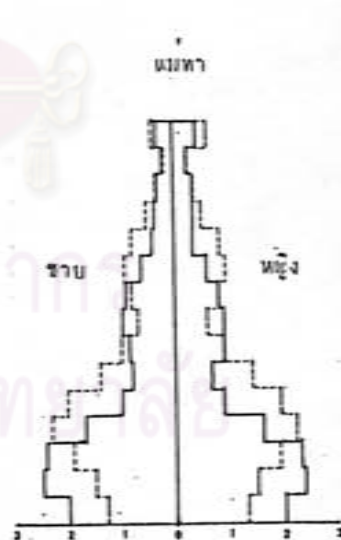
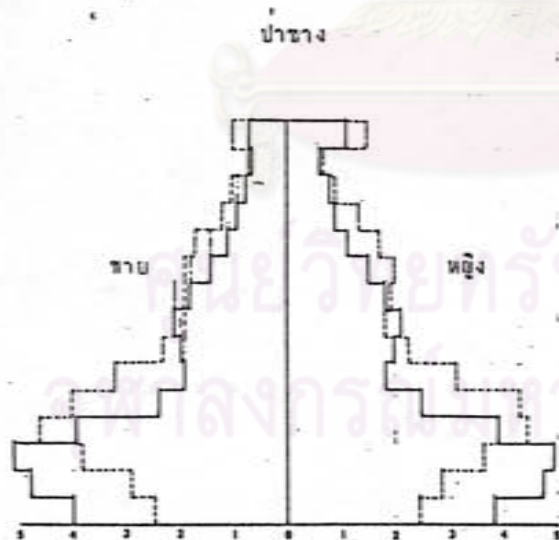
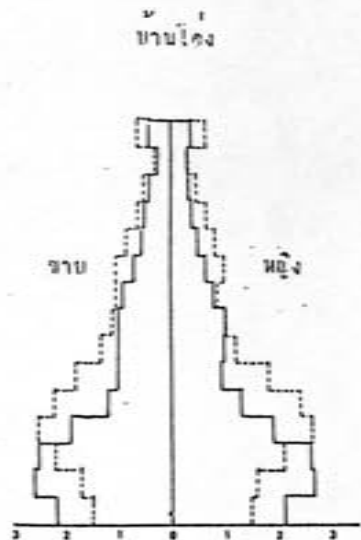
2. องค์ประกอบด้านอายุและเพศ (แผนภูมิ 4.9)

จากการพิจารณา รูปปิรามิดโครงสร้างอายุและเพศของประชากรจังหวัดลำพูนพบว่าทุกอำเภอมีลักษณะ โครงสร้างที่คล้ายกันคือ เป็นปิรามิดรูปเจดีย์ฐานสอบ มีฐานแคบและสั้นจากส่วนฐานขยายออกแล้วจึงเว้าเข้าและลาดชันขึ้นสู่ส่วนยอด แสดงว่าสามารถลดการเกิดการเกิดและการตายได้มากและรวดเร็ว ทำให้จำนวนประชากรเกิดลดลง มีสัดส่วนของประชากรวัยเด็กและวัยชราต่ำ สำหรับอำเภอที่ขึ้นอยู่กับเขตชนบทและห่างไกล ประชากรมีการเกิด

แผนภูมิที่ 4.9 โครงสร้างอายุและเพศของประชากรจังหวัดลำพูน ปี 2513 และ ปี 2523 รายอำเภอ

— ปี 2513
 - - - ปี 2523

และตายสูงมาก่อน ดังจะเห็นได้จากรูปฐานปิรามิดปี 2513 เป็นรูปทรงเจดีย์แต่ในปี 2523 พบว่าสามารถลดภาวะการเกิดและตายลงได้ มีโครงสร้างอายุและเพศเช่นเดียวกับอำเภออื่นในจังหวัด

3. การพึ่งพา (ตารางที่ ผ 4.20 แผนภูมิ 4.10)

จากการพิจารณาประชากรวัยพึ่งพา และช่วงวัยแรงงานรายอำเภอ พบว่าจังหวัดลำพูนมีประชากรวัยแรงงาน อายุ 15-59 ปีมากกว่าประชากรวัยเด็กและวัยชรา และสัดส่วนประชากรเพศชายจะมากกว่าเพศหญิง ยกเว้นประชากรวัยชราและประชากรวัยเด็กของอำเภอบ้านโฮ่งซึ่งจะมีประชากรเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

สำหรับประชากรวัยพึ่งพาและวัยแรงงานในเขตเทศบาลจะพบว่ามีประชากรเพศหญิงมากกว่าเพศชายทั้งวัยแรงงานและวัยชรา ซึ่งก็ไม่ใช่ปัญหาเนื่องจากในเขตชุมชนเมืองความต้องการแรงงานเพศหญิงจะมากกว่าเพศชาย

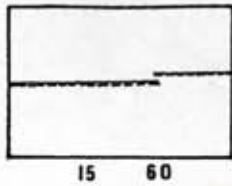
ง. การเปลี่ยนแปลงประชากร

จากการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงประชากรระดับอำเภอของจังหวัดลำพูนในช่วงปี พ.ศ.2523-2527 (ตารางที่ ผ 4.21) พบว่าจำนวนประชากรในปีพ.ศ.2527 ของแต่ละอำเภอมิแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ยกเว้นอำเภอเมืองที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางลดลง อำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม(RC) มากที่สุดคืออำเภอลี้ คิดเป็นร้อยละ 14.88 อำเภอบ้านโฮ่ง คิดเป็นร้อยละ 12.97 กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง คิดเป็นร้อยละ 9.85 สำหรับอำเภอเมืองมีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงจากปี พ.ศ.2523 คิดเป็นร้อยละ 1.24

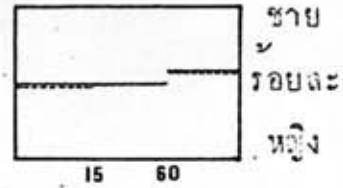
และเมื่อพิจารณาในระดับตำบล จากการลำดับประชากร (แผนภูมิ 4.11) จะพบว่าตำบลที่มีประชากร ตั้งแต่ 16,000-50,000 ได้แก่ตำบลลี้ในปี พ.ศ.2527 มีลำดับประชากรลดต่ำลง จากลำดับที่ 3 เป็นลำดับที่ 8 และในกลุ่มที่มีประชากรตั้งแต่ 10,000 ถึง 16,000 คน มีตำบลที่มีลำดับที่ลดลง 4 ตำบลได้แก่ตำบลมะเขือแจ้ สุเทพ บ้านกลางและสันป่าสัก กลุ่มที่มีประชากรตั้งแต่ 6,000 ถึง 10,000 คน มีตำบลที่มีลำดับลดลง 7 ตำบลได้แก่ตำบลนาทราย ห้วยยาบ ศรีเตี้ย ริมปิง แม่แรง ป่าแดดและท่าศาลา กลุ่มที่มีประชากรตั้งแต่ 2,000-6,000 คน มีตำบลที่มีลำดับลดลง 13 ตำบล ได้แก่ตำบลมะกอก ประตูป่า ทาซมภู หนองล่อง สันทราย หนองป่าครั่ง ฟ้าอำม ชัวมุง หนองแฝก ป่าตัน หนองหอย ก้อ และดอนแก้ว กลุ่มเหล่านี้จะมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม (RC) ตั้งแต่ร้อยละ 0 ถึง -50 และการเปลี่ยนแปลงรวม (AC)

แผนภูมิที่ 4.10 ประชากรวัยพึ่งพาและวัยแรงงานจำแนกตามเพศ จังหวัดลำพูน
รายอำเภอและจังหวัดเชียงใหม่

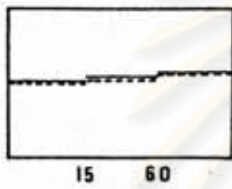
เชียงใหม่

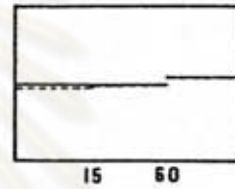
ลำพูน

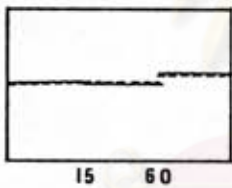
อ. เมืองเชียงใหม่

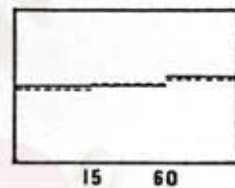
อ. เมืองลำพูน

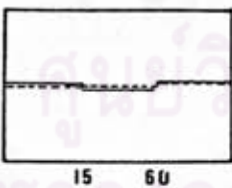
สารภี

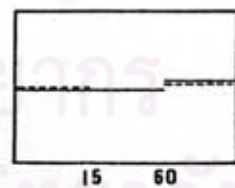
ป่าซาง

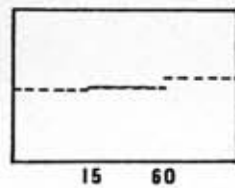
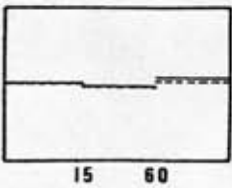
บ้านโฮ่ง

แม่ทา

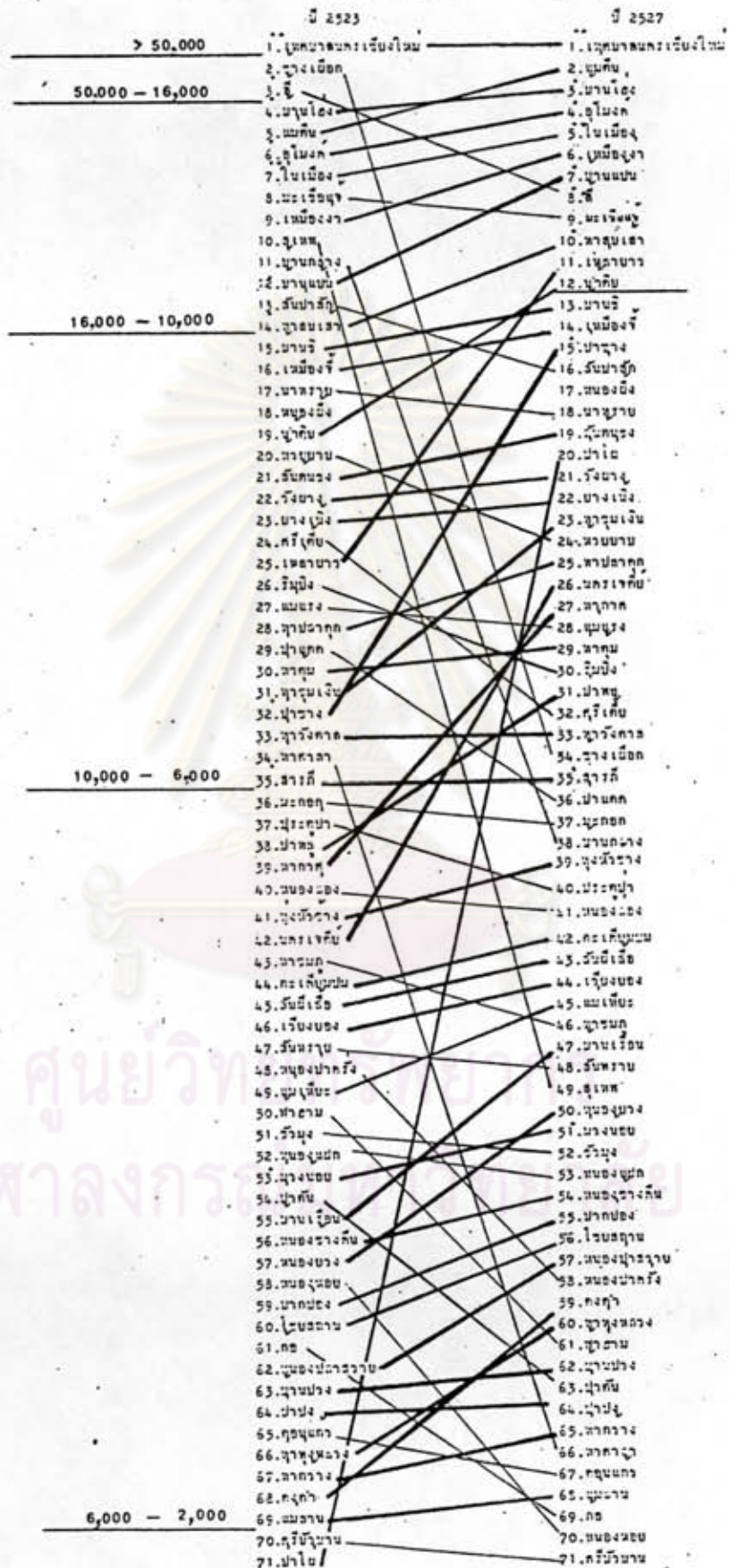

กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง

แผนภูมิที่ 4.11 ลำดับและการเติบโตของประชากร จังหวัดลำพูน รายตำบล และจังหวัด
เชียงใหม่ ปี 2523 และปี 2527

ฐานปี 2523 หรือบางฐาน
เทศบาล

ตั้งแต่ร้อยละ 0 ถึง -19 (แผนที่ 4.20)

การเปลี่ยนแปลงประชากรรวมทั้งจังหวัดพบว่า อำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงประชากรมากที่สุดคืออำเภอป่าซาง โดยมีประชากรเพิ่ม 10,896 คน คิดเป็นร้อยละ 35.79 รองลงมา ได้แก่ อำเภอสี อำเภอแม่ทา อำเภอบ้านโฮ่ง และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง ตามลำดับ สำหรับ อำเภอเมืองมีการเปลี่ยนแปลงประชากรที่ลดลง จากปี พ.ศ.2523 จำนวน 1,808 คน คิดเป็นร้อยละ 5.94

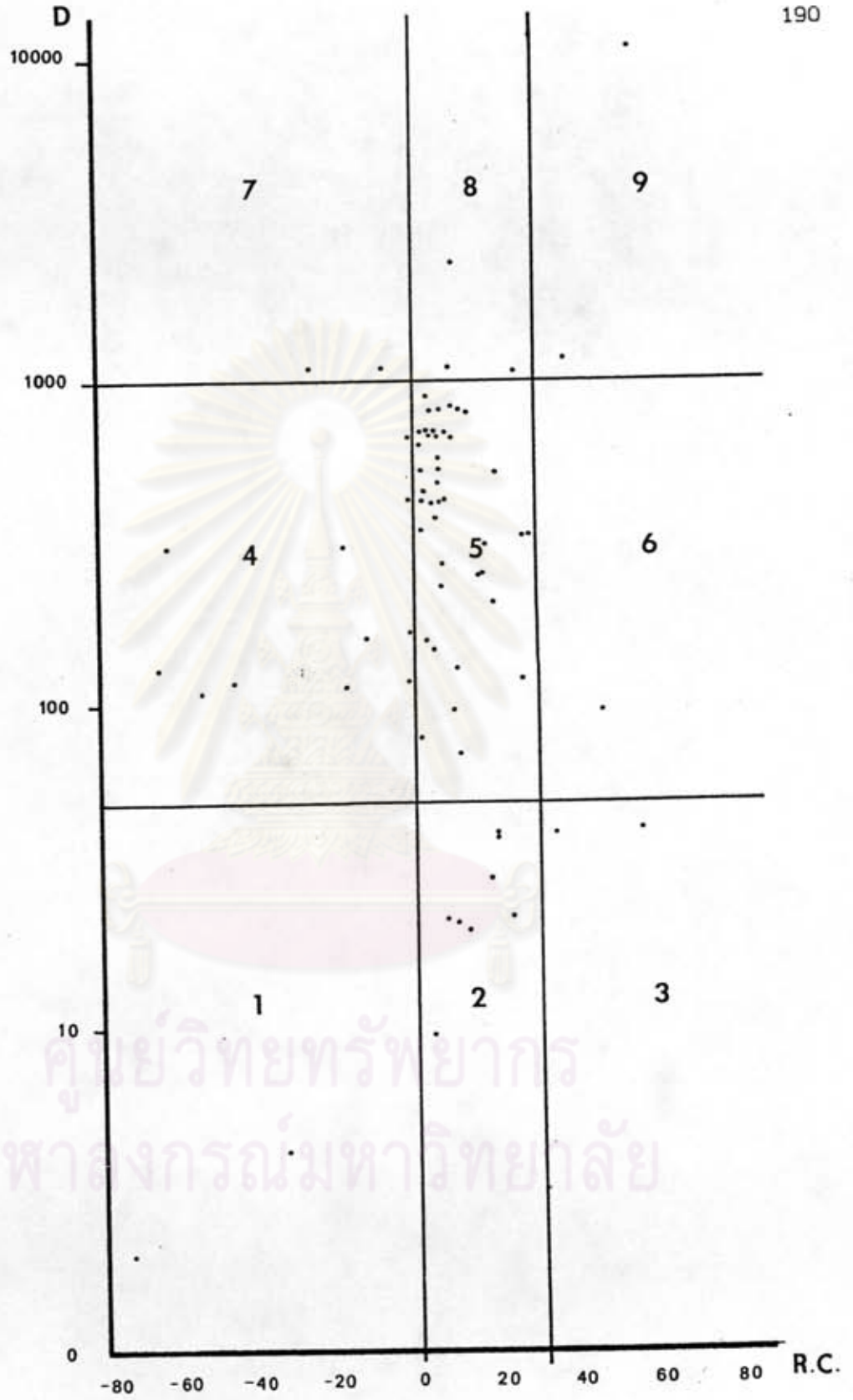
เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของอัตราการเติบโตและความหนาแน่นประชากรรายตำบลของจังหวัดลำพูนเห็นว่า (แผนภูมิ 4.12 แผนที่ 4.21) อำเภอป่าซางมีการตั้งถิ่นฐานค่อนข้างหนาแน่น มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูง โดยเฉพาะตำบลป่าซางซึ่งถือว่ามีลักษณะความเป็นเมืองสูงที่สุดเมื่อเทียบกับตำบลอื่นของจังหวัด (กลุ่ม 9) สำหรับกลุ่มที่มีการตั้งถิ่นฐานมากแต่ยังสามารถรับประชากรได้ (กลุ่ม 8) ได้แก่ ตำบลในเมือง ตำบลเหมืองง่าอำเภอเมืองและตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง กลุ่มที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ชนบท (กลุ่ม 1) ได้แก่ ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองและตำบลก้ออำเภอสี กลุ่มที่มีการตั้งถิ่นฐานต่ำ (กลุ่ม 2) และมีพื้นที่กว้างใหญ่แต่ไม่เหมาะกับการตั้งถิ่นฐานเพราะเป็นภูเขาสูง ได้แก่ตำบลในกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง และตำบลแม่ตืน แม่ลาน อำเภอสี ตำบลทาชุมเงินอำเภอแม่ทา ตำบลป่าพลู หนองปลาสุวยอำเภอบ้านโฮ่ง

1. การเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติ

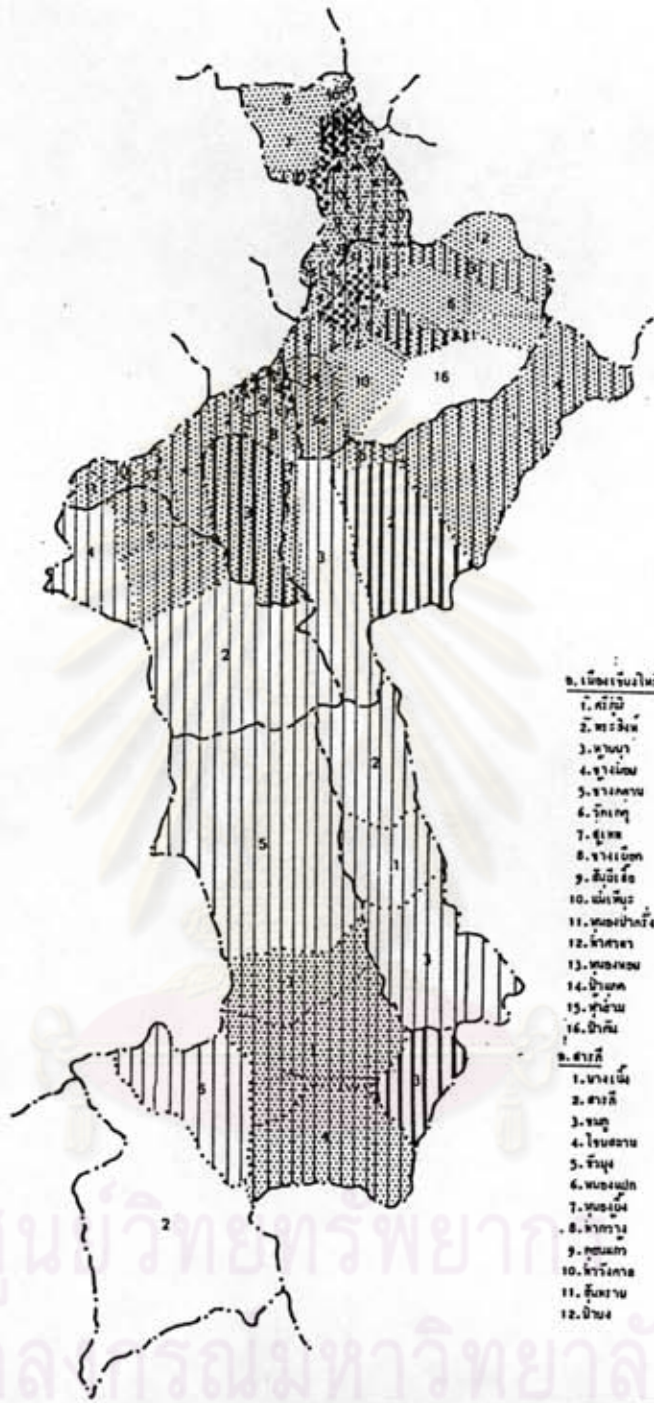
ประชากรที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดลำพูน จากการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการเพิ่มโดยธรรมชาติในปีพ.ศ.2523,2527 (ตารางที่ ๗ 4.23)พบว่าจังหวัดลำพูนมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรลดลง เนื่องจากมีการเกิดลดลงและมีการตายลดลง แสดงว่า จังหวัดลำพูนได้รับการวางแผนทางด้านประชากรและมีการสาธารณสุขที่ดีขึ้น อำเภอที่มีการเพิ่มประชากรตามธรรมชาติมากที่สุด คืออำเภอสี กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอเมือง อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง และอำเภอแม่ทา ตามลำดับ และอำเภอที่มีอัตราการเพิ่มประชากรโดยธรรมชาติมากที่สุดคือกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง มีประชากรเพิ่ม 26.74 ต่อ 1,000 คน เนื่องจากยังเป็นพื้นที่ห่างไกลและยากจน รองลงมาได้แก่อำเภอสี อำเภอเมือง อำเภอแม่ทา อำเภอบ้านโฮ่งและอำเภอป่าซางตามลำดับ

จากการพิจารณาการเกิด การตายรายตำบลพบว่า (แผนที่ 4.22) ตำบลที่เป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลหรือเป็นเขตชุมชนเมืองจะมีจำนวนประชากรเกิดมาก เช่น ตำบลนครเจดีย์

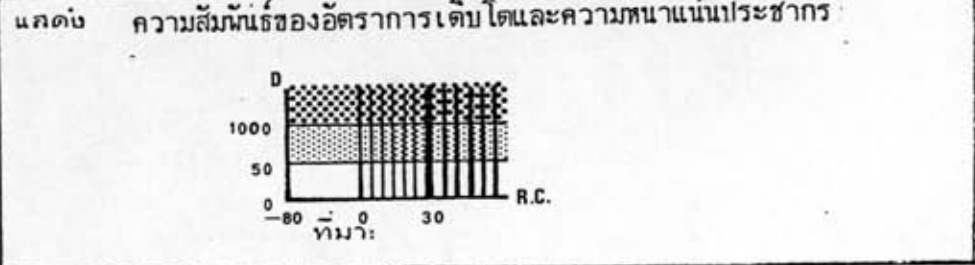

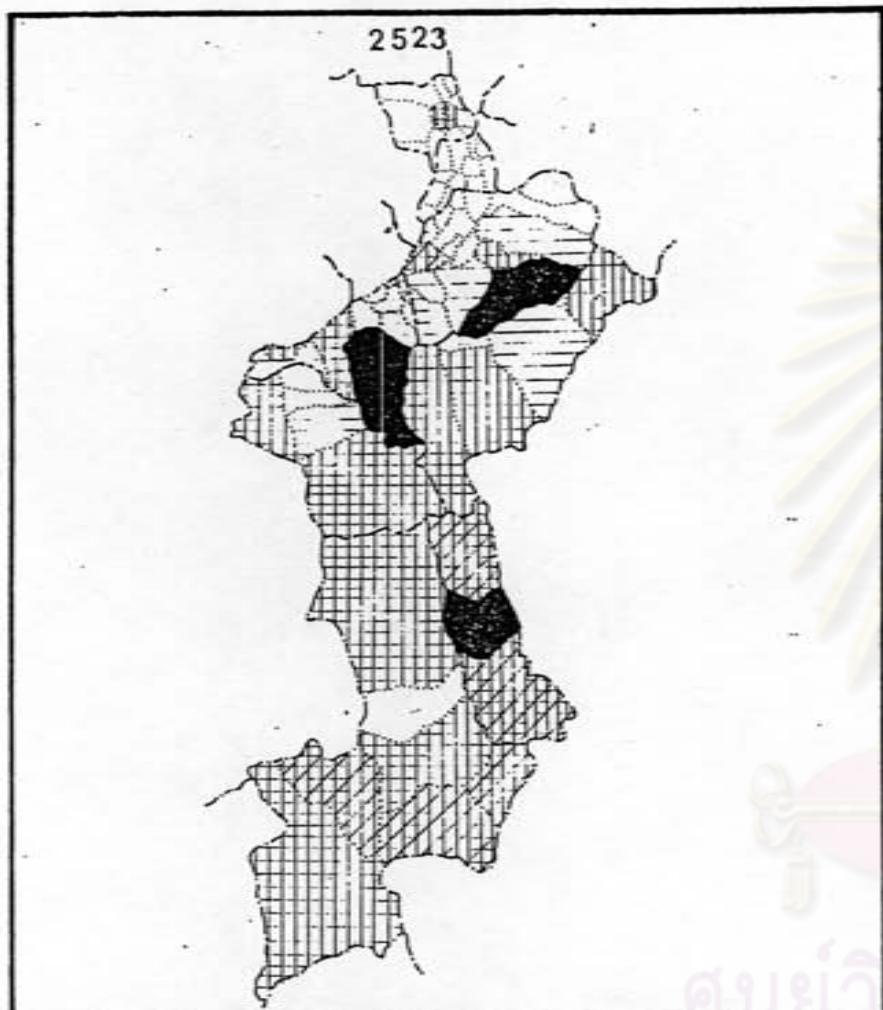
แผนภูมิที่ 4.12 ความสัมพันธ์ของอัตราการเติบโตและความหนาแน่นประชากร จังหวัดลำพูนรายตำบล

8. เมืองเชียงใหม่ 1. ศรีภูมิ 2. พระสิงห์ 3. พานา 4. ช้างเผือก 5. งามหลวง 6. ฟ้าเกตุ 7. ชู่เหล็ก 8. งามเมือง 9. สี่กึ่งเมือง 10. ฟ้าหิวง 11. พงษ์พานิช 12. งามหลวง 13. พงษ์พ้อม 14. งามเมือง 15. ชู่เหล็ก 16. งามเมือง	8. เมืองลำปาง 1. งามเมือง 2. งามเมือง 3. งามเมือง 4. งามเมือง 5. งามเมือง 6. งามเมือง 7. งามเมือง 8. งามเมือง 9. งามเมือง 10. งามเมือง 11. งามเมือง 12. งามเมือง 13. งามเมือง 14. งามเมือง 15. งามเมือง 16. งามเมือง	8. เมืองสุโขทัย 1. งามเมือง 2. งามเมือง 3. งามเมือง 4. งามเมือง 5. งามเมือง 8. เมือง 1. งามเมือง 2. งามเมือง 3. งามเมือง 4. งามเมือง 5. งามเมือง 8. เมือง 1. งามเมือง 2. งามเมือง 3. งามเมือง 4. งามเมือง 5. งามเมือง

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา เจริญเด็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง-เชียงใหม่

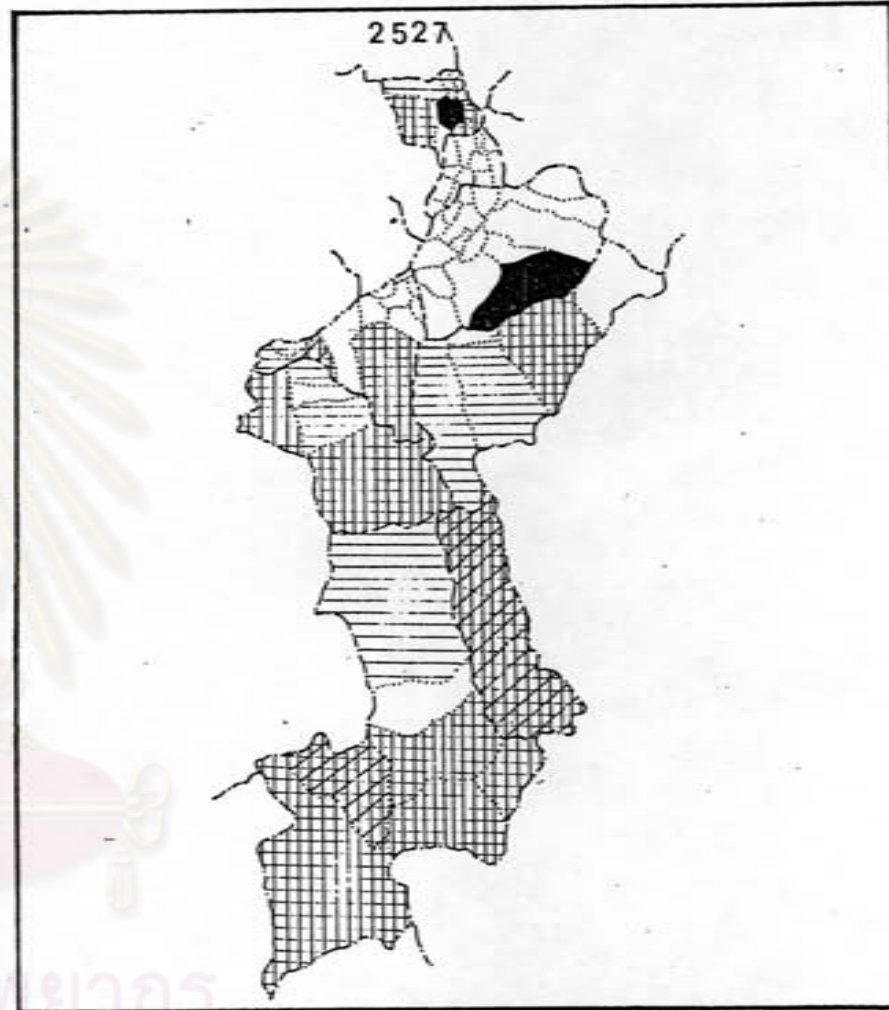
แผนผังการศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองนุ่กโก่ล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดน่าน-เชียงใหม่

แผนผังที่ 4.22

แสดง บริเวณเพื่อจัดการเพิ่มประสิทธิภาพตามธรรมชาติจังหวัดน่าน ราชค้ำบ

0
0-5
5-15
15-40
40 หน่วย พันคน

ที่มา

แผนผังการศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองนุ่กโก่ล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดน่าน-เชียงใหม่

แผนผังที่ 4.22

แสดง บริเวณเพื่อจัดการเพิ่มประสิทธิภาพตามธรรมชาติจังหวัดน่าน ราชค้ำบ

0
0-5
5-15
15-40
40 หน่วย พันคน

ที่มา

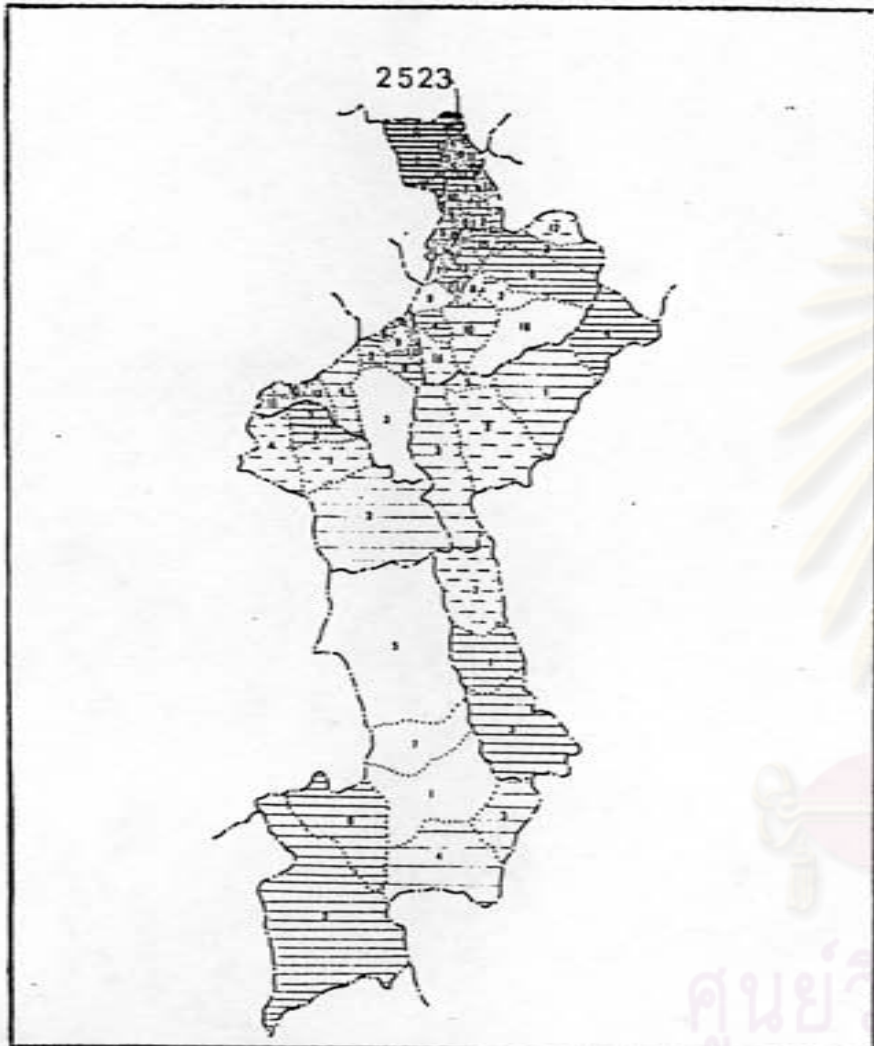
อำเภอป่าซาง มีอัตราการเกิดในปี 2523 52.94 ต่อ 1,000 คน ตำบลทุ่งหัวช้าง กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างมีอัตราการเกิด 51.67 ต่อ 1,000 คนเป็นต้น ซึ่งทำให้ตำบลเหล่านี้มีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติที่สูงมากกว่า 40 คนต่อ 1,000 คน สำหรับตำบลที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรโดยการเพิ่มตามธรรมชาติเปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2523,2527 ที่ลดลงคือมีประชากรเกิดน้อยกว่าการตาย ได้แก่ (กลุ่ม 1) ตำบลที่อยู่ในอำเภอที่เจริญมากได้แก่ ตำบลในอำเภอเมือง ยกเว้นตำบลในอำเภอเมือง ตำบลศรีบัวบาน และตำบลในอำเภอป่าซาง 8 ตำบล

2. การเปลี่ยนแปลงโดยการย้ายถิ่น

จังหวัดลำพูนมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรจากการย้ายถิ่นมากขึ้น จากการเปรียบเทียบอัตราการย้ายถิ่นปี 2523, 2527 พบว่า (ตารางที่ ผ 4.24) อำเภอเมืองมีแนวโน้มการย้ายถิ่นเข้ามากที่สุด มีการย้ายถิ่นสุทธิในปี 2527 ร้อยละ 2.55 รองลงมาได้แก่ อำเภอป่าซาง อำเภอลี้ อำเภอแม่ทา อำเภอบ้านโฮ่งและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง

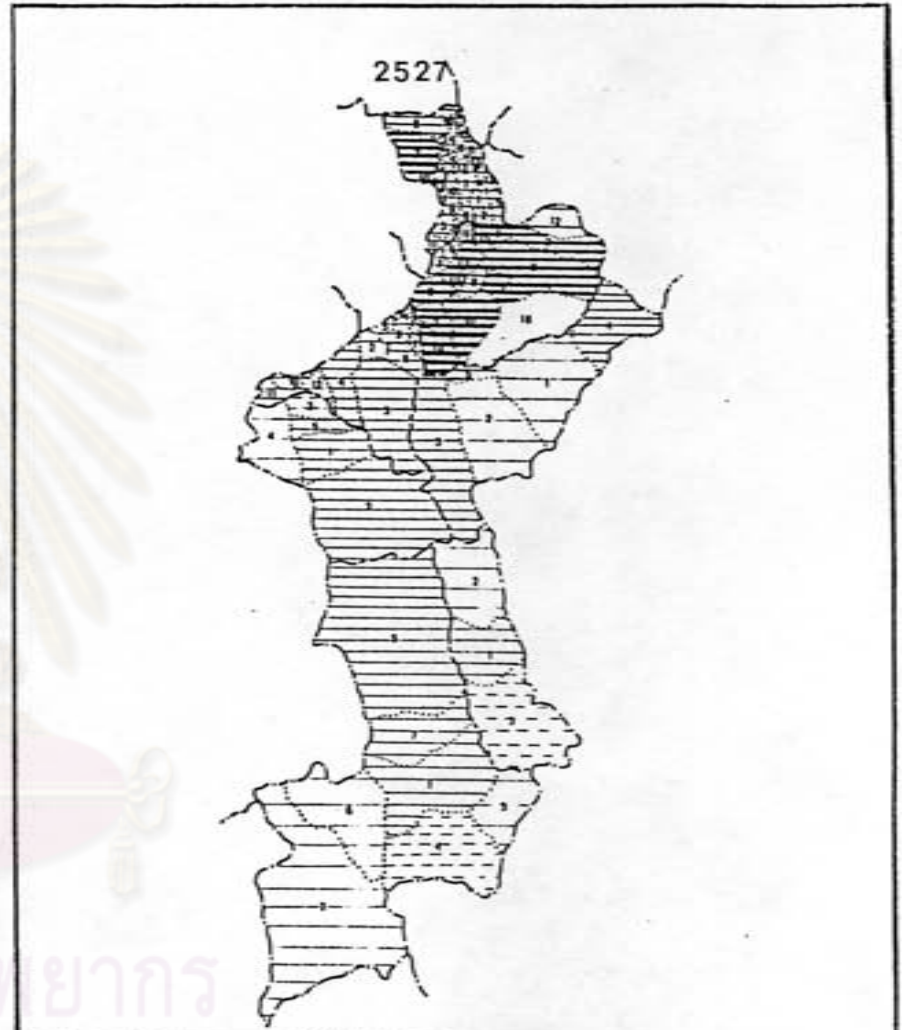
จากการพิจารณาการย้ายถิ่นสุทธิระดับตำบล (แผนที่ 4.23) พบว่าปี 2527 ตำบลในอำเภอเมืองมีการย้ายถิ่นมากกว่า 300 คนขึ้นไป 10 ตำบล แสดงว่าอำเภอเมืองมีการย้ายถิ่นประชากรเข้ามากกว่าการย้ายออก และจากการพิจารณาแหล่งที่มาของการย้ายถิ่นพบว่า อำเภอเมืองมีการย้ายถิ่นมาจากต่างจังหวัดมาก แต่มีแนวโน้มการย้ายภายในมากขึ้น สำหรับตำบลในอำเภอป่าซางมีการย้ายถิ่นสุทธิตั้งแต่ 300 ถึง 40 คนขึ้นไป 9 ตำบลและส่วนใหญ่จะเป็นการย้ายมาจากต่างจังหวัดมากและมีแนวโน้มสูงขึ้นโดยเฉพาะตำบลป่าซาง และอำเภออื่นๆของจังหวัดพบว่า มีแนวโน้มการย้ายถิ่นสูงขึ้น แต่เป็นการย้ายถิ่นภายในพื้นที่มากกว่าการย้ายถิ่นประเภทอื่น

เมื่อพิจารณาการย้ายเข้าและย้ายออกตามแหล่งที่มา แสดงให้เห็นว่า ประชากรของลำพูนทางด้านเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ได้สะดวกโดยเฉพาะตำบลที่เป็นเขตชุมชนอำเภอเมืองและป่าซางจะมีการย้ายเข้า และย้ายออกสูง รองลงมาจะมีการย้ายเข้าและย้ายออกภายในพื้นที่ สำหรับการย้ายระหว่างชุมชนจะมีน้อย อำเภออื่นจะมีการย้ายภายในพื้นที่มากและมีการย้ายระหว่างชุมชนน้อยเช่นกัน

แผนการศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา กรุงเทพมหานคร-เมืองเด็กใกล้เมืองใหญ่ :
กรณีศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา-เพชรบูรณ์

แผนที่ที่ 4.23	ขนาด	เปรียบเทียบการย้ายถิ่นสุทธิ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ขนาด	เปรียบเทียบการย้ายถิ่นสุทธิ จังหวัดเพชรบูรณ์
		< -10,000		400 - 30,000
		-10,000 - 0		30,000 >
		0 - 400		
		ที่มา:		

แผนการศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา กรุงเทพมหานคร-เมืองเด็กใกล้เมืองใหญ่ :
กรณีศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา-เพชรบูรณ์

แผนที่ที่ 4.23	ขนาด	เปรียบเทียบการย้ายถิ่นสุทธิ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ขนาด	เปรียบเทียบการย้ายถิ่นสุทธิ จังหวัดเพชรบูรณ์
		> 10,000		400 - 30,000
		-10,000 - 0		30,000 >
		0 - 400		
		ที่มา:		

จ. การคาดประมาณประชากร

การคาดประมาณประชากรตามหมวดอายุและเพศ ปีพ.ศ. 2529-2534 จังหวัดลำพูน จากกองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สศช. คาดว่า ปี 2534 จังหวัดลำพูนจะมีประชากรเพศชาย 220,500 คน ประชากรเพศหญิง 212,900 คน รวมมีประชากรทั้งสิ้น 433,400 คน (แผนภูมิ 4.13)

แผนภูมิที่ 4.13 โครงสร้างอายุและเพศ การคาดประมาณการประชากร ปี 2534 จังหวัดลำพูน

